

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra společenských věd

Historie klubu vojenské historie *La Garde
Impériale d' Austerlitz* a didaktické uchopení
tématu bitva u Slavkova při výuce na ZŠ

Diplomová práce

Bc. Michal Modrlák

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.

Olomouc 2019

Já, níže podepsaný prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně,
na základě uvedené literatury a použitých pramenů.

.....
Bc. Michal Modrlák

V Olomouci .dubna 2019

Obsah

Úvod.....	5
1 Napoleonský kult na jižní Moravě v první polovině 20. století.....	10
1.1 Činnost pátera Aloise Slováka k oživení napoleonské idey na slavkovském bojišti	12
1.2 Napoleonská idea za první Československé republiky ve Slavkově u Brna	13
2 Norbert Brassinne a jeho činnost pro oživení vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova	20
2.1 Zakládání klubů vojenské historie v Československu.....	25
3 Orální historie jako metoda zkoumání minulosti.....	29
4 Historie klubu <i>La Garde Impériale d' Austerlitz</i>	32
4.1 Stručná historie (1.) pluku granátníků Císařské gardy v letech 1789 – 1815.....	32
4.2 Rekonstruovaná jednotka granátníků Císařské pěší gardy Napoleona I.	33
4.3 Jiří Ješina a jeho přínos pro vznik rekonstruované jednotky (1.) pluku granátníků Císařské gardy	34
4.4 Rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy v době po roce 1989	37
4.5 Vznik samostatné jednotky (1.) pluku granátníků Císařské gardy	39
4.6 Nejstarší akce vojenské historie pod hlavičkou <i>La Garde Impériale d' Austerlitz</i> ...	41
4.7 Rekonstrukce dvoustých výročí bitev napoleonských válek počínaje rokem 2005 ..	45
4.8 Rok 2006.....	46
4.9 Rok 2007.....	48
4.10 Rok 2008.....	48
4.11 Rok 2009.....	50
4.12 Rok 2010.....	54
4.13 Rok 2011.....	57
4.14 Rok 2012.....	59
4.15 Rok 2013.....	61
4.16 Rok 2014.....	62

4.17	Rok 2015.....	63
4.18	Rok 2016.....	65
4.19	Rok 2017.....	66
4.20	Rok 2018.....	67
5	Využití tématu bitva u Slavkova v pedagogické praxi	68
5.1	Návrh historické exkurze po slavkovském bojišti pro žáky 8. a 9. tříd základních škol	69
5.2	Zamýšlená osa historické exkurze	70
5.3	Jednotlivá zastavení dvoudenní historické exkurze.....	72
5.4	Návrh pracovního listu k exkurzi	74
	Závěr.....	81
	Použité zdroje.....	84
	Literatura	84
	Internetové zdroje.....	86
	Orální výzkum.....	87
	Prameny.....	87
	Zdroje obrázků	88
	Přílohy	90
	Fotografie z vybraných akcí klubu vojenské historie <i>La Garde Impériale d'Austerlitz</i>	91
	Seznam členů jednotky od jejího založení do roku 2018.....	99
	Anotace.....	101

Úvod

Bitva u Slavkova z 2. prosince 1805 byla francouzským císařem Napoleonem I. považována za jedno z jeho nejvelkolepějších vítězství svedených na bitevním poli. Během jednoho dne se mu na polích východně a jihovýchodně od moravské metropole Brna podařilo porazit a obrátit k ústupu 85 tisícové vojsko jeho nepřátel Rusů a Rakušanů, opanovat prostor bojiště a ukončit tak toto válečné tažení. Francouzští vojáci po svém vítězství nad spojeneckou armádou pobýli na jižní Moravě ještě téměř jeden a půl měsíce, při němž svou přítomností ovlivnili životy téměř všech obyvatel tehdejšího Znojemského a Brněnského kraje.

I po uplynutí více než dvou set let stále vzbuzuje tato bitva v odborných i laických kruzích neutuchající zájem. Otázkám vytvoření protifrancouzské III. koalice, událostem válečného tažení roku 1805 či samotné bitvě u Slavkova je věnováno mnoho prací vážených historiků i zapálených laiků pocházející jak z tuzemské, tak ze zahraniční tvorby. Tyto práce se povětšinou zaměřují na úzké výseky minulosti. Osvětlující politickou sféru události, analyzují proběhnuté válečné operace, nebo se snaží o propojení všech poznatků o válce třetí koalice do jednoho celku.

Pro *Grande Armée* císaře Napoleona I. znamenala slavkovská bitva, na rozdíl od rozdrčené spojené armády jeho soupeřů, ruského cara Alexandra I. a rakouského císaře Františka I., triumfální vítězství. Tento triumf musel být pro císaře Napoleona o to sladší, neboť proběhl přesně na 1. výročí jeho korunovace císařem Francouzů. Jeho *Grande Armée* dokázala rozdrtit početně silnější, spojenou rusko – rakouskou armádu a touto generální bitvou tak ukončit polní tažení proti vojskům třetí protifrancouzské koalice.¹ Jedním z mnoha důsledků bitvy ovšem bylo bojiště pokryté několika tisícovkami mrtvých a raněných všech válčících stran. Padlými a raněnými vojáky, které bylo nezbytné buď pohřbít, nebo se o ně dále postarat. Všechny tyto činnosti spojené s péčí o oběti bitvy u Slavkova probíhaly na úkor domácího obyvatelstva, které bylo k těmto činnostem vítěznými Francouzi, ovládajícími

¹ Tato svedená bitva ovšem neznamenala poslední bitvu svedenou roku 1805 mezi koaličními a francouzskými (bavorskými) vojsky. Definitivní bitevní tečku ve válce třetí koalice znamenala bitva u Štoků svedená bavorskými spojenci Francouzů a rakouskou armádou pochodující z Plzně k Jihlavě. Jednalo se o bitvu u Štoků, ve které rakouské vojsko arcivévody Ferdinanda d' Este porazilo armádu bavorského generála Karla Philippa von Wrede. Rakouské vítězství u Štoků již ovšem nic nezměnilo na výsledku bitvy u Slavkova a následně uzavřeném příměří mezi Francouzi a Rakušany.

po bitvě prostor, donuceno. Obyvatelé bojiště netrpěli pouze činností spojenými s péčí o oběti bitvy. Francouzská armáda se musela rovněž v okolí moravské metropole postarat o své vojáky, aby netrpěli hladu a nouzí. Vše potřebné si francouzské vojsko opět zaopatřovalo na úkor místního obyvatelstva z blízkého i širokého okolí, již tak zasaženého neúrodným rokem 1804, tažením zneprátených vojsk a hrůzami války. Jak krajina a tak místní obyvatelé se z této návštěvy armád vzpamatovávali po několik dalších let.

I přes všechny materiální i lidské ztráty způsobené samotnou bitvou a následnou epidemií, která tehdy kosila po tisících jak vítězné vojáky, tak i místní obyvatele, přetrvala mezi obyvateli tohoto bojiště úcta k padlým vojákům všech tří válečných stran. Tato úcta k obětem bitvy se primárně projevovala v péči o hromadné válečné hroby rozestými po celém prostoru slavkovského bojiště.

Začátek většího zájmu o připomínání si historie slavkovského bojiště, obzvláště s přihlédnutím k zde pohřbeným vojákům, hrdinům bitvy u Slavkova, je spojen s činností katolického faráře a brněnského gymnaziálního profesora, pátera Aloise Slováka, na úplném konci 19. století a v prvních třech dekadách 20. století. Právě páter Slovák byl osobou usilující o vytvoření myšlenky připomínání si bitvy u Slavkova, obzvláště padlých vojáků na slavkovském bojišti. Kromě této chvályhodné myšlenky, uctívání padlých, je páter Alois Slovák též iniciátorem stavby ústředního památníku celého slavkovského bojiště – Mohyly míru. Tato stavba, která je Slovákovým holdem všem padlým vojákům z této bitvy, má kromě svého primárního účelu – hrobu a památníku všech padlých z bitvy u Slavkova i jiný účel – monument míru symbolicky bojující na světovém bojišti o mír.

Na činnost pátera Slováka navázaly během první Československé republiky další spolky, které si kladly za úkol pozdvižení významu slavkovského bojiště a připomenutí si historie této významné dějinné události, která se na tomto místě 2. prosince 1805 udála. Jejich forma a způsob pořádání vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova se soustředila spíše na prezentaci doby jako takové a odhlížela od připomínání padlých vojáků. Nastolený trend, připomínání si bitvy u Slavkova, bohužel ukončila Mnichovská dohoda a vzpomínkové akce na bitvu u Slavkova byly na čas ukončeny.

Po téměř třicetileté leté odmlce ve vzpomínkových akcí věnovaných bitvě u Slavkova, které byly způsobeny způsobené nacistickou okupací Československa a následnou komunistickou nadvládou v Československu, jejíž vedoucí představitelé inklinovali spíše

směrem k sovětskému Rusku, než k Francii,² ožila opět idea pořádání vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova příjezdem belgického granátníka Norberta Brassinna, Poutníka míru, na slavkovské bojiště roku 1966. Následující příkladu Norberta Brassinna, připomínání si napoleonské historie slavkovského bojiště oblékáním originálů i replik historických uniforem a pořádání vzpomínkových akcí na padlé vojáky, oběti bitvy u Slavkova, začaly i v Československu v 70. letech vznikat první náznaky dnešních klubů vojenské historie. Některé z těchto klubů přežily do dnešní doby a stále fungují jako vojensko historické jednotky.

Fascinace osobou císaře Napoleona, zájem o vojenskou či regionální historii a v neposlední řadě připomínání si zde padlých vojáků přivádí vždy v době výročí bitvy u Slavkova do prostoru slavkovského bojiště tisíce účastníků. Účastní se rekonstrukcí bitvy u Slavkova a na pietních aktech vzdávají svůj hold padlým vojákům, pro něž byla tato bitva tou poslední v jejich životě. Převážnou část těchto účastníků pietních aktů věnovaných padlým vojákům z bitvy u Slavkova tvoří vojáci v rekonstruovaných uniformách, členové klubů vojenské historie, věnující se napoleonskému období.

Jedním z těchto českých vojensko historických klubů věnujících se připomínání napoleonské historie v celé Evropě, primárně na místech kudy prošla noha napoleonského vojáka, se zvláštním důrazem kladeným na „domovské“ slavkovského bojiště, je i klub *La Garde Impériale d' Austerlitz* či česky Slavkovská císařská garda. Tento klub se snaží svou činností o co nejvěrnější rekonstruování podoby vojáků (1.) pluku pěších granátníku Staré gardy císaře Napoleona I. Hlavní náplní činnosti tohoto klubu je se aktivně věnovat připomínání událostí napoleonské epochy nejenom na území České republiky, ale i v zahraničí. Svou činností se klub snaží, společně s ostatními členy vojensko historických klubů ztvárňujících vojáky z období napoleonských válek, podílet se na vzdělávání společnosti o proběhlých napoleonských taženích, bitvách či jiných významných dějinných událostech spojených s obdobím vlády císaře Napoleona I., jež se často udály v bezprostřední blízkosti domovů návštěvníků vzpomínkových akcí, o nichž doposud tyto lidé sami nevěděli, nebo o této historii měli zkreslené představy. Primární náplní činnosti klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz*, je ovšem připomínání si všech padlých vojáků z období napoleonských válek, bez ohledu na jejich víru či národnost či stranu za kterou bojovali.

² Uvážíme – li ještě k tomu, že ruská vojska v bitvě u Slavkova slavně neztvrdila, je logické, že komunistický režim tuto bitvu nijak nevyzdvíhal ani neměl zájem na její připomínání.

Hlavním motivem vedoucím ke vzniku této práce je snaha o bližší poznání a zaznamenání historie klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* oficiálně působícího na slavkovském bojišti od roku 1997, který má ovšem hlubší minulost, kterou se budu snažit poznat a nastínit. Současně se též budu věnovat popisu vojensko historických vzpomínkových akcí věnovaných dvoustým výročím slavných bitev napoleonských válek, jichž se jednotka aktivně účastnila během dekády mezi léty 2005 až 2015.

Slavkovské bitvě a válce třetí koalice je v dnešní době věnováno nepřeberné množství literatury v různé úrovni kvality jak od českých, tak zahraničních autorů. Pro pochopení příčin a důsledků bitvy u Slavkova považuji za nejlepší práci české provenience věnující se komplexnímu pojetí bitvy u Slavkova, dle mého názoru, práci Jiřího Kovaříka *Slavkov 1805: Napoleonův největší triumf*. Třebíč 2013. Autor této práce zasvěceně, s využitím veškeré dostupné české i zahraniční literatury, shrnuje důvody vedoucí ke vzniku třetí protifrancouzské koalice a průběh Napoleonova válečného tažení proti vojskům této koalice roku 1805. Do detailu rovněž popisuje bitevní střet armád u Slavkova a z jeho výsledku plynoucí uspořádání evropského mocenského systému vyplývající z výsledku tohoto válečného tažení.

Z prací věnovaných připomínání si napoleonského odkazu na jižní Moravě, s přihlédnutím k osudům civilního obyvatelstva v době bitvy Tří císařů, lze vyzdvihnout především dílo Aloise Slováka: *Bitva u Slavkova*. Brno, 1898. Tímto dílem se páter Alois Slovák snažil o připomenutí této významné dějinné události, která proběhla 2. prosince 1805 na polích východně a jihovýchodně od města Brna. Jednalo se o jednu z prvních prací věnovaných bitvě u Slavkova, která si kladla za cíl připomenout význam této dějinné události a zároveň se snažila oživit ideu připomínání zde padlých vojáků.

Dalšími pracemi věnovanými počátkům vzniku napoleonského kultu na jižní Moravě, jmenovitě počátkům pořádání společenských akcí věnovaných bitvě u Slavkova v meziválečném Československu jsou práce Martina Ráji *Napoleonská výstava a hry ve Slavkově u Brna ve 30. letech 20. století*, 2006 zabývající se, jak již z názvu vyplývá Napoleonskými hrami uskutečněnými na zámku ve Slavkově u Brna ve druhé polovině 30. let. Další prací, jež se snaží nastínit tradice bitvy u Slavkova od bitvy samotné do roku 2000, je práce Jana Špatného *Tradice bitvy u Slavkova*, 2001. Tato práce je spíše přehledová a bohužel pro svůj široký záměr ztrácí hlubší vhled do tohoto tématu.

Další podstatné zdroje pro vznik této práce jsou knihy Františka *Norbert Brassinne - poutník míru: *18. 9. 1907 +28. 9. 1988 = Norbert Brassinne - Pèlerin de la Paix*, 2006 a další jeho dílo *200 let tradic bitvy u Slavkova*, 2006. Tento amatérský regionální historik zabývající se tématem napoleonských válek na slavkovském bojišti se snaží o zaznamenání regionální, poněkud přehlížené, historie slavkovského bojiště. Především se zaměřuje na zaznamenání moderní historie vzniku vzpomínkových akcí věnovaných bitvě u Slavkova od poloviny šedesátých let 20. století po dnešek (2019).

Další knihou, jejíž snahou je zaznamenání historie vzniku vzpomínkových akcí věnovaných bitvě u Slavkova, je práce Jana Dvořáka a Pavla Zachovala *Oživlá historie: Vojáci napoleonských válek z Čech, Moravy a Slovenska na prahu 21. století*, 2000 zaměřující se na počátky vzniku jednotlivých klubů vojenské historie věnujících se připomínání napoleonské historie na slavkovském bojišti a mající svůj původ v České republice. Tato práce pochází z roku 2000. Je tedy vynikající k popsání vzniku jednotlivých klubů vojenské historie působících na slavkovském bojišti, ale pro svoji dobu vzniku a pro potřeby této práce je dnes ovšem již zastaralá.³

Pro objasnění použité metodiky historického výzkumu, podle které jsem postupoval při získání informací o minulosti klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz*, je rovněž v práci obsažena jedna kapitola, jejímž účelem je tuto metodiku představit, popsat a nastínit její možná úskalí.

Pro vzdělávací účely je rovněž součástí práce návrh interaktivní poznávací historické exkurze určené pro žáky osmých a devátých tříd základních škol uskutečnitelná ve spolupráci s kolegy z klubů vojenské historie věnujících se období napoleonských válek. Pomocí této exkurze, poskytující širší pohled na probíranou tematiku, pro žáky přístupným způsobem, by mohla být nahrazena výuka tématu bitva u Slavkova a válka třetí protifrancouzské koalice mimotřídní formou výuky.

³ Některé popisované kluby vojenské historie věnující se napoleonskému období pocházející z České republiky popisované v této práci již zanikly, přetransformovaly se, nebo jejich členská základna se rozpadla a klub fakticky zanikl.

1 Napoleonský kult na jižní Moravě v první polovině 20. století

Pro císaře Napoleona a jeho *Grande Armée* vítězná bitva u Slavkova, nazývaná rovněž bitvou tří císařů, z 2. prosince 1805 ovlivnila politickou mapu Evropy počátku 19. století na několik dalších let. Císař Napoleon na toto svoje slavné vítězství často vzpomínal a považoval ho za svou nejlépe svedenou bitvu.⁴

Tato bitva neznamenal pouze porážku jeho nepřátel – Rakouského císařství a Ruského impéria.⁵ Z porážky spojeneckého vojska nevyplývaly pouze ztráty na životech vojáků, kteří tuto bitvu vybojovali a další pro Rakousko utrpené materiální i územní ztráty.⁶ Okolnosti vedoucí k válce s Francií, průběh válečného tažení a rovněž výsledek bitvy u Slavkova ovlivnil obyvatelstvo téměř celého Znojemského a Brněnského kraje. Především tyto dva kraje⁷ nesly hlavní tíhu přítomnosti francouzského okupačního vojska na jižní Moravě.⁸

⁴ KOVAŘÍK, Jiří. *Slavkov 1805: Napoleonův největší triumf*. Třebíč, 2013, s. 592 – 595.

⁵ Tyto dva státy, finančně podporované Velkou Británií, vyhlásily a uskutečnily útočnou válku vůči Francii. Válku ovšem vyhlásili přímo císaři Napoleonovi, nikoliv Francii jako zemi. O to větší muselo být Slavkovské vítězství pro císaře Francouzů Napoleona Bonaparta větší zadostiučnění. Porazit tyto své dva nepřátele, zvláště přihlédneme – li k tomu, že se tomu stalo v den prvního výročí své korunovace císařem Francouzů.

⁶ KOPECKÝ, František. *Bitva u Slavkova a Morava v letech 1805-1806: kdy její obyvatelé byli sužováni pohyby vojsk, souvisejícími s bitvou u Slavkova, která ovlivnila dějiny tehdejší Evropy*. Brno, 2001. s. 135 – 137.

⁷ Nejenom tyto dva kraje byly postiženy přítomností francouzských vojáků. Francouzské hlídky se vydávaly na průzkumy, při nichž drancovaly obyvatelstvo. Příkladem mohou být zápisy z farních kronik vsí Slatinice nebo Olšany nacházející se v nedalekém okolí města Olomouce. Další záznam je z města Jevíčko nacházejícího se cca 60 kilometrů severně od Brna, kde francouzští husaři požadovali peníze ve zlatě. Poměrně zajímavý je jejich požadavek na několik tisíc párů bot.

⁸ Detailnější pohled na přítomnost rakouských, ruských a francouzských vojsk na jižní Moravě roku 1805 nabízí tyto práce, které se zaměřují na dopad přítomnosti armád na civilní obyvatelstvo. Namátkou zmiňme tato díla:

SLOVÁK, Alois. *Bitva u Slavkova: (s mapkou bojiště a obrazem tří císařů)*. 2. rozmnožené vyd. V Brně: A. Slovák, 1898. 154 s.

KOPECKÝ, František. *Bitva u Slavkova a Morava v letech 1805-1806: kdy její obyvatelé byli sužováni pohyby vojsk, souvisejícími s bitvou u Slavkova, která ovlivnila dějiny tehdejší Evropy*. Brno: Onufrius, 2001. 182 s.

UNTERWEEGER, Kajetán. *Francouzi v Brně v roce 1805 aneb Moje utrpení v Trasslerově domě v Brně za přítomnosti Francouzů od 15. listopadu 1805 do 10. ledna 1806*. Brno: 606. ZO Svazarmu Zbrojovky Brno, 1983. 45 s.

MODRLÁK, Michal. *Odráz pobytu francouzských, ruských a rakouských vojsk na Moravě roku 1805 ve vybraných kronikách*. Olomouc, 2017. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Radmila Švaříčková Slabáková, Ph.D.

Místní obyvatelstvo bylo tím, kdo z výsledku tohoto válečného střetnutí přímo nejvíce protrpěl, ačkoliv se francouzská armáda stáhla z jižní Moravy poměrně brzy po bitvě.⁹ Již 12. ledna 1806 opustili francouzští vojáci Brno¹⁰ a během několika dalších dní vyklidili i celou jižní Moravu.¹¹ Po odchodu hlavních sborů francouzské armády zůstalo ovšem na jižní Moravě velké množství zraněných, kteří se měli po svém uzdravení vrátit zpátky ke svým jednotkám a samozřejmě vojenští dezertéři.¹²

Kromě přeživších aktérů bitvy u Slavkova, primárně francouzských dezertérů,¹³ kteří se na jižní Moravě usadili a jejich potomci zde žijí dodnes, zůstalo v této krajině také velké množství padlých vojáků všech tří válčících stran.¹⁴ Tito padlí hrdinové byli pohřbeni v hromadných hrobech,¹⁵ které se nacházejí po celém prostoru slavkovského bojiště.¹⁶ Úcta k mrtvým, péče o pohřebiště, obzvláště o válečné hroby a připomínání si padlých je jedním ze znaků každé civilizované kultury. Rovněž nad hromadnými hroby padlých hrdinů bitvy u Slavkova vyrostly péčí místních obyvatel kříže, které měly označovat místa posledního odpočinku padlých a symbolicky tyto místa ochraňovat. Vlivem zubu času však tyto původní dřevěné kříže podléhaly zkáze a obyvatelé okolních vesnic je postupně počali nahrazovat trvalejšími kamennými či kovovými kříži.

S odstupem času se na tuto významnou událost, která na několik dalších let výrazně ovlivnila osudy obyvatel jižní Moravy, počalo zapomínat jako na uplynulou a dávnou minulost a něco velmi vzdáleného.¹⁷

⁹ Nejcennějšími prameny, které popisují strádání obyvatelstva sužovaného pobytem jak vlastních, tak nepřátelských armád jsou, školní, farní a obecní kroniky. Kupříkladu uveďme kroniku obce Blučina, Křenovice, Pustiměř nebo farní kroniku obce Kučerov.

¹⁰ UHLÍŘ, Dušan. *Slunce nad Slavkovem*. Třebíč, 2000. s. 427.

¹¹ Francouzi museli opustit Moravu v souladu s podmínkami Prešpurského míru z 26. prosince 1805.

¹² VAŇÁČEK, Michael. *Francouzové a Morava v době Velké francouzské revoluce a koaličních válek*. 1. vyd. Brno, 1965. s. 98 – 99.

¹³ Žádosti francouzských dezertérů o povolení k pobytu směřované Moravskému zemskému guberniu nabízí velice zajímavý fond B 95, karton 281, inv. č. 556 uložený v Moravském zemském archivu Brno.

¹⁴ SLOVÁK, Alois. *Bitva u Slavkova*. Brno, 1898. s. 142.

¹⁵ Páter Slovák ve svém díle *Bitva u Slavkova* uvádí, že v prostoru slavkovského bojiště se nachází na 22 hromadných hrobů vojáků všech tří stran.

¹⁶ PROCHÁZKA, Alois. *Památky z bitvy u Slavkova r. 1805*. Slavkov u Brna, 1931. s. 9.

¹⁷ Je logické, že poražené Rakouské císařství nemělo zájem si na tomto místě připomínat svůj vojenský debakl a se spíše soustředilo na oslavování svých vítězných bitev svedených s armádou císaře Napoleona, v místech, kde se rakouské císařské armádě podařilo uštvědit svým protivníkům hořké porážky. Jako příklad uveďme slavné památníky z bojiště u Aspern – Esslingu, nebo památníky budované okolo obcí Chlumec a Přestanov v severních Čechách.

1.1 Činnost pátera Aloise Slováka k oživení napoleonské idey na slavkovském bojišti

Jednou z největších osobností, která se zasloužila o připomínání osudů a piety slavných padlých bitvy u Slavkova, byl brněnský katolický kněz a pedagog páter Alois Slovák. Slovákovo upřímné zaujetí pro bitvu u Slavkova a především jeho snaha o vybudování důstojného, ústředního památníku připomínajícího padlé z bitvy tří císařů vedla k vytvoření jeho knihy *Bitva u Slavkova*. V tomto svém díle, které nabylo nebývalého úspěchu se, nejenom pomocí zápisů z místních dobových kronik, snažil připomenout pozapomenutou historii bitvy u Slavkova a ukázat, jak se tento bitevní střet podepsal na obyvatelstvu slavkovského bojiště. Celý peněžní výtěžek získaný z prodeje této publikace hodlal páter Slovák věnovat na vybudování důstojného památníku obětem bitvy. Pokoušel se tak o popularizaci zde proběhlé a bohužel pozapomenuté, dějinné události, která ovlivnila jak životy předků místních obyvatel, tak obyvatel celého Rakouského císařství. Památnými a pro oživení ducha napoleonského bojiště nacházejícího se východně a jihovýchodně od Brna, rovněž i první jiskrou k počátku dnešních vzpomínkových akcí věnujících se bitvě u Slavkova se stala tato slova pátera Slováka:

„Znám hřbitov, nesmírný hřbitov, čtyři hodiny cesty dlouhý, dvě hodiny široký, znám hřbitov, na němž odpočívají tisíce nebožtíků: synů, bratrů, otců. A jejich hrobů nikdo nezdobí, jejich hrobů nikdo neosvětluje a na jejich hrobech se nikdo nemodlí. Jsou to zapomenuté hroby na rozsáhlém bojišti prateckém. Hřbitove pratecký, pole svaté! Svatým jsi, proto, že sám nebeský hospodář o tebe stará. Neboť nad tvými nebožtíky tak záhy svět zavřel paměť svou.“¹⁸

Jeho zápal pro připomínání slavné a pozapomenuté historie, neutuchající píle a literární popularizační činnost padla na úrodnou půdu. Jeho kniha – *Bitva u Slavkova*, byla vydaná dvakrát po sobě (1897, 1898) a veškerý její náklad byl velmi rychle vyprodán.¹⁹ Tímto faktem bylo získáno dostatečné množství peněz potřebných k ustanovení spolku, jenž si kladl za cíl zřídit důstojný ústřední monument všem obětem bitvy u Slavkova. V listopadu 1899 tak byl v panském hostinci „Na Bednárně“ v Sokolnicích zřízen Komitét pro zřízení důstojného pomníku na bojišti slavkovském.²⁰ Jak jinak než s páterem Aloisem Slovákem

¹⁸ SLOVÁK, *Bitva u Slavkova*. 1898. s. 142.

¹⁹ Mezi sběrateli věnujícími se napoleonskému období a především bitvě u Slavkova je tato kniha velmi ceněná

²⁰ HANÁK, Jaromír. *Mohyla míru a bitva u Slavkova*. Brno, 2000. s. 14.

jako jeho předsedou. Obzvláště jeho zásluhou se podařilo Komitétu získat dostatek finančních prostředků²¹ na vybudování jedinečné stavby nacházející se na vrcholu Prateckého návrší,²² která má sloužit jako pomník bitvy u Slavkova²³ a zároveň jako místo posledního odpočinku v této bitvě padlých vojáků.²⁴ Samotná realizace stavby památníku nazvaného Mohyla míru proběhla v letech 1910 – 1912. Autorem návrhu a projektu této stavby se stal pražský architekt Josef Fanta.²⁵ Otevření památníků bylo plánováno na srpen roku 1914.²⁶ Z důvodu právě probíhající světové války bylo slavnostní otevření Mohyly míru veřejnosti odsunuto na neurčito. Po skončení první světové války a nezbytných opravách zapříčiněných neudržováním stavby během probíhající světové války byla Mohyla míru slavnostně předána k užívání veřejnosti 25. března 1923.

Páter Alois Slovák do konce svého života žil myšlenkou na padlé vojáky z bitvy u Slavkova a svým vzdaným holdem těmto hrdinům – Mohylou míru. Jeho smrtí 23. března 1930 přišlo slavkovské bojiště o velikou osobnost. Propagátora myšlenky mírových vzpomínek na bitvu u Slavkova a autora důstojného památníku padlých nejenom v bitvě u Slavkova, Mohyly míru.

1.2 Napoleonská idea za první Československé republiky ve Slavkově u Brna

Se vznikem nové samostatné republiky v roce 1918 – Republiky Československé nastala pro připomínání napoleonské historie na slavkovském bojišti nová, příznivá doba, která byla péčí o toto bojiště nakloněna. Impulzem pro toto obrození vazeb úřadů i místních obyvatel byla profrancouzsky nakloněná vojenská i zahraničně politická orientace

²¹ Ruské ministerstvo války věnovalo na stavbu památníku cca 50 000 Korun, Rakouská vláda uvolnila pouhých 2 500 Korun a Francouzská vláda věnovala Komitétu cca 11 900 Korun. Největší finanční obnos na stavbu Mohyly míru byl získán z veřejných sbírek. Suma činila závratných 30 000 Korun.

²² Páter Alois Slovák používal výhradně výraz Pratecký kopec. V současnosti se k označení tohoto místa používá spíše termínu Pratecké návrší, proto ho budeme i nadále v této práci používat.

²³ Tento památník byl zbudován jako místo posledního odpočinku padlých vojáků, nikoliv jako místo oslavy bitvy u Slavkova. Výstižná je tato věta: *Mohyla míru bojuje na světovém válčišti za světový mír*. Tato symbolická věta plně vystihuje poslání památníku Mohyla míru na Prateckém návrší. HANÁK, *Mohyla míru a bitva u Slavkova*. 2000. s. 21.

²⁴ Pod Mohylou míru se nachází *Osárium*, kam jsou umístěny ostatky padlých vojáků nacházených i po více než dvou stech letech na celém slavkovském bojišti.

²⁵ Jeho návrh byl vybrán ze šesti návrhů jako nejlepší v roce 1906. S projektovou dokumentací si ovšem tento pražský architekt dal načas a se stavbou Mohyly míru se započalo teprve roku 1910.

²⁶ Problémem se stala snaha Aloisem Slovákem nechat kapli nacházející se v Mohyle míru vysvětit jak katolickým, tak pravoslavným ritem. Tento jeho požadavek se ale neseťkal s pochopením. Toto byl důvod, proč mělo dojít k slavnostnímu otevření kaple až v srpnu roku 1914 téměř dva roky po dokončení stavby.

poválečného Československa.²⁷ Osobou, která tyto vazby na Francii tvořila a velice propagovala, byl hlavně tehdejší ministr zahraničních věcí Dr. Edvard Beneš.²⁸ Mimořádně příznivě se k tomuto novému přátelství a spojení, jako pomyslný integrál,²⁹ propojující Československou republiku a Francii nabízelo slavkovské bojiště, které tyto dva státy pojilo vojensky a zahraničně politicky.³⁰

Jedním z míst přímo pojících Republiku Československou a Francouzskou republiku v místě slavkovského bojiště představovalo návrší Žurán.³¹ Toto návrší, nacházející se v těsné blízkosti bývalé císařské silnice spojující Brno a Olomouc, představuje významný krajinný prvek, ze kterého je výborný rozhled po celém slavkovském bojišti. Právě na úpatí tohoto návrší shromáždil císař Napoleon svoji zálohu v podobě Oudinotovy granátnické divize a své pěší Císařské gardy.³² Z tohoto místa rovněž francouzský císař Napoleon řídil úvodní část bitevního střetnutí před tím, než se po úspěchu na jižním úseku bojiště přesunul se svým štábem na Pratecké návrší, z nějž kontroloval závěr bitevního střetnutí.³³ Toto místo má tedy jasnou symboliku propojující Francii a Moravu, respektive české země jako celek.

Jako připomínka na, pro francouzskou armádu vítěznou, bitvu u Slavkova a prvek integrující vojensky dva spřátelené státy – Francii a Československo byl 3. července 1930 na vrcholu Žuráně odhalen památník.³⁴ Zhotoven byl v podobě leštěného žulového kvádrů, na jehož horní ploše se nachází bronzová deska s plastickou mapou slavkovského bojiště.³⁵ Autorem žulového památníku nacházejícího se na mírně upraveném návrší byl pražský architekt Vojtěch Kerhart. Na bronzové desce, se nachází plastická mapa slavkovského bojiště

²⁷ PERNES, Jiří, SÁČEK, Karel a KROPÁČKOVÁ, Lubomíra. *Slavkov u Brna = Austerlitz: město nejen se slavnou historií*. Slavkov u Brna. s. 175.

²⁸ PACNER, Karel. *Osudové okamžiky Československa*. Praha, 2012. s. 140.

²⁹ Dalším integrálem vojensky propojujícím novou Československou republiku a Francouzskou republiku byly kupříkladu Československé legie vzniklé ve Francii během WKI.

³⁰ Vždyť v prostoru bojiště je pochováno na několik tisíc padlých francouzských vojáků, hrdinů bitvy u Slavkova.

³¹ Návrší Žurán ve skutečnosti představuje soubor mohyl (celkově byly při archeologických výzkumech mezi léty 1948 – 1950 objeveny tři mohyly) a dvou šachtových hrobů různého stáří.

³² UHLÍŘ, *Slunce nad Slavkovem*. 2000. s. 274.

³³ UHLÍŘ, *Slunce nad Slavkovem*., 2000. s. 360.

³⁴ Jan Špatný uvádí ve svém příspěvku Napoleonské války a České země rokem odhalení památníku na Žuráni 3. červenec 1931! ŠPATNÝ, Jan. *Tradice bitvy u Slavkova*. In: ŠEDIVÝ, Ivan et al. *Napoleonské války a české země*. Brno, 2001. s. 248.

³⁵ Nenechavé ruce zlodějů častokrát tuto desku z tohoto památného místa zcizily. Naposledy se tak stalo roku 2004.

znázorňující rozestavení jednotlivých znesvářených armád z 2. prosince 1805 v 7 hodin ráno. Autorem originálního bronzového odlitku mapy byl umělecký slévač Karel Barták.³⁶

Památník nechal zbudovat generální štáb československé armády, jmenovitě tehdejší náčelník generálního štábu československé branné moci, armádní generál Jan Syrový, z popudu francouzského maršála Louise Francheta d'Esperey. Slavnostního odhalení památníku 3. července 1930 se účastnil československý ministr národní obrany JUDr. Karel Viškovský spolu s generály Janem Syrovým a Aloisem Podhajským. Francouzskou stranu zastupovali generálové Eugène Mittelhauser, Louis-Eugène Faucher, Gaston Duffour a Joseph Jean Le Blévec.³⁷ Vrcholek³⁸ návrší spolu s památníkem byl v meziválečném období uváděn jako exeterritoriální území Francie.³⁹

Fenomén bitvy u Slavkova, spojovaný s osobností pátera Aloise Slováka,⁴⁰ si v nové době uvědomovala spousta lidí a vidělo v ní i jiné možnosti na připomínání slavkovské bitvy. V srpnu roku 1930 vznikla idea k ustanovení spolku s názvem Napoleonská výstava ve Slavkově u Brna.⁴¹ Členové tohoto spolku si dali za cíl, uspořádat ve Slavkově u Brna, na bývalém zámku hraběte Kounice, velkolepou Napoleonskou výstavu.⁴² Tato výstava ve Slavkově u Brna, kterou svým jménem zaštitilo mnoha významných československých i zahraničních osobností, byla slavnostně zahájena 28. června 1931. Pátého července téhož roku si ji prohlédl i prezident Tomáš Garrigue Masaryk při své cestě po jižní Moravě.⁴³

Při příležitosti konání výstavy byla vydána publikace Slavkov (Napoléon – Austerlitz 1805-1931), zároveň vyšel i Katalog Napoleonské výstavy s popisem všech vystavovaných

³⁶ KOPECKÝ, František. *Maršál Franchet d'Esperey a Žuráň*. Brno, 2017. s. 22.

³⁷ KOPECKÝ, *Maršál Franchet d'Esperey a Žuráň*. 2017. s. 22

³⁸ Žuráň Šlapanicko - suburbanizovaná krajina. *Krajinná paměť* [online]. [cit. 2018-11-10]. Dostupné z: http://www.uake.cz/data/moderni_kronika/r3-slap.html

³⁹ V dnešní době tomu již tak není. Dle katastrálních map je vlastníkem pozemku, na němž se tento památník nachází, obec Podolí.

https://nahlizenidokn.cuzk.cz/ZobrazObjekt.aspx?encrypted=dcppgB1twccem_vZ7Dp80DsY8LvGPWmmaokEi jikRbyTFzuzbYzOX475NfRoQfXRRq0TbI5mTNG9nPakQV8Mu7IRc5f_VK2cdeVBdSahqv8Qya1Aq8Itas85yz SxvYiS2R--tHgI9V8=

⁴⁰ Páter Alois Slovák umírá v Brně 23. března 1930. Jeho smrt vzbouzí ideu dalšího připomínání padlých vojáků bitvy u Slavkova.

⁴¹ Ani ne měsíc po odhalení památníku na Žuráni!

⁴² Výstava byla koncipována jako spojená napoleonsko – krajino – hospodářská výstava. Část věnovaná napoleonské historii byla uskutečněna na zámku ve Slavkově u Brna. Druhá část výstavy, zemědělské, průmyslová, živnostenská a kulturní, byla umístěna do budovy obecné a měšťanské školy, Zemské odborné hospodářské školy, Zemské drůbežárny a klášterní budovy.

⁴³ RÁJA, Martin. *Napoleonská výstava a hry ve Slavkově u Brna ve 30. letech 20. století*. In: KOTULÁN, Jaroslav a UHLÍŘ, Dušan. *Evropa 1805: Sborník prací V. mezinárodního napoleonského kongresu Brno 26. - 28. září 1805*. Brno, 2006, s. 737.

exponátů napoleonské části výstavy. Napoleonských památek se podle katalogu sešlo na výstavě celkem 493. Exponáty byly rozmístěny v 12 sálech zámku ve Slavkově u Brna a dominovala jim busta císaře Napoleona ze sbírek Emmy Destinové umístěná v Salla terraně slavkovského zámku. Jen vystavených obrazů bylo dle katalogu celkem 187.

Samotná slavkovská výstava se stala podnětem pro projekt nově budovaného „krajského“ muzea, které se mělo specializovat na napoleonskou tematiku. Základem sbírek nově projektovaného muzea měla být část exponátů, které se po skončení výstavy podařilo udržet ve městě. Tyto předměty tvořily základ dnešního sbírkového fondu Historického muzea ve Slavkově u Brna. Nové muzeum dostalo název Napoleonské muzeum a jeho vznik je kladen do roku 1933.⁴⁴

Spolu s Napoleonským muzeem vznikl ve Slavkově u Brna ve stejném roce i Klub přátel Francie, který založili bývalí členové výstavního výboru v čele s dr. Jaroslavem Gregorem. Podle stanov spolku bylo jejich hlavním cílem *studium napoleonské problematiky, výchova k osobní statečnosti a vlastenecké obětavosti*. Snahou okruhu lidí kolem Dr. Gregora byla tedy podpora návštěvnosti slavkovského bojiště a rozvoj turistiky ve slavkovském kraji. Klub získal pro Napoleonské muzeum, které zároveň spravoval, tři místnosti v přízemí levého křídla zámku.⁴⁵

Nejvýznamnějším počinem připomínajícím bitvu u Slavkova byly v meziválečném období velkolepé Napoleonské hry. První Napoleonské hry se ve Slavkově u Brna konaly 10. září 1933. Protože tento podnik poutal zájem širokých vrstev obyvatelstva, využití informací přímo od samotného autora nápadu k uspořádání Napoleonských her ve Slavkově u Brna. Předseda Klubu přátel Francie Dr. Jaroslav Gregor byl osobou nejpovolanější k popisu příprav a průběhu Napoleonských her probíhajících na zámku ve Slavkově u Brna.

„Tím popudem k uspořádání Napoleonských her byl dopis jistého pana Bonamyho, knihovníka vojenské vysoké školy v Saint-Cyru.⁴⁶ Tento Bonamy mi detailně popsal, jak každoročně chovanci této školy oslavují výročí bitvy u Slavkova.⁴⁷ Slavnost nazývají Svatý

⁴⁴ tamtéž s. 737 – 8.

⁴⁵ SAMEK, Jakub. Napoleonské dny - historie. *Projekt Austerlitz* [online]. 6. 8. 2004 [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <https://www.austerlitz.org/cz/napoleonske-dny-historie/>

⁴⁶ L'École spéciale militaire de Saint-Cyr – kadetní škola pro pěchotu založena roku 1802 prvním konzulem Francouzské republiky Napoleonem Bonapartem.

⁴⁷ Výročí bitvy u Slavkova si frekventanti školy Saint-Cyr připomínají doopravdy každoročně. Vybraní zástupci z řad studentů a velení školy se rovněž účastní vzpomínkových akcí bitvy u Slavkova jako pozorovatelé.

Slavkov a na školním dvoře za účasti důstojníků provedou bitevní ukázkou slavné bitvy. Oděni jsou v historických stejnokrojích.⁴⁸ Myšlenka provést tento „Svatý Slavkov“ ve Slavkově u Brna byla od té doby přetřásána několikrát v Klubu přátel Francie. Velkolepé provedení vyžadovalo především ohromné přírodní jeviště a velkou masu účinkujících. Středem naší pozornosti byl slavkovský zámek, svědek Napoleonových vítězných dnů. Jeho park o rozloze 16 ha se nám zdál jevištěm i hledištěm nejpříznivějším, ale také nejnedostupnějším. Když však pomocí pana ředitele Popelky dostalo se nám povolení nynějšího majitele zámku velkostatkáře Josefa Pálffyho,⁴⁹ bylo třeba vytvořit po vzoru Saint-Cyru program her. Při tom jsem musel přihlížet, aby hry byly co nejvíce slavkovské, t.j. zařadit do nich všechny významné epizody týkající se bitvy u Slavkova“

„Rozměr jeviště bez dekorací, jediné s pozadím zámku, ukládalo mi vytvořit hry, při nichž prakticky průměrného jeviště v přírodě naprosto selhávají. A tak hry z původně předpokládaných 200 osob počítají nyní s minimem 500 účinkujících. V pěti scénickou hudbou smelených obrazech kreslí události od 1. – 6. prosince 1805; náladu vojska v předvečer bitvy (1.XII.), úsek bitvy pod Žurání (2.XII.), scény po bitvě (3.XII.), setkání Napoleonovo s Františkem u Spáleného mlýna (4.XII.), vojenskou přehlídku ve Slavkově (5.XII.) a odjezd Napoleonův ze Slavkova do Brna (6.XII.). Někde bylo ovšem nutné v zájmu dramatickosti upravit čas a místo děje, zejména pokud se týče zimní doby. V podstatě jsou však hry čistým a plastickým náznakem dnů, které zapsaly Slavkov na významnou stránku světových dějin.

Takto narozené hry dostaly dobré chuť a opatrovníky. V první řadě režiséra Otto Čermáka, jehož umělecké jméno mluví více než mnoho slov.⁵⁰ Dále pplk. Dvořáka, korektora vojenských částí, pplk. Kuželu, dr. Fulíka, důstojníky brněnské posádky a výborné slavkovské ochotníky. K širší spolupráci se ochotně přihlásila řada spolků a organizací. Zkouška stihá nyní zkoušku. Vše jde radostně od podlahy. Radiojournal zkouší, jak nejlépe by umožnil vysílání her po radiových vlnách, kameramani se připravují k důstojnému zachycení her na

Frekventanti školy Saint-Cyr ve svých slavnostních uniformách jsou nepřehlédnutelní a účastní se všech nejdůležitějších bodů vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova.

⁴⁸ Jejich uniformy i moderní zbraně působí poněkud bizarně. Nechybí jim ovšem zápal pro věc a připomínání si svých tradic. Každoročně si v tento den celá škola připomíná i při večerním pietním aktu *tous les Saint-Cyriens morts pour la France*.

<https://www.facebook.com/saintcyrcoetquidan/photos/pcb.1415621598569063/1415619325235957/?type=3&th eater>

⁴⁹ Vybraná citace pochází z roku 1933!

⁵⁰ Znamý brněnský herec hrající v Brněnském národním divadle.

bilé plátno biografů. Sekretariát zdolává nával přihlášek. Již dnes (pozn.: 20. 8. 1933) se dá říci, že dne 10. září bude Slavkov městem autobusů, pro něž je připraveno rozsáhlé a bezpečné parkování. Dlužné také připomenout, že dopoledne od 7 – 12 hodin je otevřená zámecká obrazová galerie a že s návštěvou her lze spojit prohlídku krásné Mohyly míru a účast na oslavách Kounicových.⁵¹

Hry se konají pod protektorátem francouzského velvyslance v Praze Léona Noëla, v čestném předsednictvu zasedají a účast přislíbili ostatní oficiální představitelé Francie u nás, mezi nimi náš vzácný přítel a otcovský rádce brněnský francouzský konzul Achille Jeuniau. Očekává se, že pozvání pořadatelů vyhoví minimálně ministr doktor Beneš a řada význačných osobností polských, jugoslávských, rumunských a holandských.“

Napoleonské hry proběhly velice úspěšně a za tak hojně účasti obecnstva, že se někteří do zámeckého parku ani nemohli vměstnat.⁵²

Druhé Napoleonské hry ve Slavkově uspořádala Napoleonská společnost v Brně a Klub přátel Francie opět na zámku ve Slavkově u Brna dne 16. 6. 1935. Na hrách aktivně spolupracovaly obce Jiřikovice a Prace. Protektorem her se stal tehdejší dlouholetý ministr zahraničí Dr. Edvard Beneš, velký propagátor spojení s tehdejší Francouzskou republikou. Napoleonské hry představovaly živý památník slavného vítězství Velké armády u Slavkova. Zároveň manifestovaly utužení a rozšíření přátelských československo – francouzských vztahů a usilovaly o zvýšenou národní brannost. Druhé Napoleonské hry proběhly opět za vysoké účasti obecnstva společně s účastí 800 účinkujících včetně důstojníků a vojáků brněnské posádky v replikách historických uniforem všech tří nepřátelských armád střetnuvších se 2. prosince 1805 v bitvě u Slavkova. Představitel císaře Napoleona ztvárnil výborně herec Národního divadla v Praze Bedřich Karen. Kromě celé řady zahraničních hostů byli na Napoleonských hrách roku 1935 přítomni také zástupci vysoké československé generality, jmenovitě náčelník československého generálního štábu armádní generál Ludvík Krejčí, zemský vojenský velitel pro Moravu armádní generál Sergěj Vojtechovský a divizní generál Antonín Hasal.⁵³

⁵¹ Odhalení pamětní desky ve Slavkově - Václav hrabě Kounic, politik a mecenáš brněnské vysoké školy.

⁵² LUKŠÍČEK, Michal. *Napoleonské hry: Napoleonské hry ve Slavkově před 85 lety*. 18 de Ligne, Compagnie de Grenadiers [online]. [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <https://www.18eme.cz/clanky/extra/napoleonske-hry-ve-slavkove-pred-85-lety.html>

⁵³ RÁJA, *Napoleonská výstava*. In: KOTULÁN, UHLÍŘ. *Evropa 1805*. Brno, 2006, s. 738.

Třetí Napoleonské hry ve Slavkově se v roce 1937 rozhodnutím valné hromady Napoleonské společnosti v Brně z hospodářských důvodů nekonaly. Při návštěvě Paříže představiteli Napoleonské společnosti v Brně byla tohoto roku pouze uložena prst' ze slavkovského bojiště u Napoleonova hrobu.

Poslední Napoleonské hry ve třicátých letech se měly konat v termínu 11. – 18. června 1939 v Brně. Původně bylo za místo konání Napoleonských her vybráno Znojmo, ale z důvodu přesunu místa konání Napoleonského kongresu z Vídně do Brna bylo rozhodnuto i o přemístění místa konání III. Napoleonských her do tohoto města. Rovněž byla navrhována podstatná změna náplně Napoleonských her oproti rokům 1933 a 1935. Hry měly trvat celý jeden týden. Závěrem měla být předvedena mohutná scéna národní brannosti a československo – francouzské pospolitosti, v níž se měla značit paralela mezi válečnictvím od Wagramu a Znojma (1809) s dneškem.⁵⁴

Mnichovská dohoda, zrada našeho neočekávanějšího spojence – Francie, fakticky likvidující první Československou republiku, udělala za všemi plány k pořádání Napoleonských her na dlouhou dobu tlustou čáru. Rovněž s přátelstvím mezi Československem a Francií byl konec. Během probíhající II. světové války nebyl čas, prostor a ani vůle na připomínání si výročí slavkovské bitvy pořádáním velkolepých her nebo vzpomínkových akcí. Po skončení druhé světové války poté nová politická elita československého státu a orientace na Sovětský svaz na téměř tři desítky let ukončili připomínání si bitvy u Slavkova a padlých vojáků z této památné bitvy.

⁵⁴ LUKŠÍČEK, Michal. *Napoleonské hry: Napoleonské hry ve Slavkově před 85 lety*. 18 de Ligne, Compagnie de Grenadiers [online]. [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <https://www.18eme.cz/clanky/extra/napoleonske-hry-ve-slavkove-pred-85-lety.html>

2 Norbert Brassinne a jeho činnost pro oživení vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova

Významným impulsem k znovuoživení napoleonské idey a nové popularizaci historie slavkovského bojiště spojený s připomínáním si obětí napoleonských válek bezprostředně a nesmazatelně se dotýkajících života obyvatel jižní Moravy v době po druhé světové válce,⁵⁵ byly návštěvy Norberta Brassinna, Poutníka míru, z belgického města Waterloo. Z místa, na němž jednou provždy vyprchala válečná štěstěna francouzského císaře Napoleona Bonaparta, z bojiště tvořícího tak pomyslný epilog k jeho slavnému vítězství v bitvě u Slavkova.

Robert, Norbert,⁵⁶ Brassinne se narodil v Belgickém městě Braine – l' Alleud 18. září 1907. Jeho charakter byl velmi činorodý a jeho zájmy a podnikavost byly téměř nekonečné.⁵⁷ Jeho povahovou vlastností byla rovněž veliká tvrdohlavost, kterou během svého života projevoval všemi možnými způsoby.⁵⁸ Po svých předcích zdědil velkou lásku k Victoru Hugovi,⁵⁹ císaři Napoleonu Bonapartovi a místu svého rodiště, nacházející se v těsné blízkosti posledního bojiště císaře Napoleona, belgickému Waterloo.⁶⁰

Jeho upřímná záliba v napoleonské historii, neochvějná láska k císaři Napoleonovi a zároveň jeho tvrdohlavost se plně projeví v roce 1965. Toho roku uskutečnil, při příležitosti 150. výročí poslední bitvy císaře Napoleona, ve svých 58 letech, ambiciózní plán. Usmyslel si, že sám, pěšky a v dobové uniformě granátníka Císařské gardy dojde ze zátoky San Juan do belgického Waterloo. Tímto pochodem hodlal následovat cestu svého milovaného císaře a vykonat tuto symbolickou pouť z Juanovy zátoky do Waterloo jako poctu císaři

⁵⁵ Další významnou bitvou napoleonských válek, která se uskutečnila na jižní Moravě, byla bitva u Znojma z 10. a 11. července 1809 a následný pobyt francouzských vojsk, která sužovala jihomoravské obyvatelstvo až do listopadu toho roku.

⁵⁶ Písmeno N počal Robert, Norbert Brassine používat ve svém křestním jméně jako symbol obdivu k císaři Napoleonu Bonapartovi.

⁵⁷ Před okupací Belgie Německými vojsky v roce 1940 odjel se svou rodinou do Jižní Ameriky, zde založil nemocnici v Riu de Janeiro, v Belgickém Kongu, v Jadoville, spoluzakládal továrnu zpracování kadmia. Po druhé světové válce se vrátil s rodinou do Belgie a ve Waterloo zrenovoval zchátralou budovu bývalého Hotel de Musée. V tomto komplexu budov zbudoval restauraci a rozsáhlé muzeum věnované památce bojiště u Waterloo a oslavě jeho velkého idolu, císaře Napoleona Bonaparta.

⁵⁸ Byl kupříkladu velký příznivce francouzského generála a posléze prezidenta Charlese de Gaulla. Jeho politické zájmy byly též velice ambiciózní. Byl velkým Valonským nacionalistou, který se angažoval o osamostatnění této části Belgie a jejímu připojení k Francouzské republice.

⁵⁹ Jeho otec se údajně narodil v posteli, v níž spával během svého Bruselského exilu Victor Hugo!

⁶⁰ KOPECKÝ, František. *Norbert Brassinne - poutník míru: *18.9.1907 +28.9.1988 = Norbert Brassinne - Pèlerin de la Paix*. Brno, 2006. s. 6 – 8.

Napoleonovi a jeho vojákům. Tuto pouť konal bez válečných myšlenek. Sám se označoval za Poutníka míru, *Pèlerin de paix*. Vykonal ji pro sebe a s vírou v život. Na svoji pouť vyrazil, stejně jako císař Napoleon se svojí Starou gardou roku 1815, v kompletní uniformě granátníka Císařské gardy – *Grognarda*, s puškou na rameni, 1. března 1965. Svoji pouť popsal ve svém vzletném prohlášení z 23. února 1965 takto:

„Mám takřka 60 roků. Konám tento symbolický pochod ze zátoky San Juan do Waterloo bez válečných myšlenek. Konám ho pro sebe a s vírou v život. Pochodeň, kterou ponesu, oficiálně zapálil v zátoce /San Juan/ plukovník Runner, prezident výboru oslav 150. výročí vylovení Napoleona a jeho malé jednotky v roce 1815 na březích Francie. Plamen půjde po cestách a historických místech ve stopách císaře Napoleona.“⁶¹

Jak vidno z tohoto prohlášení vydaného před svým, pro tak starého člověka téměř nadlidským výkonem, byl Norbert Brassinne nejenom mistrem vzletných prohlášení, tak také člověkem s neuvěřitelnou osobní vůlí a zarputilostí. Jeho pouť, měřící téměř 1 100 kilometrů upoutala velkou pozornost tisku a posléze i televize. Dne 17. června 1965 uvítal Brassinna na úpatí Lvího návrší,⁶² obrovský dav obdivovatelů. Norbert Brassine – Poutník míru přesvědčil všechny pochybovače a stal se „hvězdou“. Tento jeho akt, který mu pomohl k mediální „slávě“, mu pomohl otevřít dveře při návštěvě slavných napoleonských bojišť, která se nacházela na opačné straně tehdejší „železné opony“. Takto se mu podařilo v uniformě navštívit tehdejší Sovětský svaz. Zde se poklonil památce všech padlých na známém bojišti bitvy u Borodina.

Mezi předky Norberta Brassinna se nacházeli rovněž vojáci,⁶³ kteří bojovali v armádě francouzského císaře Napoleona. Pierre-Joseph Brassinne narozený roku 1762 sloužil již od útlého věku ve francouzské armádě a roku 1789! se stal důstojníkem. Během svojí vojenské kariéry se zúčastnil všech válek císařství i poslední Napoleonovy bitvy, bitvy u Waterloo.⁶⁴ Možná tento fakt vedl tehdy 59 letého Norberta Brassinna, Poutníka míru, k návštěvě

⁶¹ KOPECKÝ, *Norbert Brassinne*. 2006. s. 10.

⁶² Umělý kopec navržený v místě, kde byl v bitvě zraněný holandský princ Vilém II. Oranžský. V rovinaté krajině bojiště u Waterloo tvoří tento umělý vrch výrazný bod krajiny. Na jeho vrcholu je umístěna 28 tunová, bronzová socha cenícího zuby směrem k Francii. Směrem k tomuto vrcholu prohlásil Arthur Wellesley, 1. vévoda z Wellingtonu, vrchní velitel spojených anglo – batávských sil při jeho návštěvě bojiště při příležitosti 10. výročí bitvy: „*They stole my battlefield!*“ *Ukradli mi mé bojiště!*

⁶³ Dalším vojákem císaře Napoleona z rodu Brassinne byl Joseph-Pierre Brassinne, voják 112. řadového pluku.

⁶⁴ Po utrpeném zranění v bitvě u Waterloo 18. června 1815 právě on našel orla, který odpadl z kočáru, kterým císař Napoleon opouštěl prohranou bitvu a tohoto orla si ponechal.

slavkovského bojiště nacházejícího se východně od Brna mezi městy Šlapanice a Slavkov u Brna.

Samostatnou kapitolou a jiskrou pro oživení napoleonské tradice a vzpomínkových akcí pořádaných na slavkovském bojišti je tedy rok 1966. Rok po svém „letu Francií“ začal Norbert Brassine - Poutník míru, jezdit každoročně, vždy v době okolo výročí nejslavnější bitvy císaře Napoleona, do tehdejšího Československa.⁶⁵ Snažil se o vytvoření vazby mezi slavkovským bojištěm a belgickým Waterloo. Svoji první návštěvu Československa a slavkovského bojiště započal Brassinne 13. listopadu 1966.⁶⁶ V Brně byl uvítán skupinou příznivců císaře Napoleona pod vedením pánů Josefa Dostála a A. B. Krále.⁶⁷ Ubytoval se v dnes již neexistujícím brněnském hotelu Metropol a odtud vyrážel poznávat bojiště bitvy Tří císařů.⁶⁸ Jeho pobyt byl samozřejmě zaznamenán představiteli města Brna. Jako část své pouti míru se na nádvoří brněnské Nové radnice poklonil obětem 2. světové války.⁶⁹

Jeho hlavní náplní návštěvy Československa bylo ovšem slavkovské bojiště a uctění památky zde padlých vojáků, bez ohlednosti na jejich národnost, na Mohyle míru.⁷⁰ Jeho přítomnost na slavkovském bojišti, upřímný a veselý naturel a v neposlední řadě jeho vzezření, vojáka v napoleonské uniformě s medvědicí na hlavě a puškou přes rameno,

⁶⁵ Jedinou výjimkou, rokem kdy slavkovské bojiště nenavštívil, byl rok 1968. Tento symbolický akt, nevykonání své poutnické cesty míru na slavkovské bojiště a k Mohyle míru, byl jistou formou odpovědi na okupaci Československa vojsky Varšavské smlouvy z 21. srpna 1968.

⁶⁶ Tři týdny před výročím bitvy!

⁶⁷ Tito dva pánové se snažili o založení brněnské pobočky *Amitiés internationales Napoleoniennes* (A. I. N)

⁶⁸ Hotel stával na adrese Dornych 5, Brno – v těsné blízkosti autobusového a vlakového nádraží Brno. Dnes již se na této adrese nenachází, protože byl pro svoji narušenou statiku stržen.

⁶⁹ Brassinnova cesta na Moravu byla čistě mírová. Jeho primárním cílem bylo uctění památky padlých vojáků. Tento akt, poklona obětem WK 2 mohlo představovat jistou úlitbu režimu za umožnění cesty na slavkovské bojiště.

⁷⁰ Přítomnosti Norberta Brasinna věnovala pozornost i Československá televize a věnovala jeho činnosti na slavkovském bojišti reportáž. Viz

[https://www.facebook.com/archivct24/videos/1929710120375429/?hc_ref=ARQms5u8MpPtXjQBGQFpB6hmM8Nmx4eNCeAMm2_L2mEVS3yE0ifu7EtaTf7SrLINYww&xts__\[0\]=68.ARC2hwSMRfZHQa4bSkAaDBtuSi3-QYHEEjmVRnpngGjKI09OnO1tTXKBpl_x8quBF5TJ7Veqe5RE4kmDXavkbCNt7tkP_tHobzBB8hnuddVsj5xL9aNvDX-Jd0yruotLakyQuBE2ppf-OFNetZO4ImM0QlnS15DZ2vyW7avYwVffzBikhBpEEZB6z6xkxgTN5yQkLhyC_cZ4lj6HyHPoYK0zt9PJ-rPdZiPqwka_S7y_b5uqe5zZdo_T_S1pUljynCYqcCjlxOglWpbIHC038bPQo0DSYGdDwBfIrt-kyuIq3z_7hmP09gkD2U7w6PnHjtUubF1ITxeIA4wra3gGCOqt1PuanrGrqJdhXbA&tn_=FC-R&jazoest=26510012256727845117871091041201097470112821041086910897102111120978787111114686657978655851188897701031209973119586510011911583101871228290101677190113122541188148121548212110611310412048841081228469771185045122685666821155781](https://www.facebook.com/archivct24/videos/1929710120375429/?hc_ref=ARQms5u8MpPtXjQBGQFpB6hmM8Nmx4eNCeAMm2_L2mEVS3yE0ifu7EtaTf7SrLINYww&xts__[0]=68.ARC2hwSMRfZHQa4bSkAaDBtuSi3-QYHEEjmVRnpngGjKI09OnO1tTXKBpl_x8quBF5TJ7Veqe5RE4kmDXavkbCNt7tkP_tHobzBB8hnuddVsj5xL9aNvDX-Jd0yruotLakyQuBE2ppf-OFNetZO4ImM0QlnS15DZ2vyW7avYwVffzBikhBpEEZB6z6xkxgTN5yQkLhyC_cZ4lj6HyHPoYK0zt9PJ-rPdZiPqwka_S7y_b5uqe5zZdo_T_S1pUljynCYqcCjlxOglWpbIHC038bPQo0DSYGdDwBfIrt-kyuIq3z_7hmP09gkD2U7w6PnHjtUubF1ITxeIA4wra3gGCOqt1PuanrGrqJdhXbA&tn_=FC-R&jazoest=26510012256727845117871091041201097470112821041086910897102111120978787111114686657978655851188897701031209973119586510011911583101871228290101677190113122541188148121548212110611310412048841081228469771185045122685666821155781)

zapůsobilo na všechny lidi, se kterými se setkal.⁷¹ O jeho první návštěvě slavkovského bojiště pojednává zápis z kroniky obce Jiříkovice:

Koncem listopadu /1966/ navštívil Jiříkovice zajímavý posel a host. Muž ve stejnokroji granátníka Napoleonovy gardy, která bojovala v bitvě u Slavkova.⁷² Do naší obce přicestoval mimo svůj plán. Doprovodili jej naši rodáci Antonín a Jaroslav Dvořáčkovi a ředitel muzea ve Šlapanicích Jiří Knos.

Při příjezdu na náves zdravil stiskem ruky, jeho úsměv a časté slovo „La Liberté“ přesvědčil všechny občany o své upřímnosti k nim a úctě, kterou má ke všemu, co se vztahuje ke dni 2. prosince 1805. Také on byl překvapen přijetím od občanů. S předsedou MNV i JZD si prohlédli obec a zařízení Družstva. Při odjezdu si vyměnili obilí z okolí Waterloo za obilí vypěstované z našich polí. Na rozloučenou občanů jiříkovických bude vždy vzpomínat. Na upřímnost pro pochopení jeho snah o uctění památky všech padlých vojáků, hrdinů bitvy tří císařů. Také pro jeho snahy o vzájemné poznání, svobodu a přátelství národů v Evropě Norbert Brassinne, belgický občan valonské národnosti, který je tímto granátníkem. Zastává funkci prezidenta Mezinárodní společnosti pro napoleonské památky. Je správcem muzea na bojišti ve Waterloo. Do Československa přicestoval u příležitosti 161. výročí bitvy u Slavkova. (...)

V předvečer 1. prosince pozdravil občany při vzpomínce na padlé oběti bitvy u Slavkova. Vzpomněl také, že velká část vítězné Napoleonovy armády postupovala právě přes naši obec Jiříkovice. Přednesl báseň „Waterloo“ a po krátké společné besedě v doprovodu občanů odešel přes Šlapanice na Žuráň, kde zahájil vzpomínkové dny na padlé vojáky. Tak 2. prosince jej doprovodili předseda MNV a JZD do Slavkova a na Mohylu míru, kde byly vzpomínkové akce ukončeny v noci 2. prosince čestnou stráží u hrobu vojáků.⁷³ Jeho projev ke shromážděným přečetl předseda MNV Miloslav Mazálek.⁷⁴

⁷¹ PERNES, SÁČEK a KROPÁČKOVÁ. *Slavkov u Brna = Austerlitz: město nejen se slavnou historií*. 2007. s. 175.

⁷² Císařská pěší garda, respektive (1er) régiment de grenadiers à pied de la Garde impériale jehož uniformu Brassinne nosil, aktivně do bojů u Slavkova nezasáhl.

⁷³ Norbert Brassinne při čestné stráží nad hrobem vojáků padlých v bitvě u Slavkova. Mohyla míru dne 2. prosince 1966. <https://www.austerlitz.org/images/ilustrace/20brassine.jpg>

⁷⁴ Kronika obce Jiříkovice, SOkA Brno – Venkov se sídlem v Rajhradě

Podobné zprávy o jeho první návštěvě Československa se nacházejí i v dalších kronikách z obcí slavkovského bojiště.⁷⁵ Místní lidé a kupodivu i zdejší úřady ho na jeho mírové pouti slavkovským bojištěm všude srdečně vítali a on se snažil připomenout místním obyvatelům význam pozapomenutého slavkovského bojiště. Jeho velkou snahou bylo rovněž oživení dýmajícího napoleonského kultu. Jeho návštěv si samozřejmě všimly i noviny a především Československá televize, která věnovala jeho pobytu na slavkovském bojišti krátkou reportáž.⁷⁶

Od roku 1966 navštěvoval Norbert Brassinne – Poutník míru každoročně slavkovské bojiště vždy v období kolem výročí bitvy u Slavkova po dobu téměř 20 let.⁷⁷ Postupem času sebou začal do Československa vozit i svoji ženu Simone, svého vnuka Edouarda a další své přátele, kteří se aktivně zabývali napoleonskou historií a společně s Norbertem Brassinnem chtěli uctít památku vojáků padlých v bitvě u Slavkova i ostatních bojištích napoleonských válek.⁷⁸ Norbert Brassinne si svým příkladem získal mezi obyvateli slavkovského bojiště velké množství přátel a následovníků. Svou poslední návštěvu Československa a Mohyly míru nad obcí Prace uskutečnil Norbert Brassinne roku 1984 ve svých 77 letech!⁷⁹

Jaký je tedy význam tohoto belgického občana Norberta Brassinna pro oživení napoleonského kultu a vzpomínkových akcí pořádaných na slavkovském bojišti? Norbert Brassinne – Poutník míru a poslední granátník císaře Napoleona, jak se sám nechával nazývat, byl člověkem velkých myšlenek i činů. Byl osobou, která na jižní Moravě po druhé světové válce, v různých místech slavkovského bojiště, opětovně zažehla ideu připomínání padlých vojáků bitvy Tři císařů. Byl to právě on, belgický občan, nikoliv rodilý Francouz, jak by bylo logické uvažovat, kdo inicioval myšlenku oblékání historických uniforem nadšenci do tohoto období, setkávání se na památných místech a připomínání tak historie tohoto slavného místa a zde padlých vojáků.

Jeho činnost se nesoustředila pouze na připomínání padlých vojáků. Jeho cesty na jih Moravy měly i mírové poselství. Vždyť Norbert Brassinne sám sebe označoval za Poutníka míru, *Pèlerin de paix*. Jeho snahou bylo taktéž navázání kontaktů mezi obcemi slavkovského

⁷⁵ Kronika obce Křenovice, SOkA Přerov, Kronika města Slavkova, Státní okresní archiv Vyškov se sídlem ve Slavkově u Brna

⁷⁶ Norbert Brassinne zachycený Československou televizí během svojí první návštěvy slavkovského bojiště roku 1966. <https://www.facebook.com/watch/?v=1929710120375429>

⁷⁷ Výročí bitvy u Slavkova připadá na 2. prosince

⁷⁸ PERNES, SÁČEK, a KROPÁČKOVÁ, *Slavkov u Brna*. 2007. s. 176.

⁷⁹ KOPECKÝ, *Norbert Brassinne*. 2006. s. 10 – 26.

bojiště a belgickým městem Waterloo. Toto činil symbolickým přenášením prstí hlíny od Waterloo na jižní Moravu a obráceně, nebo výměnou pšenice vypěstované na bitevních polích těchto dvou, spolu pomyslně i historicky propojených míst.

2.1 Zakládání klubů vojenské historie v Československu

Následující příkladu Norberta Brassinna začaly od poloviny 70. let dvacátého století v Brně a současně i v jiných městech tehdejšího Československa vznikat vlastivědné kroužky, napoleonské společnosti a v neposlední řadě i první náznaky dnešních klubů vojenské historie. Tyto společnosti a kluby samozřejmě nemohly fungovat samostatně jako historické vojenské jednotky, ale musely svoji činnost provozovat pod nějakou již zavedenou a státním aparátem posvěcenou organizací. Tyto spolky byly tedy povětšinou organizované při muzeích, nebo při organizacích SVAZARMU.⁸⁰

Činností klubů vojenské historie jak v dobách minulých, tak i v dnešní době, není propagace militarismu ani válek. Náplní činnosti klubů vojenské historie je snaha o co nejvěrnější ztvárnění vojenské historie, jakožto té části mezinárodní politiky, která se v dobách minulých dotkla nejednoho obyvatele Evropy. Hlavní náplní činnosti klubů vojenské historie věnujících se napoleonskému období je vzdělávání společnosti o dobách minulých a připomínání si padlých, nejenom z bitvy u Slavkova, ale všech padlých ze všech bitev napoleonských válek. Někteří členové klubů vojenské historie byli a jsou významní sběratelé či amatérští historici, kteří svojí činností přispívají profesionálním badatelům k novým poznatkům o naší minulosti.

První náznak klubu vojenské historie v Československu vznikl při ZO Svazarmu při VHÚ Praha s názvem „Klub přátel vojenské historie a zbraní“ již roku 1967.⁸¹ Členskou základnu tohoto klubu tvořili sběratelé kuriozit a dále osoby sbírající zbraně a militárie.⁸²

Jedním z prvních, opravdových, klubů vojenské historie věnujících se období napoleonských válek nevznikl kupodivu ve Slavkově u Brna, ani v Brně, ale v slavkovském bojišti vzdálenější Ostravě. Zde se okolo roku 1974 spojila skupina lidí zajímajících se o

⁸⁰ PERNES, SÁČEK a KROPÁČKOVÁ. *Slavkov u Brna*. 2007 s. 176.

⁸¹ KOPECKÝ, František. *200 let tradic bitvy u Slavkova*. Brno, 2006. s. 29.

⁸² Členové tohoto klubu byli iniciátory a vydavateli časopisu *Zpravodaj*, který se přetřansformoval v časopis *Střelecká revue vycházejícího dodnes!*

napoleonskou historií v čele s Ing. Jiřím Bernatíkem a vytvořili společně při Ostravském muzeu zárodek klubu KVH Ostrava, který tehdy začal svoji více než čtyřicetiletou činnost v podobě rekonstruování napoleonské historie jako historický kroužek. Od roku 1975 se jeho členové účastní v rekonstruovaných historických uniformách⁸³ vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova již každoročně.⁸⁴

V Brně vznikl první historický spolek věnující se napoleonskému období se zaměřením na připomínání si napoleonské historie u nás, se zvláštním ohledem na bitvu u Slavkova, 5. května 1976. Jeho název zněl Historický klub při oddělení starších a nejnovějších dějin Moravského muzea. Vznik Historického klubu inicioval tehdejší vedoucí oddělení starších a nejnovějších dějin Moravského muzea PhDr. Zdeněk Vardan. Náplní činnosti tohoto spolku byla, kromě mnoha dalších zájmů, i napoleonská sekce. Tato sekce Historického klubu si kladla za cíl důkladné zpracování seznamu napoleonik na území Moravy.⁸⁵ Založení tohoto klubu se dále účastnili PhDr. Vladimír Fic, Ing. Jan Špatný a Vlastimil Schildberger starší. Členové tohoto zájmového klubu již v létě téhož roku doprovázeli napoleonské nadšence ze ZO Svazarmu při VHÚ Praha,⁸⁶ kteří přijeli navštívit slavkovské bojiště. Rovněž již 1. prosince 1976 se klub zúčastnil výročí bitvy u Slavkova na Žuráni.⁸⁷

V průběhu roku 1977 se v Brně vystupňovaly snahy o založení prvního opravdového klubu vojenské historie věnujícího se připomínání napoleonských válek. Snahou bylo připomínání si vojenské historie způsobem, Norberta Brassinna, který každoročně přijíždí na jižní Moravu vždy v období kolem výročí bitvy u Slavkova a v rekonstruované uniformě tak vzdává hold zde padlým vojákům. Klub musel samozřejmě opět vzniknout při nějaké organizaci, která se již svým způsobem věnuje historii a jejímu připomínání.

První klub vojenské historie v Brně tedy vznikl při 605. základní organizaci Svazarmu vedeného pod Zbrojovkou Brno.⁸⁸ Činnost klubu, kromě tzv. Živé historie, se odvíjela v třech dalších rovinách zájmů. Druhé pole působnosti spolku byl zájem o vojenskou historii a dějiny

⁸³ Členové dnešního klubu KVH Ostrava začali svoji činnost ve francouzských uniformách. V současnosti se členové tohoto klubu věnují re-enactmentu granátnické setniny rakouského IR 20 Kaunitz – Rietberg.

⁸⁴ LANGE, Leona. *Historie KVH Ostrava* [online]. 2004 [cit. 2018-11-15]. Dostupné z: <http://kvh-ostrava.cz/report/histklub.html>

⁸⁵ KOPECKÝ. *200 let tradic bitvy u Slavkova*. 2006. s. 30.

⁸⁶ Základní organizace Svazu pro spolupráci s armádou při Vojensko historickém ústavu Praha

⁸⁷ DOSTÁL, Tomáš. *Subkultura milovníků napoleonských válek aktivně se účastnících jejich rekonstrukcí*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PhDr. Karel Altman, CSc. s. 24.

⁸⁸ Tento 605. oddíl Svazarmu byl ve skutečnosti Klubem důstojníků a praporčíků v záloze!

válečného umění, třetí oblastí zájmu bylo sběratelství a střelba z historických zbraní. Poslední rovinu zájmu členů klubu představoval historický šerm.⁸⁹ Členskou základnu klubu tvořili především spolupracovníci Moravského muzea v Brně, Historického muzea ve Slavkově u Brna a Okresního muzea Brno – Venkov. Cílem bylo navázat spolupráci při činnosti spolku s odbornými ústavy a kluby a spolky věnujícími se stejnou tematikou. Činností klubu stanovenou na roky 1978 až 1980 bylo v sekci „Živá historie“, věnujícího se především období napoleonských válek, zdokumentování historického slavkovského bojiště.⁹¹ Kromě aktivní účasti na vzpomínkových akcích se členové KVH Brno věnovali samizdatovému vydávání jak překladů z vybraných publikací s napoleonskou tematikou, tak i odborně pojatým článkům i statím.⁹²

Počet nadšenců věnujících se napoleonské historii ztvárňující jednotlivé vojáky všech tří tehdy zneprátelených stran rok od roku narůstal. Tito vojáci v historických uniformách se stali spoluorganizátory výročí, které každoročně zpestřovaly i kulturní pořady a společenská setkání. V připomínání si této dějinné události je od roku 1981 začaly podporovat spřátelené jednotky z Jeny a Liebertwolkwitz z tehdejší NDR.⁹³ Počínaje rokem 1984 se na poli pod kopcem Santon u Tvarožné začaly pořádat improvizované rekonstruované bitevní ukázky. Od roku 1985 začaly rovněž do Tvarožné každoročně jezdit i jednotky z Rakouska. První, opravdu velké výročí bitvy u Slavkova, spojené s bitevní ukázkou pro veřejnost, se konalo ve Tvarožné v roce 1989. Po tomto roce začalo rovněž narůstat množství nadšenců v historických uniformách účastnících se rekonstrukcí bitvy u Slavkova a společně s těmito nadšenci se začaly ještě více rozvíjet vzpomínkové akce spojené s bitvou u Slavkova.⁹⁴

Vzpomínkové akce na bitvu u Slavkova byly pořádány vždy ve dnech nejbližší tomuto Napoleonovu slavnému vítězství nad spojeneckými vojsky a jejich účastníci se setkávali na významných místech bojiště, která jsou s touto bitvou spjata – zámek ve Slavkově u Brna,⁹⁵

⁸⁹ Sekce věnující se historickému šermu působí dodnes jako skupina historického šermu REX.

⁹⁰ KOPECKÝ, 200 let tradic bitvy u Slavkova. 2006. s. 33.

⁹¹ KOPECKÝ, 200 let tradic bitvy u Slavkova. 2006. s. 33.

⁹² ŠPATNÝ, Jan. *Tradice bitvy u Slavkova*. In: ŠEDIVÝ, Ivan et al. *Napoleonské války a české země*. Brno, 2001. s. 253.

⁹³ PROCHÁZKA, Filip. *Historie českého (československého) re-enactingu*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PhDr. Pavel Sůke PhD. s. 64.

⁹⁴ KOLÁŘOVÁ, Draga, ed. *Santon: příroda a historie*. Tvarožná, 2008. s. 70 – 79.

⁹⁵ Ačkoliv zámek ve Slavkově u Brna nesehrál během této bitvy žádnou významnou roli, jednalo se o místo, kde se títo první *Re-enactori* spolu setkávali.

památníkem na Žuráni, kopcem Santonem,⁹⁶ a samozřejmě s ústředním bodem všech vzpomínkových akcí od jejich prvopočátku po dnešek, Mohylou míru na Prateckém návrší. Tyto vzpomínkové akce byly jejich vždy chápány a veřejnosti prezentovány jako mírové manifestace a pietní akce k uctění památky všech padlých vojáků účastnících se bitvy u Slavkova, nikoliv jako oslavy militarismu nebo válek. Možná z tohoto důvodu nebyli účastníci vzpomínkových akcí při těchto svých činnostech aktivněji perzekuováni komunistickým režimem.⁹⁷

⁹⁶ Vedení KSČ ve Vyškovském okrese bylo v roce 1986 kategoricky proti pořádání vzpomínkových akcí ve vyškovském okrese. Hlavní těžiště vzpomínkových akcí bylo tedy přeneseno do Tvarožné nacházející se v okrese Brno – Venkov. Pořádání vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova na poli u Tvarožné je od té doby tradicí. ŠPATNÝ, Jan. *Tradice bitvy u Slavkova*. In: ŠEDIVÝ, Ivan et al. *Napoleonské války a české země*. Brno, 2001. s. 254.

ŘEHA, Václav, *Co si ještě pamatuju o tom, co bylo, když jsme byli, pro ty, co budou, až my nebudem*. 2004. s. 10.

⁹⁷ Ačkoliv vzpomínkové akce nebyly komunisty zakazovány, jejich účastníci se nacházeli pod neustálým dohledem členů Pomocných stráží Veřejné bezpečnosti i Státní bezpečnosti, kteří dohlíželi primárně na účastníky ze zemí západní Evropy.

3 Orální historie jako metoda zkoumání minulosti

Orální historii můžeme charakterizovat jako interdisciplinární metodu využívanou převážně v humanitních a společenských vědách sloužící k výzkumu dějinných událostí, o kterých nebyly vytvořeny písemné prameny. Největší uplatnění nachází především v historii, sociologii nebo v archivnictví. Při výzkumu minulosti můžeme tuto metodu využít rovněž ve filmové vědě, etnografii nebo i psychologii.

Jedná se tedy o vědní disciplínu, která stojí na rozhraní mezi vědou a uměním. Tímto daným faktem nás neustále staví před otázku možností a hranic objektivity a subjektivity v našem poznání. Právě zjevná subjektivita orální historie, tudíž i její možná „nespolehlivost“, porovnáme-li tuto metodu s jinými způsoby zkoumání historie, konkrétně se studiem písemných pramenů, může vést k jejímu odmítání širokou historickou obcí, kladoucí důraz právě na písemné prameny jako na jediný hmatatelný důkaz o stavu věcí v minulosti.⁹⁸ Materiály získané metodou orální historie ovšem slouží k jinému účelu. Slouží k popsání událostí, prožitých přímými účastníky historických událostí. Touto metodou historického výzkumu se badatelé mohou dopátrat k zjištěním a událostem, o kterých nebyly vytvořeny písemné historické prameny a které by takto zůstaly budoucím generacím navěky nedostupné.⁹⁹ Tento fakt je jeden z největších přínosů metody orální historie pro zkoumání minulosti a vyplňování bílých míst v historii.

Na prameny získané metodou orální historie je ovšem velice důležité nahlížet, jako na údaje získané z paměti přímých účastníků. Jelikož je lidská paměť velice selektivní, je třeba s těmito prameny i takto zacházet.¹⁰⁰ Prameny získané metodou orální historie je potřeba podrobit kritice i případnému ověření z jiného zdroje k získání pravého obrazu proběhlých událostí. Za zdůraznění stojí příběhový charakter orálně – historického

⁹⁸ VANĚK, Miroslav. *O orální historii s jejími zakladateli a protagonisty*. Praha 2008. s. 20.

⁹⁹ VANĚK, Miroslav. *Around the globe: rethinking oral history with its protagonists*. Prague, 2013. s. 21.

¹⁰⁰ WAGNEROVÁ, Alena. *Biografie německých antifašistů ze Sudet mezi individuálním příběhem a historickým dokumentem - neboli možnosti a hranice orálně historické metody jako vědecké disciplíny*. In: JIŘÍ, Petráš. *Příběh je základ-- a lidé příběhy potřebují--*, aneb, *Teoretické a praktické aspekty orální historie: (sborník příspěvků z konference konané v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích*. České Budějovice, 2010, s. 9 - 19.

biografického vyprávění. Tento charakter je daný postupy při získávání materiálů od účastníků historických událostí.¹⁰¹

Současná orální historici se snaží po celém světě shromažďovat nahrávky a přepisy rozhovorů s přímými účastníky či očitými svědky historických událostí. Při tomto výzkumu klade důraz na analýzu a následnou interpretaci takto získaných pramenů.¹⁰² Orální historie je tedy nezastupitelná při zkoumání tzv. malých dějin, dějin politických procesů ve společnosti, hospodářských či kulturních dějin ve vymezené oblasti zájmu či dějin každodennosti,¹⁰³ které ovšem tvoří nezastupitelnou součást Velkých dějin zkoumaných váženými historiky na univerzitách a jiných historických ústavech.

Jako základ k získání pramenné materie k popsání historie vojensko historického klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* jsem tedy, jako stěžejní metodu výzkumu historie tohoto spolku, využil orální historii. Jejím nejtypičtějším znakem je, že k získání pramenů k zjištění historie je příběh vypravovaný přímým účastníkem proběhlých skutečností (narátorem), který je zaznamenávaný tazatelem, badatelem. Tato vzájemná interakce je pojímána v orální historii tak, že narátor vypráví svůj příběh, který badatel pečlivě zaznamenává a aktivně se svými dotazy snaží o co nejpřesnější poznání minulosti.¹⁰⁴ Snahou badatele by mělo být co nejpřesnější poznání proběhnuvší minulosti a popsání historie, kterou je mu narátor schopen svým vyprávěním o proběhnuvším historickém období schopný předat. Při získávání poznatků o historii klubu jsem si stanovil několik kritérií, podle kterých jsem si stanovil výběr narátorů vhodných pro potřeby vzniku práce, zabývající se historií klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz*.

- Člen jednotky, který stál při vzniku jednotky *La Garde Impériale d' Austerlitz*, potažmo vzniku napoleonského *re-enactmentu* jako takového v České republice.
- Člen jednotky *La Garde Impériale d' Austerlitz*, který svojí prací jednotku posunul v její snaze o co nejdokonalejší ztvárnění jednotky granátníků Staré gardy císaře Napoleona I..
- Člen jednotky ochotný se podělit o svoje znalosti a materiály s badatelem.

¹⁰¹ VANĚK, Miroslav a kol. *Orální historie: metodické a "technické" postupy*. Olomouc 2003. s. 6.

¹⁰² VANĚK. *O orální historii s jejími zakladateli a protagonisty*. 2008. s. 9.

¹⁰³ VANĚK a kol. *Orální historie: metodické a "technické" postupy*. 2003. s. 5.

¹⁰⁴ VANĚK. *O orální historii s jejími zakladateli a protagonisty*. 2008. s. 23.

- Člen jednotky ochotný podepsat informovaný souhlas se zpracováním osobních a citlivých údajů potřebných pro účely tohoto výzkumu.¹⁰⁵

K získání poznatků o historii této historické jednotky je tato metoda nejvhodnější. Vojensko historický klub *La Garde Impériale d' Austerlitz* za dobu svojí existence, kromě velkého množství výročních zpráv a většího množství fotografií z proběhlých rekonstrukcí bitev či pietních aktů po celé Evropě, nevyprodukoval dostatečné množství hodnotných a relevantních pramenů využitelných badateli, aby takto mohl badatel o tomto spolku vytvořit práci, která by měla vypovídající hodnotu.¹⁰⁶ S využitím vzpomínek zasloužilých členů ovšem může vzniknout práce, jež ukáže historii tohoto klubu vojenské historie věnujícího se re-enactmentu¹⁰⁷ (1.) pluku pěších granátníků Císařské gardy císaře Napoleona I. od prvopočátků činnosti tohoto klubu po současnost (2019).

¹⁰⁵ STEHLÍK, Pavel. *Já, voják v Afghánistánu: vzpomínky českých veteránů*. Brno, 2017. s. 24.

¹⁰⁶ Správně bychom měli klub nazývat Císařská slavkovská garda zapsaný spolek. Pro potřeby této práce se ovšem budeme držet názvu klub *La Garde Impériale d' Austerlitz* či Císařská slavkovská garda

¹⁰⁷ Re-enactment, činnost klubů vojenské historie, v češtině někdy označovány jako historické rekonstrukce, je druh hry či zábavy, při níž se její účastníci snaží vytvořit obraz konkrétní historické události nebo jejího období. Svou činností se snaží divákům přiblížit dějinné události a připomenout tak divákům historii.

4 Historie klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz*

4.1 Stručná historie (1.) pluku granátníků Císařské gardy v letech 1789 – 1815

Pluk pěších granátníků Císařské gardy vznikl 22. ledna 1805 přeznačením dosavadního sboru pěších granátníků Konsulární gardy (*Corps des grenadiers à pied de la Garde Consulaire*). Jeho dva bataliony tvořily základ gardové pěchoty od 28. listopadu 1799.

Garda konsulů (*Garde des Consuls*, název „Konsulární garda“ se objevil až ve výnosu z 8. března 1802), vznikla 11. listopadu 1799 spojením Gardy direktoria (*Garde du Directoire*) a Gardy zákonodárního sboru (*Garde du Corps législatif*).

Garda direktoria (dvě roty pěchoty, dvě eskadrony jezdeckva) byla založena 1. listopadu 1795, Garda zákonodárního sboru byla batalionem Granátníků při Národním zastoupení (*Grenadiers près la Représentation nationale*), neboli Gardou konventu (*Garde de la Convention*) – ke změně názvu došlo 22. července 1795. Základem této jednotky byly dvě roty tzv. Granátníků-četníků při Národním zastoupení (*Grenadiers-gendarmes près la Représentation nationale*) sloužící od 15. května 1791 jako ostraha Národního shromáždění a později Národního konventu. Od 10. května 1791, to znamená po pouhých pět dní, nesla jednotka název tzv. Národních četníků – *Gendarmes nationaux* – roty postavené na základě reformované Gardy Národního shromáždění (*Garde de l'Assemblée nationale*), což byl od 20. června 1789 nový titul pro tradiční Gardu proboštského paláce (*Garde de la Prévôté de l'Hôtel*) – strážní jednotky paláců a královských residencí, jejíž původ lze dohledat až v roce 1271.

Pluk pěších granátníků Císařské gardy dostal 15. dubna 1806 v souvislosti s vytvořením druhého pluku pořadové číslo 1 v rámci rozšířeného sboru pěších granátníků. Oba pluky byly sloučeny do jediného 1. října 1808. Pořadové číslo 1 bylo znovu používáno od 13. září 1810, kdy se součástí Císařské gardy stal pod číslem 2 bývalý pluk pěších granátníků holandské královské gardy. V průběhu první restaurace se pluk stal součástí „Královského sboru Granátníků Francie“ (*Corps Royal des Grenadiers de France*). Části granátníků bylo dovoleno doprovodit císaře Napoleona na ostrov Elbu. Pluk i celou

Císařskou gardu opětovně obnovil císař Napoleon dekretem z 8. dubna 1815. Pluk pěších granátníků Císařské gardy byl definitivně rozpuštěn 11. září 1815.¹⁰⁸

4.2 Rekonstruovaná jednotka granátníků Císařské pěší gardy Napoleona I.

La Garde Imperiale d'Austerlitz (GIA) je vojensko historická jednotka s dlouholetou tradicí a kontakty v České republice i v zahraničí, která se zabývá re-enactmentem, připomínáním napoleonské historie a rekonstrukcemi bitev z období první francouzské republiky a napoleonských válek. Členové jednotky nosí na rekonstrukcích bitev a pietních aktech věnovaných napoleonským válkám francouzské uniformy granátníků (1.) pluku Staré gardy císaře Napoleona I. *La Garde Imperiale d'Austerlitz* je součástí 2. francouzské brigády a organizačně je propojena se Středoevropskou napoleonskou společností (Central European Napoleonic Society, CENS), která je odnoží bývalé Evropské napoleonské společnosti (European Napoleonic Society, ENS).

Členové vojensko historického klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* představují četu (1.) pluku francouzských pěších granátníků Staré gardy císaře Napoleona I. z období let 1804-1805.¹⁰⁹ Stávající stav jednotky je 32 mužů a 3 ženy. Mimo obdobných sdružení historických vojenských jednotek v České republice, jednotka spolupracuje s přáteli z Německa, Belgie, Itálie a USA. Na společných akcích poté tvoří odřad s účastí až 60 mužů. Všichni členové jednotky disponují předepsanou výzbrojí a výstrojí. Velení jednotky je prováděno výhradně ve francouzském jazyce a povelovou technikou prováděnou na základě dobových pramenů.¹¹⁰

Císařská Slavkovská Garda, z.s.¹¹¹ je samosprávná, dobrovolná, nepolitická a nezisková organizace, která poznává vojenské a politické dějiny období let 1792-1815, tyto aktivně připomíná a popularizuje, spolupodílí se na ochraně kulturně historických památek z

¹⁰⁸ SAMEK, Jakub. *Stručná historie (1.) pluku pěších granátníků Císařské gardy. Projekt Austerlitz* [online]. 4. 4. 2004 [cit. 2019-2-10]. Dostupné z: <https://www.austerlitz.org/cz/strucna-historie-1-pluku-pesich-granatniku-cisarske-gardy/>

¹⁰⁹ Jednotky Císařské gardy od roku 1804 neustále nabývaly na síle. Z tabulkového počtu cca 5 200 mužů v roce 1804 postupem času, zakládáním dalších a dalších jednotek Císařské gardy, nabobtnal jejich počet na úctyhodných tabulkových 74 000 mužů v roce 1814.

¹¹⁰ PILÁT, Jiří. *La Garde Impériale d'Austerlitz, kdo jsme* [online]. [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <http://www.gardeausterlitz.cz/jednotka.htm>

¹¹¹ V souvislosti s přijetím tzv. Nového občanského zákoníku musela být jednotka zapsána na Ministerstvu vnitra jako zapsaný spolek. Císařská Slavkovská Garda, z.s. tak vznikl 2. června 2015.

tohoto období a spolupracuje s jinými organizacemi s podobným cílem a zaměřením. Její činností je re-enactment válečných událostí 1792-1815, zejména se zaměřením na období I. francouzského císařství.¹¹²

4.3 Jiří Ješina a jeho přínos pro vznik rekonstruované jednotky (1.) pluku granátníků Císařské gardy

Prvopočátky vzniku dnešního vojensko historického klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz*, obdobně jako několika dalších českých klubů vojenské historie zaměřujících svou činnost k napoleonským válkám, jsou spojeny s belgickým granátníkem Norbertem Brassinnem. Tento muž oblékající rekonstruovanou uniformu francouzského granátníka Císařské gardy, označovaný jako Poutník míru, je tím, kdo po téměř 30 letech útlumu v připomínání napoleonské historie na jižní Moravě znovu obnovil ideu vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova a dal jim jiný rozměr. Přinesl sem nový způsob připomínání pozapomenuté napoleonské historie slavkovského bojiště. Svůj model připomínání historie realizoval návštěvami bojiště, oblékáním repliky historické uniformy a společně s jeho přáteli z oblasti belgického města Vitrival se snažil o propagaci slavkovského bojiště v Československu i v zahraničí a připomínání vojáků z období napoleonských válek, obzvláště těch, kteří v bitvě u Slavkova padli. Norbert Brassinne i jeho přátelé nosili historické uniformy (1.) pluku granátníků Staré gardy. Společně navštěvovali napoleonská bojiště při výročních bitev, tato bojiště aktivně poznávali a vzdávali zde hold padlým vojákům všech bojujících stran.

Právě na výročí bitvy u Slavkova roku 1978 se v Jiříkovicích, jedné z obcí nacházející se na slavkovském bojišti, setkal Jiří Ješina s belgickými nadšenci v napoleonských uniformách granátníků Staré gardy císaře Napoleona Bonaparta, kteří v něm zažehli jiskru k tomuto jeho celoživotnímu koníčku a přivedli ho k znovuoživení napoleonské historie v rekonstruované uniformě granátníka (1.) pluku Císařské gardy.¹¹³

K napoleonské historii Jiřího Ješinu přivedla láska k Francii, perfektní znalost francouzského jazyka, značná dávka štěstí a náhoda, která vedla k tomu, že se při výročí

¹¹² Náplň činnosti klubu vojenské historie uvedená v její zakládací listině z 2. června 2015. <https://rejstrik.penize.cz/65841867-cisarska-slavkovska-garda-z-s>

¹¹³ Nyní již (2019) Jiří Ješina granátnickou uniformu na rekonstrukcích bitev nenosí. Na vzpomínkových akcích obléká uniformu brigádního generála. Je rovněž čestným členem klubu GIA.

bitvy u Slavkova roku 1978 v Jiříkovické hospodě setkal s Norbertem Brassinnem a jeho přáteli oblékajícími napoleonské uniformy. Tito vojáci v rekonstruovaných uniformách každoročně navštěvovali slavkovské bojiště vždy v době okolo 2. prosince,¹¹⁴ poznávali toto bojiště a zároveň zde vzdávali hold památce padlých vojáků všech válečných stran. Jejich prvotní setkání bylo zpočátku rozpačité, ovšem svou perfektní znalostí francouzštiny, přátelskou povahou a v neposlední řadě díky svým znalostem, nezbytným pro přežití v komunistickém Československu, se Jiří Ješina stal velkým přítelem a průvodcem belgických re-enactorů na Moravě. Mezi jeho největší přátele se řadili Pierre Orsat, prezidenta mezinárodní napoleonské asociace *International Ammities Napoleoniennes* se sídlem v Lyonu, George Henry vynikající *tambor – major*, pištec, a člověk s neuvěřitelnou výdrží, Willi Henout granátník každým coulem a Claude Verbecke, který si jižní Moravu zamiloval natolik, že se tu oženil s místní dívkou. S těmito granátníky udržoval písemný kontakt a pojilo je přátelství.

Příští rok při návštěvě belgických re-enactorů na slavkovském bojišti, tedy roku 1979, přijely do Československa již čtyři plné autobusy zájemců o napoleonskou historii z Belgie a Francie s cílem poznání bojiště bitvy u Slavkova. Od tohoto roku jim Jiří Ješina dělal průvodce po městě Brně, slavkovském bojišti, plnil roli tlumočnicka z francouzštiny do češtiny a v neposlední řadě zprostředkovatele kontaktu mezi nimi a československými úřady. Belgičtí příznivci císaře Napoleona si této jeho činnosti velice vážili. Jako poděkování tedy pro něj při jejich další návštěvě Československa připravili překvapení.

Svou první kompletní uniformu granátníka (1.) pluku Staré gardy císaře Napoleona I. oblékl Jiří Ješina na vzpomínkových akcích roku 1980. Tato uniforma mu byla darována jeho přáteli z klubu vojenské historie z belgického města Vitriaval. Zčásti jako poděkování za pomoc při jejich návštěvách Československa, zčásti jako ocenění jeho práce a v neposlední řadě pro jeho neutuchající zápal pro napoleonskou historii nejenom na slavkovském bojišti. Mezi Belgičany si získal mnoho přátel a každoročně se s nimi v uniformě granátníka účastnil vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova. Na chvíli se vždy mezi belgickými granátníky cítil v komunistickém Československu svobodný.

Rekonstruování napoleonské historie (re-enactment) se za minulého režimu neuskutečňovalo ve formě jakou je veřejnosti představována v dnešní době. Zájem o

¹¹⁴ Výročí bitvy u Slavkova proběhlé v pondělí 2. prosince 1805.

napoleonskou historii se soustředoval spíše na sběratelskou činnost věnovanou buď chladným či palným zbraním, sbíráním uniforem či jejich částí, nebo uměleckých předmětům spojeným s obdobím vlády císaře Napoleona I. Podstatnou roli při rekonstruování uniforem napoleonských vojáků představovalo shromažďování cenných dobových materiálů a u nás nedostatkových podkladů pro jejich tvorbu. Součástí rekonstruování napoleonské historie byla i výroba replik či oprava originálních historických zbraní. V neposlední řadě byla zájemci o napoleonskou historii rozvíjena badatelská činnost věnovaná primárně napoleonské historii na Moravě a bitvě u Slavkova, která následně vedla k pořádání přednášek věnovaných napoleonské historii. Účast na vzpomínkových akcích byla tedy až pomyslnou třešničkou na dortu rekonstruování napoleonské historie.¹¹⁵

Rekonstruování bitvy u Slavkova, obzvláště pořádání pietních aktů na Mohyle míru, tak bylo záležitostí, kterou každoročně vygradovala činnost všech spolků věnujících se napoleonské historii nejenom v Československu, ale i v ostatních státech Evropy.¹¹⁶ Při těchto pietních aktech stoupali všichni vojáci v historických uniformách za víření bubnů, při všeobecném zájmu lidí z blízkého okolí i ze vzdálenějších míst, z obce Prace po silnici na Mohylu míru, aby zde, na Mohyle míru, ústředním památníku slavkovského bojiště věnovaném všem padlým vojákům, vykonali pietní akt. Tyto pietní akty, které vždy představovaly a dodnes představují nejdůležitější bod programu vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova a všechny padlé vojáky bitvy se účastníci, byly kromě vojáků v rekonstruovaných uniformách, pro které účast na pietním aktu byla nepsanou povinností, navštěvovány rovněž stovkami zájemců o napoleonskou historii v civilu, kteří se scházeli na Mohyle míru vždy v neděli nejbližší výročí bitvy a vzdávali tak společně hold padlým vojákům, kteří našli svůj poslední odpočinek v polích slavkovského bojiště.

V tomto duchu tedy probíhalo ožívání historie napoleonského bojiště východně a jihovýchodně od Brna i pro Jiřího Ješinu. Každoročně se společně se svými přáteli z Belgie účastnil rekonstrukcí bitvy u Slavkova a pietních aktů věnovaných padlým vojákům. Mnoho re-enactorů z Československa považovali francouzsky mluvícího Jiřího Ješinu, který se účastnil vzpomínkových akcí společně s belgickými vojáky, za skutečného Belgičana a

¹¹⁵ DVORÁK, Jan, ed. a ZACHOVAL, Pavel, ed. *Oživlá historie: vojáci napoleonských válek z Čech, Moravy a Slovenska na prahu 21. století*. Brno, 2000. s. 9 – 13.

¹¹⁶ Na slavkovské bojiště pravidelně přijížděli zástupci vojsko historických jednotek z Belgie, Francie, Rakouska, Německé demokratické republiky i tehdejšího SSSR.

zjištění, že se jedná o Čecha, navíc s výrazným typicky brněnským přízvukem, mnohé velmi překvapilo.

Mezi největší zážitky z doby předlistopadové spojené s tímto svým koníčkem, kterému Jiří Ješina věnoval hodně zájmu i času byla návštěva v belgickém městečku Vitrival roku 1986. V tomto belgickém městě se koná každoročně folklorní pochod na den svátku svatého Petra a Pavla (29. června). Součástí tohoto pochodu jsou i vojáci v napoleonských uniformách, kteří pochodují městem, zastavují se u usedlostí, provedou čestnou salvu, koledují v domě a paní domu je následně za jejich přání pohostí. Na tomto místě viděl Jiří Ješina „jiný svět“ a dodnes na tyto hody, i přes nepříjemnosti způsobené policejními orgány v Československu po svém návratu, s láskou vzpomíná.

Jiří Ješina je tedy prvním českým vojákem nosícím na pietních aktech a rekonstrukcích napoleonských bitev uniformu granátníka (1.) pluku císařské gardy v Československu, který tuto svou činnost, rekonstruování zvolené jednotky, dále rozvíjel v již ryze českých klubech vojenské historie, které vznikly po roce 1989 v Československu a následně České republice.¹¹⁷

4.4 Rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy v době po roce 1989

Velký zlom ve vzpomínkových akcích nastal s přelomovým rokem 1989. V tomto roce, v souladu s všeobecným nadšením ve společnosti spojeným s událostmi 17. listopadu proběhnuvšími v Praze, se i na slavkovském bojišti sešlo velké množství příznivců napoleonské historie. Přímo pod kopcem Santon u Tvarožné se v sobotu 2. prosince 1989 pořádala rekonstrukce bitvy u Slavkova spojená s předvedením bitevního střetu mezi francouzskou a spojeneckou armádou. Tato rekonstrukce bitvy se setkala s velkou účastí diváků. Po zhlédnutí reminiscence bitvy u Slavkova ocenili nadšení diváci vojáky velkým potleskem.¹¹⁸ V neděli 3. prosince 1989 při pietním aktu na Mohyle míru tvořila zaparkovaná auta a autobusy účastníků a diváků vzpomínkových akcí takovou řadu, že dosahovala od

¹¹⁷ Jiří Ješina, Brno, 12. leden 2019

¹¹⁸ Ačkoliv byl již komunistický režim v Československu na spadnutí, příslušníci PS SNB a StB stále na účastníky vzpomínkových akcí dohlíželi jako na nespolehlivé občany

konce vesnice Prace až téměř k Mohyle míru. Na pietním aktu toho roku se sešlo téměř tisíc vojáků a diváků.¹¹⁹

Po překotných a hektických změnách režimu v Československu a nově nabyté svobodě, začaly i zde, v Československu, vznikat obdobné kluby vojenské historie věnující se vojenské historii téměř všech období lidských dějin tak, jak tomu bylo v tehdejší západní Evropě. Jedním z těchto prvních klubů zastřešujících všechny vojáky v historických uniformách oblékající francouzskou uniformu, jehož členem byl i Jiří Ješina a další budoucí členové spolku *La Garde Impériale d'Austerlitz*, byl Klub přátel francouzské revoluce Ostrava (KPFR) vzniklý 31. října 1990, mající několik poboček po celé Moravě, i slavkovskému bojišti nejbližšímu městu Brnu.¹²⁰ Pobočku klubu KPFR se sídlem v Brně vedl František Šmahel přezdíváný Medvěd. Náplní činnosti této volné sekce bylo co nejdříve rekonstruovat (1.) pluk granátníků Císařské gardy císaře Napoleona. Členskou základnu klubu tvořil tehdy i dnes úctyhodný počet 18 granátníků.

Pod společnou hlavičkou Klubu přátel francouzské revoluce sdružující všechny vojáky nosící rekonstruované francouzské uniformy, spolku primárně rekonstruující příslušníky francouzské řadové pěchoty, působili brněnští granátníci Císařské gardy necelý rok a půl.¹²¹ Nový spolek kladoucí si za svůj cíl rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy založili František Šmahel, vojenský velitel a vedoucí spolku, Miroslav Novotný, zástupce velitele spolku, Vladimír Zarboch a Marie Čechová 1. dubna 1992. Nový spolek sdružující 24 granátníků nesl název Společnost Napoleona Bonaparte Brno (SNBB).

Nejvýznamnější akcí uspořádanou budoucími členy tohoto spolku byla rekonstrukce tzv. Friantova pochodu. Jednalo se o rekonstrukci pochodu vykonaného muži Friantovy 2. pěchotní divize III. armádního sboru Velké armády. Tato francouzská divize byla ještě v pátek 29. listopadu 1805 utábořena v oblasti Wiener Neustadtu. Císař Napoleon Bonaparte ovšem svolával všechny volné jednotky k Brnu. Friantova divize obdržela tento rozkaz večer 29. listopadu 1805 a do místa jejího seřadiště, jež představovalo městečko

¹¹⁹ Jiří Ješina, Brno, 12. leden 2019

¹²⁰ Všechny rekonstruované francouzské jednotky zastřešující klub KPFR <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/rejstrik-firem/DO-02383764-klub-pratel-francouzske-revoluce-34-v-likvidaci-34/>

Tento klub vojenské historie přežil neuvěřitelných 27 let. Zánik tohoto klubu přišel až v roce 2017, kdy byl posledním členem klubu podán návrh ke zrušení klubu

¹²¹ I tento spolek se rozpadl a jeho odkaz nesl dále Klub přátel francouzské revoluce a prvního císařství rekonstruující francouzský 27. řadový pluk, roku 1996 přebírajícího tradice 18. pluku řadové pěchoty, který se na rozdíl od 27. pluku účastnil dvou velkých bitev napoleonské epochy, bitvy u Slavkova a Znojma.

Rajhrad, dorazily čelní jednotky nad ránem 2. prosince 1805. Bez odpočinku po překonání téměř 130 kilometrů se divize okamžitě zapojila do bojů na jižním křídle francouzské bitevní sestavy.

Po déle trvající debatě bylo rozhodnuto, že pochod se bude snažit co nejlíže přiblížit skutečností, které zažili Friantovy muži roku 1805. Bylo proto rozhodnuto, že pochod se uskuteční v čase od 27. listopadu 1991 do 29. listopadu 1991. Tři dny, dvě noci a trasa 130 kilometrů z rakouského Wiener Neustadtu do moravského Rajhradu u Brna. Na start této trasy se postavili granátníci Jiří Šmahel, Miroslav Novotný, Oldřich Čech, Stanislav Eliáš, Zdenek Richter, Dalibor Crha, Vladimír Zarboch, Pavel Kičín, Pavel Párák, Karel Zakl, Miroslav Harenčík a Zdenek Sterczel. Životní styl moderní doby se ovšem během pochodu podepsal na všech jeho účastnících a většina startujících vojáků postupně během pochodu odpadla. Do cíle trasy, jímž byl určen Rajhradský klášter, došli po třech dnech a dvou nocích čtyři granátníci, kteří si získali mezi všemi vojáky napoleonského re-enactmentu neutuchající slávu a obdiv. Po 130 kilometrovém pochodu zmožení granátníci Oldřich Čech, Mirek Harenčík, Karel Zakl, a Stanislav Eliáš zvaný Had nejenomže dokončili tento pochod, při kterém většinu jeho účastníků vyřadily puchýře na nohách, v sobotu 30. listopadu nastoupili k rekonstrukci bitevní ukázky pod Santonem a 1. prosince se účastnili pietního aktu na Mohyle míru. Do dnešních dnů nikdo jejich výkon nezopakoval!¹²²

4.5 Vznik samostatné jednotky (1.) pluku granátníků Císařské gardy

Společnost Napoleona Bonaparte Brno (SNBB) byla jedním co do členské základny nejpočetnějším fungujícím klubem vojenské historie v tehdejší Československu a po 1. ledu 1993 nově vzniklé České republice. Většina členů se snažila aktivně se podílet na rozvoji klubu v úrovni výstroje, výzbroje, výcviku nebo klubového vybavení. Jako model při rekonstruování gardových granátníků císaře Napoleona zpočátku tvořilo studium originálních uniforem a zbraní, historické časopisy, fotky uniforem a zbraní v knihách a v neposlední řadě návštěvy muzea francouzské armády umístěného v Invalidovně v Paříži, kde se členové klubu snažili o co nejdetailnější nastudování uniforem, výstroje a výzbroje vojáků, jejichž uniformu rekonstruovali. Počet členů historické jednotky narostl na úctyhodných 24 mužů v uniformách a několik markytánek jako jejich doprovodu. S narůstajícím počtem členů

¹²² Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019

jednotky ovšem současně stoupal počet názorů na budoucí směřování klubu, které nebylo úplně jednotné, často v něm převažovaly individualistické tendence některých členů, jež vedly k neshodám mezi ostatními členy spolku. Tento nastolený trend vedl k tomu, že v průběhu roku 1994 a 1995 došlo o odchodu téměř poloviny členů, kteří se neztotožňovali s nastaveným kurzem rekonstruování historie (1.) pluku granátníků Císařské gardy v rámci Společnosti Napoleona Bonaparte Brno.

Po uklidnění situace a ustálení rozvířených emocí se na jaře roku 1995 opětovně sešla skupina zapálených milovníků napoleonské historie, v té době již bývalých členů SNBB, v čele s Miroslavem Novotným, Vladimírem Zarbochem a Marií Čechovou a společně, ve Slavkově u Brna, položili základy dnešní jednotce rekonstruující (1.) pluk granátníků Císařské gardy. Se založením nového klubu byl současně navržen název, který nejlépe a nejpřesněji reflektoval zájem klubu a místo, z kterého jednotka působí. Takto vznikl název spolku, v době vzniku občanského sdružení, - *La Garde Impériale d' Austerlitz* – Císařská slavkovská garda (GIA). Logo jednotky představovala jednoduchá včelka symbolizující píli, houževnatost a pracovitost. Vlastnosti, bez nichž se žádný příznivce vojenské historie neobejde. Včelka současně tvořila znak císaře Napoleona I., a značila tak obdiv k tomuto velkému státníkovi.¹²³

V počáteční fázi působil klub jako volné sdružení bez pevné registrace na ministerstvu vnitra. Mezi nově vzniklým klubem *La Garde Impériale d' Austerlitz* a SNBB, rekonstruující stejnou jednotku, mající stejný počet členů i stejné působíště panovala rivalita. Na rekonstrukcích bitev a pietních aktech, na kterých se obě jednotky společně potkávaly, mezi nimi panovala zdravá řevnivost a snaha překonat jedni druhé ať už v míře ustrojenosti, vystrojenosti či vojenském vystupování. Během několika málo let GIA překonala, zastínila a nakonec i pohltila SNBB v rekonstruování (1.) pluku granátníků Staré gardy a stala se jedinou jednotkou rekonstruující tento pluk v České republice.

Jako oficiální klub vojenské historie registrovaný na ministerstvu vnitra působí GIA od 8. února 1997, kdy byly na ustavující členské schůzi schváleny stanovy a klub byl následně zaregistrován na ministerstvu vnitra jako Císařská slavkovská garda, občanské

¹²³ DVORÁK, Jan, ed. a ZACHOVÁL, Pavel, ed. *Oživlá historie: vojáci napoleonských válek z Čech, Moravy a Slovenska na prahu 21. století*. Brno, 2000. s. 76.

sdružení. V čele klubu stála trojice ve složení Miroslav Novotný, vedoucí spolku a vojenský velitel, Vladimír Zarboch, zástupce velitele a Marie Čechová, hospodářka.¹²⁴

4.6 Nejstarší akce vojenské historie pod hlavičkou *La Garde Impériale d' Austerlitz*

Teprve po roce 1989 se jednotce začalo dařit získávat kvalitní historické materiály, podle nichž se upravovaly, nebo vyráběly nové, rekonstruované uniformy, zbraně a další doplňky a výstrojní součástky tvořící uniformu (1.) pluku granátníků Císařské gardy. Jednotka rovněž získala předpis Škola vojáka, *Ecolé du Soldat*, podle nějž se nadále zpřesňovala povelová technika, její provádění a celková organizace gardové jednotky. Díky tomu pokroku ve výcviku a rozvoji jednotky se povedlo to, o čem celou dobu všichni členové snili. Jednotka začala být zvána na rekonstrukce napoleonských bitev i v zahraničí a čeští granátníci počali být bráni jako rovnocenní partneři ostatním vojákům nosícím rekonstruovanou uniformu granátníků (1.) pluku granátníků Císařské gardy i mimo Českou republiku.

Nyní uvedu několik akcí, které nejvíce posunuly jednotku vpřed, na nichž členové jednotky nejlépe reprezentovali klub *La Garde Impériale d' Austerlitz*, Českou republiku a vysokou úroveň českého napoleonského re-enactmentu, který sice v této době stále ještě zaostával za úrovní jednotek ze západní Evropy, které se tomuto koníčku věnovaly mnohem déle než České jednotky, ale neustále se vyvíjel a posouval vpřed ve snaze o co nejlepší rekonstruování zvolené historické jednotky.

Pro všechny zúčastněné vojáky byla nezapomenutelným zážitkem první návštěva jihoitalského Tolentina roku v květnu roku 1999.¹²⁵ Na této akci se poprvé členové rekonstruované jednotky podívali v rekonstruovaných uniformách na jih Itálie, do bývalého Neapolského království. Zde jednotka dokázala svým přístupem k rekonstruování gardových granátníků svou úroveň a dosažený pokrok. Tato vojensko historická akce tedy znamenala přelom ve fungování jednotky. Klub *La Garde Impériale d' Austerlitz* se stal

¹²⁴ Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019

¹²⁵ Tato akce byla věnovaná bitvě u Tolentina z 2. a 3. května 1815.

známým v Evropě a začal být zván na významné rekonstrukce napoleonských bitev po celé Evropě.¹²⁶

Další z nezapomenutelných vojensko historických akcí proběhlých v Itálii, tentokrát v její severní části, byla rekonstrukce bitvy u Marenga.¹²⁷ Na této akci jednotka představovala své předchůdce z dob konzulátu – granátníky Konzulární gardy. Pro mnohé se stala nezapomenutelnou bitevní ukázkou pro veřejnost proběhlá na poli, které bylo po několika dnech vytrvalých dešťů změněno v jednolitou bažinu. Nejednoho vojáka z jednotky během bitevní ukázkou přišel v blátě bojiště u Marenga o svoje boty, které již nikdo nikdy neviděl. V napoleonském re-enactmentu se stalo legendárním následně bosé a zablácené defilé vojáků před návštěvníky rekonstrukce bitvy.¹²⁸

Mezi členy jednotky se rovněž nezapomíná ani na opakované zájezdy v historických uniformách na exotický ostrov Korsika spojené s návštěvou rodného domu císaře Napoleona I. v Ajacciu. Nezapomenutelnými se rovněž staly návštěvy ostrova Elby,¹²⁹ prvního exilu císaře Napoleona I., spojené s pietou u památných míst na ostrově, Ville dei Mulini, Ville di San Martino. Nezapomenutelnou se stala účast jednotky na Te Deum v místním chrámě Chiesa Reverenda Misericordia v Portoferraiu za císaře Napoleona I.. Návštěvy těchto dvou ostrovů patřily k vrcholům zájezdových aktivit jednotky na přelomu milénia a jednotka si zde vybudovala silné renomé, které následně využívala při dalších vzpomínkových akcích.

Dalšími vzpomínkovými akcemi, kterých se *La Garde Impériale d' Austerlitz* účastnila, byly od roku 1998 zájezdy do německého Lipska. Obzvláště se vzpomíná na rekonstrukci Bitvy národů z roku 2003.¹³⁰ Jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* zde přijala pozvání německé jednotky granátníků (1.) pluku císařské gardy k spoluúčasti, společně s ostatními kvalitními gardovými jednotkami, na vytvoření obrovského gardového *Carré*. Pohled na perfektně fungující mohutné jednolité vojenské těleso, obzvláště když se dalo do pohybu a začalo manévrovat po bitevním poli, byl impozantní. Vojáci, kteří

¹²⁶ DVORÁK, Jan, ed. a ZACHOVAL, Pavel, ed. *Oživlá historie: vojáci napoleonských válek z Čech, Moravy a Slovenska na prahu 21. století*. Brno, 2000. s. 77,

¹²⁷ Bitva u Marenga z 14. června 1800, někdy též označovaná jako Waterloo na ruby.

¹²⁸ Marie Čechová, Slavkov u Brna, 10. 7. 2010

¹²⁹ Dojem, jaký zde čeští granátníci zanechali, byl takový, že na ostrově Elba, v Portoferrario vznikla rovněž jednotka rekonstruující granátníky 1. pluku Císařské gardy.

¹³⁰ U příležitosti rekonstrukce bitvy národů – bitvy u Lipska z 16. až 19. října 1813. Bitvě u Lipska se pro počet armád účastnících se tohoto střetnutí nazývá bitvou národů.

stáli v tomto karé, na ně vzpomínají, jako na jeden z nezapomenutelných zážitků spojených s rekonstruovanou napoleonskou historií.¹³¹

Jednou z každoročních reprezentačních akcí, na nichž se jednotka prezentovala v České republice, jsou Napoleonské dny ve Slavkově u Brna. Napoleonské dny probíhající vždy v době okolo výročí narozenin císaře Napoleona I. tj. 15. srpna a připomínají svátek „svatý Napoleon“, jeden ze státních svátků napoleonské Francie. Jednotka zde vždy ve slavnostních uniformách připomíná tato slavné výročí císaře Napoleona I. Na tomto místě se vždy v době konání Napoleonských dnů propojuje minulost se současností.

Rok 2003 byl zlomovým v novém směřování rekonstruování historické jednotky. *La Garde Impériale d' Austerlitz* se stala od 18. ledna jednou ze zakládajících jednotek nově vzniklé Central European Napoleonic Society (CENS), společnosti sdružující rekonstruované napoleonské jednotky v České republice. Dalším momentem v životě jednotky byla změna vojenského velitele jednotky. Na Napoleonských dnech 2003 jeden ze zakládajících členů jednotky a její dosavadní velitel *Sergent Sapeur* Miroslav Novotný, před nastoupenou jednotkou, předal velení nad jednotkou svému dosavadnímu zástupci Vladimíru Zarbochovi. Společně s předáním velení byl Vladimír Zarboch povýšen do hodnosti *Lieutenant*.¹³²

Dalším přelomovým momentem posunujícím vpřed při rekonstruování fungování napoleonských vojáků v poli nejenom klub *La Garde Impériale d' Austerlitz*, ale i celý český napoleonský re-enactment byl kompletní překlad francouzského dobového výcvikového dokumentu Předpis týkající se výcviku a manévru pěchoty z 1. srpna 1791¹³³ od Jakuba Samka působícího při CENS.¹³⁴ Společným výcvikem „české“ francouzské armády dle tohoto předpisu se od roku 2003 daří posouvat rekonstruování historické předlohy tohoto klubu, vojáků francouzské pěchoty z období napoleonských válek, o několik úrovní vpřed vůči ostatním jednotkám celého světového napoleonského re-enactmentu.¹³⁵

¹³¹ NOVOTNÝ, Miroslav. *Okolnosti založení jednotky La Garde Impériale d'Austerlitz* [online]. 1999 [cit. 2019-2-25]. Dostupné z <http://www.gardeausterlitz.cz/jednotka-historie.htm>

¹³² Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019

¹³³ RÉGLEMENT C O N C E R N A N T L'EXERCICE ET LES MANŒUVRES DE L'INFANTERIE. Du 1er. Août 1791, Dostupné z <https://www.austerlitz.org/download/reglement1791.pdf>

¹³⁴ CENS – Central European Napoleonic Society – Nadklubové sdružení spojující české napoleonské jednotky.

¹³⁵ Francouzské jednotky sdružené v CENS jsou schopny manévrovat v poli dle dalších částí Reglementu – *ÉCOLE DU PELOTON a ÉCOLE DU BATAILLON*. Jednotky napoleonského re-enactmentu ze západní Evropy jsou schopny povětšinou provádět pouze úvodní část Reglementu - *ÉCOLE DU SOLDAT*.

S tímto nastoupeným trendem došlo rovněž k zajímavému obratu v rekonstruování napoleonské historie v Evropě. Doposud byl českými jednotkami obdivován a kopírován směr rekonstruování napoleonské historie dle západního modelu. S aplikací tohoto předpisu do výcviku českých „francouzských“ jednotek došlo k zajímavému obratu. Jednotky napoleonské pěchoty pocházející ze západní Evropy, doposud udávající trendy v rekonstruování napoleonské historie, počaly pomalu, i přes prvotní rozpaky, přejímat český model přístupu k rekonstruování napoleonské historie. Je na velkou škodu, že ne všechny rekonstruované jednotky napoleonské pěchoty pocházející ze západní Evropy na tento, Jakubem Samkem a francouzskými jednotkami sdruženými v CENS nastavený kurz nepřistoupily a jejich úroveň rekonstruování historie nedosahuje trendů ve ztvárňování napoleonské pěchoty. Obzvláště některé „západní Gardové jednotky“ se tomuto trendu neustále bránily a jejich vývoj tak ustrnul pouze na rekonstruované gardové uniformě.

Jednotka *La Garde Impériale d'Austerlitz* se, i přes počáteční obavy a rozpaky, plně zapojila do nastaveného trendu výcviku francouzské pěchoty dle *Reglementu* a nyní (2019) představuje nejlepší jednotku granátníků Císařské gardy na světě jak v rovině výstroje, výzbroje, výcviku i vojenského vystupování, což nejvíce potvrdila slova našich hostů, vojáků (1.) pluku pěších myslivců Císařské gardy z Belgie na akci Znojmo – Dobšice roku 2009: *oni si na válku nehrají, oni doopravdy bojují!*

Další pomyslnou splněnou laťkou v životě rekonstruované jednotky a ocenění vytrvalosti, píle a cílevědomosti členů tohoto spolku v jejich snaze o co nejdokonalejší rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy byla účast jednotky na rekonstrukci slavnostního předávání císařských orlů uspořádaného českou! Středoevropskou napoleonskou společností (CENS). Na této rekonstrukci, uskutečněné na dvoře pařížské Invalidovny, přesně na dvousté výročí této slavné dějinné události z 5. prosince 1804 byl jednotce, společně s dalšími vybranými, kvalitními, jednotkami evropského napoleonského re-enactmentu, předán, do rukou *Lieutenant/a/* Vladimíra Zarbocha, císařský orel s praporem, který vojáci slavnostní přísahou stvrdili chránit.¹³⁶

Po proběhnutí tohoto slavnostního aktu napochodovali všichni vojáci společně s prapory do Mansartova domu, místa posledního odpočinku císaře Napoleona I. v pařížské Invalidovně. Nově předané prapory sklonili nad sarkofágem, v němž leží ostatky

¹³⁶ Původní ceremoniál předávání císařských orlů proběhl na Martových polích v Paříži 5. prosince 1804.

císaře Napoleona I. a opětovně na tomto místě slavnostně přísahali tyto prapory s císařskými orly chránit. Atmosféra v tomto okamžiku na tomto místě byla nepopsatelná a žádný účastník tohoto pietního aktu na ni nezapomene do konce svého života. Stanout v rekonstruované uniformě, v den tohoto slavného výročí na dosah ruky od ostatků císaře Napoleona I. a v rukou třimat repliky císařských orlů bylo pro každého účastníka nepopsatelné a již neopakované.¹³⁷

4.7 Rekonstrukce dvoustých výročí bitev napoleonských válek počínaje rokem 2005

Následující dekáda byla spojená s dvoustými výročími válek a bitev prvního francouzského císařství. Následující šlépějí svých předchůdců, vojáků (1.) pluku granátníků Císařské gardy na jednotlivých taženích císaře Napoleona I. během série jeho válečných tažení po celé Evropě, se jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* v tomto období aktivně účastnila vzpomínkových akcí a rekonstrukcí bitev věnovaných připomínání této vojenské historie po celé Evropě.

Nejenom rekonstruováním napoleonských bitev a účastí na pietních aktech je tvořena náplň činnosti klubu Císařská slavkovská garda. Jednotka je rovněž zvána, aby se účastnila reprezentačních akcí. Mezi takovéto reprezentační akce patří bezesporu pozvání od Francouzského velvyslanectví v Praze. Pro tuto jednotku se dostalo této oficiální pocty ze strany Francie, v České republice zastoupené Francouzskou ambasádou v Praze, za jednotkou vytvářenou činnost a jako důkaz uznání jejího neutuchajícího zájmu v připomínání historie, v roce 2005. Přímo 14. července byla jednotka pozvána, v den státního svátku Francie, Dne Bastily, na francouzskou ambasádu. Členové jednotky se zde osobně setkali s francouzským velvyslancem Joëlem De Zorzi, který vyjádřil jeho obdiv vůči činnosti jednotky na poli připomínání napoleonské historie v České republice a Evropě. Společně poté oslavili tento významný státní svátek Francouzské republiky. Vojáci v historických uniformách sklidili mezi čestnými hosty velký ohlas a obdiv k jejich činnosti. Velice milým

¹³⁷Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019, Petr Košťál, Pozořice, 1. prosince 2018

bylo zdejší setkání s československými stíhači RAF, generály Františkem Peřinou a Františkem Fajtlem.¹³⁸

Podzim roku 2005 tvořil pro jednotku jistou formou vyvrcholení její činnosti a snah od jejího vzniku roku 1995. Pro jednotku mající jako své domovské město Slavkov u Brna, většina jejich členů pochází z prostoru slavkovského bojiště a pro jednotku nesoucí čestný název *d' Austerlitz*, znamenalo dvousté výročí bitvy u Slavkova pomyslné vyvrcholení její činnosti a existence na slavkovském bojišti. Rekonstrukce bitvy u Slavkova proběhla 3. prosince 2005, jíž se účastnilo na 3 a půl tisíce mužů v rekonstruovaných uniformách, byla do té doby největší rekonstrukcí bitvy u Slavkova uspořádanou v České republice, které se členové tohoto klubu účastnili. V čele francouzské armády stanul opětovně císař Napoleon I. ztvárněným vynikajícím Markem Schneiderem a svou přítomností na bojišti tak pozvedl význam této vzpomínkové akce. Členové jednotky, podpoření vojenskou hudbou spřáteleného klubu tamborů z belgického Vitrivalu, nastoupili do rekonstrukce bitevní ukázky ve slavnostních uniformách a pomohli tak s ostatními vojáky na bojišti spoluvytvořit pro 30 000 diváků přihlížejících této rekonstrukci nezapomenutelný obraz znázorňující celý průběh bitvy u Slavkova a důstojným způsobem tak připomenuli historii a význam této dějinné události proběhlé zde onoho prosincového dne roku 1805.

Co znamenala pro diváky rekonstrukce bitvy u Slavkova, představoval pro vojáky pietní akt za všechny padlé v bitvě u Slavkova v ústředním památníku bitvy na Mohyle míru, při němž členové *La Garde Impériale d' Austerlitz* tvořili čestnou jednotku strážící Mohyly míru během pietního aktu. V neděli 4. prosince 2005 se zde na pietním aktu sešlo téměř tisíc vojáků v historických uniformách z celého světa, aby zde vzdali hold padlým vojákům, pro které znamenala bitva u Slavkova poslední bitvu v jejich životě. Vzpomínalo se rovněž na všechny vojáky nosící rekonstruované uniformy, kteří již nebyli mezi nimi.¹³⁹

4.8 Rok 2006

S rokem 2006 je spojeno několik akcí, které se do života jednotky nesmazatelně zapsaly. Pro mnohé se stala nezapomenutelnou rekonstrukce bitvy v Polském Pultusku. Akce

¹³⁸ Jiří Ješina, Brno, 12. leden 2019

¹³⁹ Vladimír Žarboch, Brno, 12. leden 2019, Petr Košťál, Pozořice, 1. prosince 2018

byla věnovaná připomenutí bitvy u Pultusku.¹⁴⁰ Rekonstrukce této bitvy neproběhla na její dvousté výročí, jak by bylo logické, ale již při jejím 199, 5tém výročí na začátku července 2006. Vzpomínkovou akci uspořádal profesor historie Oleg Sokolov, nosící na rekonstrukcích napoleonských bitev francouzskou generálskou uniformu, který si rekonstrukci této bitvy naplánoval přesně na výročí svých 50. narozenin. Pro vojáky byla tato rekonstrukce prezentovaná jako výborně naplánovaná a zabezpečená akce, proto účast vojáků v historických uniformách byla značná. Opravdové zděšení pro vojáky nastalo, jakmile dorazili do tábořiště u polského Pultusku. Teploty přes 40 °C, prach, nedostatek vody, komáři, nevídaně monstrózní kulisy historického městečka postavené na místě bojiště a hlavně zarputilost generála Sokolova se staly pro všechny nezapomenutelnými. Obzvláště bitevní ukázka, v níž muži na obou „válčících“ stranách odpadávali vedrem jako mouchy se nesmazatelně zaryla do paměti účastníků rekonstrukce bitvy u Pultusku. Jak se svým průběhem zapsala do myslí účastníků rekonstrukce bitvy, o to víc si všichni její účastníci pamatují následnou přehlídku ve Varšavě, kde teploty na rozpálených ulicích dosahovaly přes 50 °C a při sebekratším stání na rozpáleném a rozteklém asfaltu se nejeden voják k tomuto povrchu přilepil a přišel tak o podrážky svých bot. Pro tuto jednotku byla na závěr dne přichystána čestná stráž na otevření výstavy sbírky napoleonik s názvem Impérium historie v prostorách varšavského Velkého divadla. Po celodenní námaze byla tato zbytečná stafáž vrcholem celého protrpěného dne ve Varšavě.

Pro některé vojáky, i po více než 10 letech, i pouhé spatření generála Sokolova na rekonstrukci napoleonské bitvy spouštěčem, který vyvolává smíšené pocity kolísající od zděšení až k zuřivosti a opětovně v nich vyplouvají na povrch intenzivní vzpomínky na tuto akci vojenské historie.¹⁴¹

Další účastí na dvoustém výročí bitvy, tentokrát z období IV. protifrancouzské koalice, byla účast členů jednotky na rekonstrukci bitvy u Jeny z podzimu roku 1806. Krásný, žádnými novodobými vymoženostmi nerušený dobový tábor byl umístěn poblíž, pro proběhlou bitvu významné vesnice, Vierzehnheiligenu nacházejícího se v jednom z cípů Jenského bojiště na dohledu od další dominanty bojiště, dobového větrného otočného mlýna nad vesnicí Krippendorf, který spoluutváří nezapomenutelnou krajinu bojiště. Bitevní ukázka, bohužel kvalitativně nesrovnatelná s proběhlou loňskou, dvoustletou rekonstrukcí bitvy u

¹⁴⁰ Bitva u Pultusku byla svedená mezi francouzskými a ruskými vojáky 26. 12. 1806. Pro obě armády skončila bitevní srážka nerozhodně.

¹⁴¹ Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019

Slavkova, se uskutečnila opět v místě bývalého bojiště mezi vesnicemi Apolda, Lützenroda a Closewitz. Následný pietní akt spojený s uložením ostatků padlých vojáků nalezených na bojišti na hřbitově ve Vierzeheiligen byl důstojnou připomínkou této bitvy. Po uložení ostatků padlých vojáků na hřbitově ve Vierzeheiligen následovalo slavnostní odhalení rekonstruovaného památníku padlým vojákům obou válčících stran bitvy u Jeny u kostela ve Vierzeheiligen. Je na škodu, že tato jednotka nebyla přizvána k účasti na triumfálním vstupu císaře Napoleona Bonaparta, opět v podání amerického herce Marka Schneidera, do Berlína, aby tak svou účastí vyzdvihla význam této dějinné události.¹⁴²

4.9 Rok 2007

Rok 2007 byl, obdobně jako historický rok 1807, odhlédneme-li od válečných událostí spojených s Napoleonovým tažením v Polsku, na rekonstrukce dvoustých výročí bitev napoleonských válek, kterých se tato jednotka účastnila, chudší. Členové jednotky ovšem v tomto roce navštívili několik nových míst, které naplno vynahradyly promarněné příležitosti, jež vedly z neuskutečnění rekonstrukcí bitev svedených mezi francouzskou a ruskou armádou v Polsku na jaře a začátku léta roku 1807, které měly velký historický význam. Bohužel se nenašel nikdo, kdo by uspořádal důstojné rekonstrukce těchto významných bitev.

4.10 Rok 2008

Rok 2008 začal pro tuto jednotku jarní secvičnou pořádanou v prostorech zámku Rájec – Jestřebí. Cílem této akce bylo vzpomenout si na po zimmě pozapomenuté povely a pro vojáky se opětovně sžít s fungováním granátníka v rekonstruované uniformě napoleonské armády manévrujícího v sevřené linii. Oproti jiným jarním secvičným tohoto spolku se ovšem tato diametrálně lišila a je nutné ji zde uvést. Dlouholetý člen spolku a jeho dosavadní vojenský velitel *Captaine* Vladimír Zarboch zde, opět před nastoupenou jednotku, předal velení nad jednotkou svému dosavadnímu zástupci *Caporal – Fourrier/ovi/* Petru Košťálovi. Od této doby se *Captaine* Vladimír Zarboch účastní rekonstrukcí historických bitev a pietních aktů již „pouze jako důstojník - nosič orla“ – *Captaine Porte-Drapeaux*. Vladimíru

¹⁴² Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019

Zarbochovi patří dík za jeho neutuchající práci pro jednotku. Jeho zásluhou byl jednotce udán kurz, jehož následováním se posunula vpřed ve snaze o co nejdělejší rekonstruování zvolené historické jednotky.¹⁴³

První rekonstrukce bitvy, které se tento rok jednotka, již pod novým velením zúčastnila, bylo 195. výročí bitvy u Lützenu/Grossgörschenu z 2. května 1813. Členové jednotky se jako jediní z českých napoleonských re-enactorů účastnili rekonstrukce této bitvy, při níž císař Napoleon dokázal s početně slabším vojskem porazit spojené, rusko – pruské vojsko, opanovat bojiště a prozatímně si upevnit svou pozici v severním Německu. Tato rekonstrukce bitvy byla všemi vojáky, kteří se jí zúčastnili, hodnocena velice kladně pro svůj nenáročný program, množství pomníků které lze na tomto nevelikém bojišti navštívit, domu maršála Neye v městečku Kaja, který je udržován ve stavu, v jakém byl v roce 1813 tímto maršálem opuštěn a v neposlední řadě kvůli jarní krajině, nehyzděné moderními vymoženostmi Evropy 21. století, ale stále evokující krajinu začátku 19. století a doby bitvy u Lützenu/Grossgörschenu.¹⁴⁴

Vrcholnou reprezentační akcí roku 2008 byla pro odřad jednotky účast na vzpomínkové akci v německém městě Erfurtu. Při příležitosti dvoustého výročí kongresu mezi císařem Napoleonem I., ztvárněným opět jedinečným Markem Schneiderem a ruským carem Alexandrem I., ztvárněným Olegem Mykovem, byla ve městě Erfurt uspořádána rekonstrukce této významné historické události a tato jednotka byla pozvána se této akce, společně s ostatními, kvalitními gardovými jednotkami, účastnit. Gardisté tvořící ostrahu císaře Napoleona a cara Alexandra byli ubytováni na bastionech erfurtské pevnosti Petersberg, které vytvářely jedinečnou kulisu pro dobový tábor nehyzděný vymoženostmi 21. století. Rekonstrukce této dějinné události, posledního přímého setkání císaře Napoleona I. a cara Alexandra I. probíhala v historickém jádru města Erfurtu a snažila se co nejvíce přiblížit průběh historického kongresu mezi Napoleonem a Alexandrem. Akce se tedy sestávala z plesů, návštěv divadel a „oficiálních“ jednání, na nichž tato jednotka společně s ostatními gardisty z celé Evropy tvořila stráž obou monarchů. Tato akce se stala jedinečnou a již nikdy nebyla v tomto městě zopakována.¹⁴⁵

¹⁴³ Vladimír Zarboch, Brno, 12. leden 2019

¹⁴⁴ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. leden 2019

¹⁴⁵ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. leden 2019

4.11 Rok 2009

Rok 2009 byl spojený s dvoustými výročími událostí válečného konfliktu mezi Rakouskem a Francií roku 1809. Jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* se zúčastnila všech jednotlivých akcí věnovaným rekonstrukcím historických bitev spojených s válkou roku 1809. Počínaje od počátečních bojů proběhlých v Polsku během dubna 1809, přes rekonstrukce bitev svedených mezi vojsky arcivévody Jana s armádou italského místokrále Evžena de Beauharnais v severní Itálii. Hlavní operační prostor války roku 1809 ovšem představovalo opět Bavorsko, Rakouské země, Horní Uhry a k poslednímu bitevnímu střetu svedenému v této válce mezi Rakušany a Francouzi došlo opět na Moravě, u Znojma. Z tohoto důvodu nejvíce rekonstrukcí bitev proběhlo právě v těchto zemích. Členové tohoto klubu se tedy účastnili nejdůležitějších rekonstrukcí bitev svedených v této válce. Jaro a léto roku 2009 bylo proto historickými akcemi věnovanými dvoustým výročím bitev války roku 1809 nabitě a granátníci této jednotky se postupně účastnili všech nejdůležitějších vzpomínkových akcí věnovaným bitevním střetům roku 1809.

Rekonstruované válečné tažení roku 1809 tedy pro jednotku začalo rekonstrukcí bitvy u polského městečka Raszynu při kterém 19. dubna 1809 došlo ke střetu polských a rakouských vojsk, které skončilo polskou prohrou a prozatímní ztrátou Varšavy jako hlavního města Varšavského knížectví.¹⁴⁶

Dalším válčištěm, které jednotka během „tažení roku 2009“, jak tento rok nazval granátník Borek Chlup, byla severní Itálie a bojiště bitvy u Sacile. Po Raszynu byla vzpomínková akce na bojišti u severoitalského Sacile druhou významnou vzpomínkovou akcí věnovanou událostem roku 1809. Vojáci v historických uniformách byli ubytováni v atraktivním prostředí vily Correr Dolfin, která jim poskytovala zámezí. Program akce byl ovšem ryze italský. Nesl se tedy v duchu věčného čekání a následných spěchů, v poledne přerušených odpočinkem tak, aby mohlo být opět spěcháno. Během rekonstrukce této bitvy proběhly dvě bitevní ukázky. První rekonstrukce bitvy u Sacile proběhla na originálním bojišti bitvy, při níž francouzské vojsko, oproti historii, přemanévrovalo Rakušany kteří měli v této bitvě zvítězit a bohužel slavně zvítězilo. Rakouští vojáci měli navíc ukořistit francouzského orla. Ani jedno se jim pod nápořem francouzské pěchoty nepodařilo. Druhá bitevní ukázka proběhla v obdobném duchu přímo v prostorech

¹⁴⁶ Petr Košťál, Pozořice, 1. prosince 2018

vily Correr Dolfin. Rakouská armáda i zde měla slavně zvítězit nad svými protivníky, ale rakouské zásobování pravděpodobně selhalo a rakouským vojákům došla v polovině bitvy munice a nemohli tak nadále vzdorovat francouzské armádě. Opětovně tak zde byla při rekonstrukci bitvy přepsána historie. I takovéto komické události se občas na rekonstrukcích historických bitev dějí.¹⁴⁷

O dva týdny později navštívili někteří granátníci tohoto klubu renesanční zámek Schallaburg nacházející se v Dolních Rakousích. Byli pozváni na tuto akci jako součást doprovodného programu věnovaného výstavě *Napoleon - Feldherr, Kaiser und Genie* probíhající právě na tomto zámku jako součást připomínání dvoustého výročí války roku 1809 mezi Rakouskem a Francií. Na této výstavě byly návštěvníkům představeny opravdové unikáty pocházející z období vlády císaře Napoleona I.. Jako příklad můžeme uvést Napoleonovo úmrtní lůžko z ostrova Sváté Heleny, Napoleonovy kadeře věnované Marii Walewské, originální uniformu maršála Davouta,¹⁴⁸ několik císařských orlic a dalších několik stovek unikátních exponátů, které byly zájemcům o tuto historii vystaveny na dosah ruky. Obzvláště zajímavou byla bitevní ukázka pro diváky, pracovně pojmenovaná Matrix.¹⁴⁹ Pro svůj obsah opakovala většina granátníků návštěvu této výstavy několikrát.¹⁵⁰

Je velká škoda, že této výstavě nebyla věnována větší propagace mimo území Rakouska, protože exponáty zde vystavené se již pravděpodobně na jednom místě v blízké době nesetkají. I přes rozmary počasí, které během této akce potrápily nejednoho granátníka z tohoto spolku, byla doprovodná akce výstavy na zámku Schallaburg, ačkoliv se jednalo pouze o velice komorní akci s účastí jednoho sta vojáků jednomyslně zvolena při výroční schůzi tohoto spolku v lednu roku 2010 za jednoznačně nejzajímavější akci roku 2009.

O další týden později se granátníci klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* účastnili rekonstrukce bitvy u Aspern – Esslingu, první velké bitvy svedené mezi Francouzi a Rakušany, ve které se rakouskému vojsku podařilo efektivně se postavit francouzským vojákům a zastavit francouzskou armádu na bitevním poli. Tato rekonstrukce byla co do finančního rozpočtu velice komorní, umožňovala ale zájemcům z řad historických jednotek

¹⁴⁷ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

¹⁴⁸ Velikostně odpovídající zhruba chlapcům 15 let věku.

¹⁴⁹ V rozhodující okamžik střetu dvou linií pěchoty, na povel „HOP“ došlo k zpomalení celkového dění. Jak samotnými vojáky, tak diváky byl tento způsob bitevní ukázky shledán veskrze zajímavým a zábavným.

¹⁵⁰ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. leden 2019

poznávání okolního bojiště. Tohoto faktu členové tohoto spolku využili a snažili tak zde o co nejlepší poznání bojiště bitvy u Aspern – Esslingu. Obzvláštní zájem byl věnován poznání bývalého ostrova na řece Dunaj – ostrova Lobau, na kterém vojáci v rekonstruovaných uniformách (1.) pluku granátníků Císařské gardy prošli všechny památníky a dokonce se podařilo najít i několik střel pocházejících z bitvy o Aspern – Essling. Samotná bitevní ukázka opětovně nedosahovala významu, jaký tato bitva měla. Kolegové z Rakouska se měli přiučit v České republice, jak by měly vypadat rekonstrukce bitevních ukázek z období napoleonských válek. Při zpáteční cestě členové této historické jednotky navštívili několik dalších památníků věnovaných bitvám proběhlým v tomto prostoru, kostel v Aspern hrdinně bráněný vojáky maršála Massény, sýpku v Esslingu a skromné historické muzeum v Deutsch Wagramu. Památná místa spojená s hrdinou obranou francouzských vojáků účastnících se této, pro francouzskou armádu prohrané, bitvy.¹⁵¹

Další rekonstrukce bitvy věnovaná válce roku 1809 byla pro tuto jednotku rekonstrukce bitvy u Eckmühlu. Tato bitva se uskutečnila 21. a 22. dubna 1809 v Bavorsku, tedy ještě před obsazením Vídně Francouzi a jejich následnou porážkou u Aspern – Esslingu, ale pořadatelé, pravděpodobně z důvodů termínové kolize s dalšími výročími války roku 1809, stanovili jako termín rekonstrukce bitvy 10. – 14. června 2009. Vzpomínková akce na tuto bitvu se na tomto místě uskutečnila vůbec poprvé. Proto bylo toto místo nové jak pro všechny účastníky rekonstrukce, kteří mohli opět poznávat nové bojiště, tak pro všechny diváky, kteří obdivovali každou uniformu a bitevní ukázkou odměnili bouřlivým potleskem, který se na rekonstrukcích bitev jen tak nevidí.¹⁵²

Další skromnou vzpomínkovou akcí spadající k Napoleonovu Dunajskému tažení roku 1809 byla rekonstrukce obléhání Bratislavy vojsky maršála Davouta. Jednalo se o veskrze komorní akci probíhající v pravobřežní Bratislavě, která měla připomenout toto vedlejší válčiště a zde probíhající válečné operace během války roku 1809 mezi Francouzi a Rakousky.¹⁵³

Poslední, a rozhodující bitvu ukončující Napoleonovo Dunajské tažení představuje, v České republice neprávem opomíjená, bitva u Znojma. Touto bitvou donutil císař Napoleon rakouské císařství k příměří a následnému uzavření, pro Rakousko dalšího

¹⁵¹ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. leden 2019, Michal Modrlák, Olomouc 2. 3. 2019

¹⁵² Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. leden 2019

¹⁵³ Petr Košťál, Pozořice, 1. prosince 2018

nevýhodného, míru. Zázemí pro vojáky účastníci se této vzpomínkové akce bylo umístěné v prostorech Louckého kláštera, který samotný výborně dotvářel kulisu dobového vojenského tábora.¹⁵⁴ Podle průběhu dvoudenní bitvy u Znojma roku 1809, i rekonstrukce bitvy u Znojma roku 2009 byla realizovaná ve dvou bitevních ukázkách. Sobotní bitevní ukázka na poli v Dobšicích spojená s dobytím místních vinných sklepů byla pro některé vojáky, zvláště ve spojení s červencovými vedry, velmi vysilující a místy probíhala až ve stylu bitevní ukázky u polského Pultusku. Nedělní bitevní ukázka probíhající pro změnu v jednom ze slepých ramen řeky Dyje byla zážitkem, který se nikde jinde v Evropě při rekonstruování napoleonských bitev neopakuje. Druhá bitevní ukázka byla, stejně jako znojmská bitva před dvěma sty lety, ukončena přímo uprostřed bitevního střetu a bylo vyhlášeno příměří mezi Francií a Rakouskem.

Je na škodu, že rekonstrukce bitvy u Znojma jsou pořádány pouze jednou za pět let, v rocích připadajících na „půlkulatá“ a „kulatá“ výročí bitvy a toto rozhodující bitevní střetnutí války páté protifrancouzské koalice, opět rozhodnuté na území jižní Moravy, je proto opomíjeno a upozadováno slavkovskou bitvou.¹⁵⁵

Z důvodů termínové kolize (bitva u Wagramu proběhla 5. a 6. července a bitva u Znojma 10. a 11. července 1809) byla rekonstrukce bitvy u Wagramu, která historicky předcházela rozhodující bitvě u Znojma, posunuta na další víkend po rekonstrukci bitvy u Znojma.¹⁵⁶ Jednalo se o formátově malou akci s účastí 150 vojáků na obou stranách. Tábor byl umístěn v zahradě zámku, který je součástí Marcheggu a bohužel leží v těsné blízkosti jednoho ze slepých ramen řeky Moravy. Tento fakt poznali všichni vojáci, doslova na vlastní kůži, neboť svou přítomností na zámku přilákali tisícová hejna komárů, pro které tak tvořili vojáci v napoleonských uniformách opravdové hody.¹⁵⁷

Poslední rekonstrukcí věnovanou válce páté koalice roku 2009 byla rekonstrukce bitvy o Alpské průsmyky ve Slovinském městě Pivka. Vzpomínková akce se zde uskutečnila jako připomínka tažení divizního generála Augusta de Marmonta v Dalmácii během války s Rakouskem roku 1809. Tato rekonstrukce bitvy byla pro všechny její účastníky opět

¹⁵⁴ Loucký klášter padl během bitvy u Znojma do rukou francouzských vojáků, kteří se v tomto klášteře velice společensky unavili. Zajímavý záznam o této události se nachází v kronice francouzského 18. řadového pluku.

¹⁵⁵ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁵⁶ Vojáci rekonstruující bitvy z období napoleonských válek jsou pouzí zájemci o napoleonskou historii. Během pracovního týdne dochází do svých civilních zaměstnání a rekonstruování napoleonské historie v napoleonských uniformách se věnují o víkendech

¹⁵⁷ Zbyněk Süsner, Pozořice, 1. prosince 2018

velice zajímavá svým prostředím, doposud napoleonskou historií nezasaženým prostředím a diváky, kteří rekonstrukci bitvy o Alpské průsmyky ocenili bouřlivými ovacemi a zároveň všechny historické vojáky překvapili svým zájmem o napoleonskou historii, o historické uniformy i o vybavení napoleonských vojáků. Ozvláštňením se pro členy klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* stala přítomnost dělostřelecké tvrze z meziválečného období, která umožňovala průzkum jejího podzemí. Co do stavebního stylu i kvality provedení prací nesrovnatelných s naším opevněním pocházející ze stejného období.¹⁵⁸

Vojensko historickou akcí ve Slovinské Pivce tak skončilo pro granátníky klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* tažení proti armádě páté koalice na jejich „tažení roku 2009“.

Poslední vzpomínkovou akcí tohoto hektického roku plného významných událostí spojených s válkou páté protifrancouzské koalice, na kterých granátníci tohoto vojensko historického klubu nemohli chybět, byly tradiční vzpomínkové akce věnované bitvě u Slavkova na počátku prosince. Na této akci byl po skončení bitevní ukázky, přímo na bitevním poli pod kopcem Santon vyznamenám řádem Čestné legie¹⁵⁹ velitel této jednotky *Caporal - fourier* Petr Košťál.¹⁶⁰

4.12 Rok 2010

Rok 2010, stejně jako historický rok 1810 se nesl pro členy tohoto spolku a pro rekonstruování napoleonské historie opět v poklidném tempu. Vzpomínkové akce přímo náležící k dvoustým výročí událostí roku 1810 se nepořádaly, a proto se jednotka v tomto roce účastnila spíše výcvikových akcí pořádaných CENS v České republice.

Pro granátníky v rekonstruovaných uniformách byla tedy první akcí tohoto roku účast na výcvikovém sympoziu pořádaném v jihomoravském městě Mikulov. Tato vzpomínková akce a zároveň jarní secvičná klubů vojenské historie věnujících se napoleonským válkám byla pořádaná jako 201. výročí začátku války páté koalice. Tábor vojáků byl zřízen přímo v historickém zámeckém parku a společně s Mikulovským zámkem tak tvořil kulisu k tomuto dobovému táboru. Samotná akce vojenské historie byla věnována opakování a procvičení manévrování francouzské, ruské a rakouské armády po proběhlé zimě.

¹⁵⁸ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁵⁹ Řádem Čestné legie společnosti CENS

¹⁶⁰ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

Během této vzpomínkové akce byl rovněž společným nákladem všech účastníků vzpomínkové akce odhalen jednoduchý mramorový kříž stojící na místě, na němž jsou pohřbeni vojáci, kteří podleli následkům svých zranění utržených při válce roku 1809 a zemřeli v Mikulovském špitálu. Myšlenka připomínání si padlých vojáků z napoleonských válek a označování míst jejich posledního odpočinku je velmi chvályhodná a zároveň je hlavním důvodem pořádání vzpomínkových akcí věnovaných napoleonským válkám. Iniciátorovi stavby tohoto prostého kříže nad tímto šachtovým hrobem, Borisi Nezbedovi, patří velký dík.¹⁶¹

Další akcí roku 2010, které se popisovaná jednotka zúčastnila, byla rekonstrukce bitvy belgického u Waterloo. Jednotka se této rekonstrukce poslední bitvy císaře Napoleona účastní v reprezentativním počtu povětšinou jednou za pět let, a proto byla účast členů jednotky na této akci opravdu reprezentativní. Tento rok nebyli členové spolku, na vlastní žádost, zařazeni mezi ostatní gradové jednotky, ale splynuli v jednom batalionu s ostatními českými jednotkami francouzské pěchoty doplněného vojáky lehké pěchoty z Běloruska, kteří prokázali velkou míru přizpůsobivosti k českému způsobu rekonstruování napoleonské pěchoty. První den návštěvy bojiště věnovali členové pěšimu poznávání jižního a východního prostoru bojiště. Z tábora umístěného v *Maison du-Roi* se vydali poznat budovu, v níž byl umístěn poslední QG¹⁶² císaře Napoleona umístěný na farmě *Caillou*. Na tomto místě se nachází i během rekonstrukcí bitvy císařský hlavní štáb a herec znázorňující císaře Napoleona zde spolu se svými „maršály“ tráví čas mimo bojiště. Ve dvoře statku *Caillou* táboří i gardové jednotky a tvoří tak zde na tomto místě ostrahu císaře Napoleona. Po návštěvě muzea umístěného v této budově a dostatečném prozkoumání tohoto místa se vojáci klubu *La Garde Impériale d'Austerlitz* přesunuli pěším pochodem do Plancenoit, aby poznali i tuto část bojiště u Waterloo. Po dopoledním poznávání bojiště proběhla první, noční rekonstrukce bitvy v blízkosti tábora u *Maison du-Roi* vojáky přezdívaná bitva v minovém poli.¹⁶³ Sobotní dopoledne granátníci opět věnovali poznávání severní části bojiště, památníku *Dernier carré*, návštěvě slavného lva, dioráma bojiště bitvy u Waterloo a statku *La Haye Sainte*. I přes typicky belgické počasí tento úsek bojiště velmi dobře prozkoumali a velkým zklamáním pro všechny bylo, že kvůli dalšímu oficiálnímu programu časově nestihli navštívit poslední velký statek na bojišti u Waterloo, slavný *Hougoumont*.

¹⁶¹ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019, Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁶² QG - Quartier general – hlavní štáb

¹⁶³ Několik hodin před bitvou byl na poli stále pasen hovězí dobytek, proto bylo celé bojiště pokryté „minami“ v podobě jejich exkrementů, které dokázaly, obzvláště po setmění, vojáky mimořádně překvapit.

Samotná rekonstrukce bitvy u Waterloo byla všechny její účastníky nepopsatelným zážitkem blížícím se masou lidí na jedné ploše skutečné napoleonské bitvě. Skotské jednotky a jejich dudy, Brunšvický sbor, obří britské prapory, přilétající britské rakety, bezchybně manévrující britské jezdeckvo a další pestrá „směs“ jednotek nenechala žádného francouzského vojáka chladným a musel tak pomyslně smeknout před uměním britských vojáků, jejich válečnému umění a pověstnému britskému klidu. Nikde, na žádné jiné rekonstrukci bitvy z období napoleonských válek se na jednom místě nestřetne taková masa „nepřátel“. Navíc na žádném jiném bojišti se nebojuje přímo ve vzrostlém obilí. Bitevní ukázka pro veřejnost byla nepopsatelným zážitkem, na který všichni její účastníci budou navždy vzpomínat. Návštěva bojiště u Waterloo se stala tak vrcholnou akcí roku 2010, jíž se jednotka tohoto roku zúčastnila.¹⁶⁴

Na závěr „napoleonského roku“ vždy přináleží rekonstrukce bitvy u Slavkova. Počasí během této pozdně podzimní akce bývá často nevyzpytatelné. Kolísá mezi teplotami blížícími se 10 °C a blátem pokrytým bojištěm až po lehké mrazíky a mírné sněhové poprašky, které pokrývají bojiště. Na výročí bitvy roku 2010 jistě nezapomněl žádný z vojáků v historické uniformě, který se této rekonstrukce zúčastnil. Se sněhovou pokrývkou dosahující 15 centimetrů čerstvého sněhu ležící na celém slavkovském bojišti by se každý voják snadno vypořádal. Větší problém představovaly ukrutné, téměř ruské mrazy, dosahují po ránu až – 17 °C, které se během dne ustálily na „příjemných“ – 10 °C, které panovaly po dobu bitevní ukázky pod kopcem Santon u Tvarožné. O náročnosti vzpomínkových akcí se přesvědčili vojáci již při tradičním sobotním vítání slavkovského slunce na Žuráni, kde nejednomu granátníkovi přimrzla mosazná botka jeho pušky k rukavici. Bitevní ukázku pod Santonem většina vojáků opravdu přetrpěla. Jestliže sobotní bitevní ukázka pod Santonem představovala pro velké množství vojáků jistou výzvu, tak nedělní pietní akt na Mohyle míru, provázený mrazem a syrovým větrem, byl pro mnohé vojáky pravým nezapomenutelným zážitkem. I přes tyto všechny nepříjemnosti je na vzpomínkové akce věnované bitvě u Slavkova roku 2010 pohlíženo jako na nezapomenutelnou a intenzivní rekonstrukci slavkovské bitvy.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019, Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019, Petr Košťál, Pozoříce, 1. prosince 2018

¹⁶⁵ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

4.13 Rok 2011

První vojensko historickou akcí roku 2011 byla pro členy jednotky *La Garde Impériale d'Austerlitz* vzpomínková akce pořádaná spřáteleným klubem vojenské historie z Vídně věnující se rekonstruování rakouského pluku k. k. I. R. 3, Erzherzog Karl na rakouském hradu Forchtenstein. Tato akce byla pojatá jako multihistorická, historii popularizující akce a na hradě Forchtensteinu se tak potkávali mezi sebou jak vojáci v napoleonských uniformách, tak vojáci v uniformách janičářů, tak s rytíři v plátové zbroji. Tato vojensko historická akce byla pro členy tohoto klubu unikátní tím, že jim byl umožněn přístup i do jinak nepřístupných prostor s možností prohlídky originálního vybavení jezdeckého pluku, které zůstalo na hradě po rakouském husarském pluku stavěného rodem Esterházy, v jehož majetku se tento hrad stále nachází.

Jednou z tradičních akcí věnovaných připomínání napoleonské historie na slavkovském bojišti tvoří Napoleonské dny pořádané na zámku ve Slavkově u Brna při příležitosti výročí oslav narozenin císaře Napoleona. Na této akci byl slavnostně, před nastoupenou francouzskou armádou, povýšen do hodnosti *Lieutenant* velitel jednotky granátníků Císařské slavkovské gardy Petr Košťál. Toto povýšení velitele granátníků císařské gardy bylo odměnou jeho velitelských kvalit a zároveň bylo celou jednotkou přijímáno jako ocenění práce jednotky při rekonstruování podoby (1.) pluku granátníků Staré gardy císaře Napoleona I.¹⁶⁶

Další vzpomínková akce roku 2011 při připomínání napoleonské historie zavedla tuto jednotku tentokrát do severní Itálie, do města Sarzana. Města, odkud pochází kořeny rodiny Bonaparte dříve, než tato rodina přesídlila na Korsiku. Vojáci byli ubytováni v renesanční citadele, která sloužila jako zázemí všem vojákům i dobovým civilistům, účastnícím se této vojensko historické rekonstrukce. V sobotu ráno byli členové jednotky coby gardoví granátníci pověřeni strážní službou u městské radnice a na hlavním náměstí v historickém centru Sarzany. Úkolem bylo zajistit bezpečnost Císaře, opět v podání jedinečného Marka Schneidera a císařovny Marie Loiusy, kteří zde byli očekáváni oficiálními představiteli města a davem civilistů. Po splnění tohoto úkolu byli propuštěni a členové klubu se mohli věnovat poznávání tohoto krásného historického města.

¹⁶⁶ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

Bitevní ukázka na tomto místě proběhla v neděli a byla opět opravdu nezapomenutelná. Protivníci z řad anglických vojáků a námořníků drželi další citadelu nacházející se nad městem a úkolem francouzské armády bylo ji dobýt. Pro každého účastníka této bitvy nezapomenutelnou se stala bodáková zteč do příkrého kopce. Tento smělý manévr protivníky tak překvapil, že se okamžitě vzdali a přenechali pevnost nad městem Sarzana téměř bez boje.

Tato rekonstrukce byla velmi zajímavá, protože umožnila jednotce navštívit nové místo spojené s napoleonskou historií a zároveň dokázala, že jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* tvoří absolutní špičku v rekonstruování (1.) pluku granátníků Staré gardy. Jako ocenění práce jednotky, nejenom na této vzpomínkové akci, si vojáci tohoto historického klubu vysloužili, jako první jednotka z Čech, pozvání na akci *Jubilé impérial* ve francouzském Malmaisonu v září roku 2012.¹⁶⁷

Předposlední akcí roku 2011 se stalo pro tuto jednotku 205. výročí bitvy u Jeny. Bivak byl opět zřízen poblíž vesničky Vierzahnheiligen a hned po západu slunce bylo všem účastníkům rekonstrukce jasné, že dva dny v půlce října na této náhorní plošině bičované ze všech světových stran větry, nebudou snadné. Sobotní noc a hlavně brzké ráno prověřilo schopnosti všech vojáků vypořádat se, bez použití moderních vymožeností, s nástrahami počasí pouze s využitím vybavení vojáka z počátku 19. století. Celý tábor u Vierzahnheiligenu tak u táborových ohňů s nadějí na rozehrání svých promrzlých údů vyhlížel vycházející slunce, které alespoň symbolicky rozehrálo promrzlou krajinu a spolu s ní i promrzlé napoleonské vojáky. Bitevní ukázka se opět udála v trojmezí mezi obcemi Apolda, Lützenroda a Closewitz a nesla se v duchu dvousetého výročí bitvy. Svým průběhem a způsobem velení jednotkám opět mnohé vojáky nenadchla.

Při nedělním ranním nástupu se jednotce dostalo další velké pocty. Přímo z rukou císaře Napoleona byl před všemi nastoupenými francouzskými vojáky za svou práci pro jednotku granátníků Císařské slavkovské gardy a pro český napoleonský re-enactment povýšen do hodnosti *Sergent* granátník Borek Chlup.

Po krátké bitevní šarvátce se zadním vojem ustupujícího pruského vojska poblíž tábora následoval pietní akt za všechny padlé vojáky u památníku bitvy u Jeny v blízkosti kostela ve Vierzahnheiligenu, opět spojený s pohřbem ostatků zde padlých vojáků. Po

¹⁶⁷ Pavel Grenar, Olomouc, 2. 2. 2019

závěrečném nástupu batalionu v táboře a rozloučení se s jeho velitelem Henri Caporalim skončilo 205. výročí bitvy u Jeny. Zpáteční cestu do Čech členové jednotky prodloužili ještě krátkou návštěvou muzea bitvy u Jeny ve vesnici Cospeda.¹⁶⁸

4.14 Rok 2012

V květnu roku 2012 uspořádala tato jednotka, jako připomínku účasti rakouského Schwarzenbergova pomocného sboru během Napoleonova tažení do Ruska, vojensko historickou akci ve Velkém Týnci u Olomouce. Velký Týnec, stejně jako blízká Olomouc byly v té době místa rekonstrukcemi napoleonských válek doposud nedotčeny, a proto i ohlas diváků a obyvatel na tuto vzpomínkovou akci byl značný a velký ohlas tato akce sklidila i mezi samotnými vojáky v historických uniformách. Po úspěchu této vojensko historické vzpomínkové akce bylo rozhodnuto, že nadcházející rok, tj. roku 2013 jednotka uspořádá vojensko historický festival v Korunní pevnůstce v Olomouci.¹⁶⁹

Další významnou vzpomínkovou akcí, která zavedla jednotku po stopách napoleonských vojáků, tentokrát na východ Evropy, byla rekonstrukce překročení řeky Němen. Následující stop našich předchůdců v uniformách gardových granátníků roku 1812 se i jednotka granátníků Slavkovské gardy přepravila do dnešní Litvy, aby se zde mohla účastnit rekonstrukce této úvodní části invaze do Ruska. V Kaunasu všechny přítomné překvapil upřímný zájem místních obyvatel o vojenskou historii a napoleonské uniformy. Členy jednotky byly hlavně obdivovány krásy starého Kaunasu, které nenechaly žádného historii obdivujícího vojáka chladným. Skutečné překročení divokého Němenu Napoleonovou „francouzskou invazní armádou“ proběhlo na prámech litevské armády za obrovského zájmu diváků. Po výsadbku na „ruském“ břehu svedly čelní jednotky krátký boj s ruskými předními hlídkami, které svou palbou z břehu vytlačily a vytvořily tak prostor pro další jednotky vylodující se na „ruském“ břehu Němenu. Po příchodu hlavních ruských sil byla svedena regulérní „bitva“ které na francouzské straně velel všem známý generál Oleg Sokolov. Jeho komentář bitvy a zápal pro historii dokázal přivést početné diváky do varu.

¹⁶⁸ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁶⁹ Pavel Grenar, Olomouc, 2. 2. 2019

Tuto akci, společně s následující akcí v Malmaisonu, hodnotí všichni jejich účastníci jako nejpodatřenější akce roku 2012.¹⁷⁰

Dalším důležitým momentem v životě rekonstruované jednotky (1.) pluku granátníků Císařské gardy bylo předání nového praporu do rukou *Lieutenant/a/* Petra Košťála vyhotoveného Janem Junou, špičkou v oboru tvorby malovaných praporů v Evropě. Prapor společně s orlem, kterého jednotka obdržela společně s původním praporem roku 2004, předal veliteli jednotky sám císař Napoleon v podání Marka Schneidera během Napoleonských dnů roku 2012. Pro naši jednotku nesoucí čestný název *d' Austerlitz* bylo předání tohoto praporu právě na zámku ve Slavkově u Brna velmi slavnostní událostí. Celá jednotka jako jeden muž při slavnostní přísaze na obranu nového praporu pronesla *Nous jurons ! Přísaháme!*¹⁷¹

Pravděpodobným vrcholem vzpomínkových akcí, jichž se jednotka účastnila během roku 2012, byla účast členů historické jednotky na vzpomínkové akci na zámku v Malmaison ve Francii. Název této vojensko historicko vzpomínkové akce, pořádané v rámci dnů kulturního dědictví Francie, byl *Premier jubilé impérial*. Jednalo se o rekonstrukci života císaře Napoleona a jeho první ženy císařovny Jozefiny, v neurčitém roce, na jejich zámečku v Malmaisonu na předměstí Paříže.

Během této vojensko historicko vzpomínkové akce, která byla zaměřena spíše na civilní část vojensko historických rekonstrukcí měli císařští vojáci tvořit doprovodný program pro veřejnost a gardové jednotky se měly starat o ochranu císaře Napoleona a jeho ženy. Tábor vojáků byl umístěn v překrásném parku Bois-Préau, ve kterém probíhal i doprovodný program. Jednotce *La Garde Impériale d' Austerlitz* byla svěřena čestná funkce, a to ochrana císaře Napoleona a císařovny Jozefiny přímo na zámečku Malmaison. Byla tedy neustále v centru dění a zároveň si její členové mohli prohlédnout Malmaison tak, jak by se jim jako obyčejným návštěvníkům nikdy nepodařilo. Během této vzpomínkové akce popularizující historii Francie absolvovali několik přehlídek, které byli diváky, které mohli počítat na desítky tisíc, bouřlivě vítáni, kamkoliv jsme se jen dostali. Upřímný zájem všech přihlížejících diváků byl značný a byl odměnou za snažení jednotky při rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy.¹⁷²

¹⁷⁰ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁷¹ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁷² Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

Rok 2012 je rokem spojeným s dvoustými výročími Napoleonova tažení do Ruska. Velkou snahou všech vojáků jednotky bylo se ve francouzské uniformě účastnit rekonstrukce bitvy u Borodina na začátku září roku 2012. Přes všechny snahy k dosažení tohoto cíle ovšem nebylo vojákům z Čech garantováno bezpečně se dopravit se zbraněmi do Ruska a zpět. Účast jednotek české „francouzské“ napoleonské pěchoty na rekonstrukci bitvy u Borodina byla tedy nedosažitelná. Malou útěchou mohla být aspoň účast na rekonstrukci překročení řeky Němen tvořící tak úvodní část Napoleonova nešťastného tažení do Ruska.¹⁷³

4.15 Rok 2013

Rok 2013 se měl nést v duchu dvoustých výročí rekonstrukcí bitev svedených mezi vojsky císaře Napoleona a armádami VI. protinapoleonské koalice probíhajícími primárně v severním Německu. Pravděpodobně nezájem Němců o napoleonskou historii a byrokratické problémy spojené s pohybem mužů se zbraněmi vedly k neuspořádání rekonstrukcí těchto významných bitev proběhlých roku 1813. V Německu tak nebyla tato dvoustá výročí slavných bitev VI. koalice nijak organizována a zůstala tak, ke škodě všech, jak vojáků v historických uniformách, tak diváků, nepřipomenuta.

Další vojensko historickou akcí přádanou klubem *La Garde Impériale d'Austerlitz* byla akce Olmütz 1813, která měla připomenout poslední aktivizaci olomoucké pevnosti roku 1813. Akce byla uspořádána poblíž samého jádra historické Olomouce, v Korunní pevnůstce a většinou vojáků, kteří se této vzpomínkové akce zúčastnili, byla pro svoji atraktivitu velice kladně přijímána. Vynikající kulisu jak dobovému táboru, tak samotné bitevní ukázce tvořila zrekonstruovaná barokní prachárna nacházející se na nádvoří Korunní pevnůstky. Rovněž ohlas diváků po zhlédnutí reminiscence bitvy u Lipska byl ohromný. Potvrdil se tak fakt, že toto místo a napoleonská tematika má v Olomouci opravdu velký potenciál, který stojí za to pokusit se ho dále rozvíjet.

Při příležitosti dvoustého výročí bitvy u Lipska navštívili členové jednotky *La Garde Impériale d'Austerlitz* vzpomínkovou akci a rekonstrukci této slavné bitvy označované též jako Bitva národů. Tábor všech účastníků byl umístěn v prostorech muzea Torhaus Dölitz a tato stavba tak poskytla vynikající kulisu k dobovému táboru vojáků. Během návštěvy tohoto

¹⁷³ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019, Pavel Grenar, Olomouc, 2. 2. 2019

bojiště navštívil odřad členů tohoto klubu památník Bitvy národů, největší mohylovou stavbu svého druhu na světě, připomínající bitvu u Lipska z roku 1813. Na rozdíl od Mohyly míru, která byla zbudovaná ve stejném období, není tato stavba mírovým památníkem, ale památníkem vítězství pruského vojska nad armádou císaře Napoleona I. Bitevní ukázka, které se účastnilo na 2 500 vojáků, opět bohužel nedosáhla úrovně, kterou si rekonstrukce této významné bitvy zaslouží. Je smutným faktem, že rekonstrukce napoleonských bitev pořádané v západní Evropě nedosahují po vojenské stránce úrovně rekonstrukce bitvy u Slavkova.

4.16 Rok 2014

Tažení roku 1814 začalo pro celý evropský napoleonský re-enactment již v polovině února. Ve francouzském městě Montereau se uskutečnila rekonstrukce bitvy svedené mezi armádou císaře Napoleona a spojenými rakousko – württembergskými vojsky na konci zimy roku 1814 na tomto strategickém místě, které umožňuje přechod přes řeku Seinu směrem k Paříži. Zajištění této rekonstrukce bitvy bylo bohužel typicky francouzské. Vojáci z „východní“ Evropy tábořili v rozmočeném parku na břehu řeky Yonne a místní „vojáci“ spali v suchých a vytopených tělocvičnách místních škol. Na druhou stranu tento způsob rekonstruování historie více přibližuje k životu tehdejších vojáků, jaký prožívali během tažení napoleonských tažení a kterému se jako jednotka snažíme co nejvíce přiblížit. Při rekonstrukci této bitvy byla jednotka granátníků ze Slavkova součástí velkého gardového batalionu, který si po jeho několika málo nesmělých pohybech převzala pod své velení a zbytku batalionu ukázala, jakým směrem má směřovat napoleonský re-enactment a fungování vojáků v poli. Jednotka opět společně s napoleonskou historií navštívila nové bojiště a při pohledu na Seinu rozvodněnou jarním táním všichni členové jednotky pochopili, jaký význam tato bitva měla pro zpomalení postupu vojsk VI. koalice ve Francii na jaře roku 1814.¹⁷⁴

Na další akci napoleonského re-enactmentu roku 2014 se jednotka vrátila na známé místo, které, ještě ve starém složení jednotky, navštívila před více než 15 lety. Jednalo se o ostrov Elba ležící u italského pobřeží, který byl vítěznými spojenci vybrán abdikovanému

¹⁷⁴ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

císaři Napoleonovi jako místo jeho exilu. Na tomto místě byla uspořádána rekonstrukce příjezdu císaře Napoleona na tento ostrov a tato jednotka byla jako jediná česká jednotka pozvána místními gardovými granátníky, k jejichž vzniku dala jednotka impuls při svých návštěvách ostrov na přelomu milénia, k účasti na této vzpomínkové akci. Návštěva ostrova Elba spojená s příjezdem císaře Napoleona do jeho dočasného exilu, příjemné květnové počasí společně s nádhernou krajinou vytvářely společně z této rekonstrukce elbské historie nejlepší akci, které se členové jednotky účastnili v uniformách roku 2014.¹⁷⁵

Další významnou akcí roku 2014, již se jednotka účastnila, byl opět návrat na známé místo. Jednotka opět obdržela pozvání na účast na *Deuxième jubilé impérial* pořádané opětovně v púlce září na záměcku Malmaison na předměstí Paříže. Akce byla opětovně pořádaná v témže formátu, v jakém se uskutečnila před dvěma lety. Opět se tedy jednalo o akci zaměřenou spíše na civilní re-enactment napoleonského období. Veškerý program byl proto takto zaměřen a vojáci v napoleonských uniformách, díky nimž byla tato akce uskutečněna, zde hráli druhořadou roli jakéhosi doprovodného programu. Z tohoto důvodu tedy nedostala vzpomínková akce *Deuxième jubilé impérial*, po vojenské stránce, svého potenciálu.¹⁷⁶

4.17 Rok 2015

Rekonstrukce napoleonských událostí spojené s dvoustými výročí roku 1815, jmenovitě Napoleonův útekem z ostrova Elba, stodenní císařstvím a bitvu u Waterloo zahájila jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* přímo na jejich počátku, na ostrově Elba a následovala poté šlépěje svých předchůdců až k belgickému Waterloo. Jednotka opět obdržela pozvání od skupiny granátníků z ostrova Elby účastnit se rekonstrukce odjezdu císaře Napoleona z ostrova Elba vstříc znovuzískání francouzské koruny. Členové jednotky opět stanuli na místě, na němž se psala historie a sledovali zde, jak se císař Napoleon, v podání Luciana Casolariho, nalodí v Portoferrariu na českou plachetnici *La Grace* a vyráží vstříc francouzskému pobřeží. Účast jednotky na této rekonstrukci tak zahájila poslední dvoustá výročí spojená s válkami císaře Napoleona, jež byly završeny 18. června 2015 u belgického Waterloo.

¹⁷⁵ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁷⁶ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

Nejvýznamnější akcí roku 2015 kam v reprezentativním počtu zaměřili vojáci klubu *La Garde Impériale d' Austerlitz* se stala rekonstrukce 200 letého výročí bitvy u Waterloo. Tento rok bylo nepsanou povinností každého gardového granátníka účastnit se této poslední bitvy císaře Napoleona. Členové jednotky se, oproti svojí poslední návštěvě bojiště u Waterloo, utábořili přímo u QG císaře Napoleona na farmě *Caillou* a podíleli se tak na ostraze císaře Napoleona, tentokrát v podání Franka Samsona. Česká gardová jednotka se účastnila rekonstrukce bitvy jako součást gardové brigády, kde tvořila první sekci, prvního pelotonu, druhého batalionu pod francouzským velením, které bylo tento rok nadmíru schopné a po právu si zasloužilo ocenění za jejich velení na bojišti. Na druhou stranu byla rekonstrukce bitvy vojákům znepríjemněna zvýšenými bezpečnostními opatřeními, která byla na této akci zavedena jako důsledek proběhlých teroristických útoků ve Francii a Belgii. Veškerý volný čas členové jednotky opět věnovali poznávání bojiště, obzvláště statku *Hougoumont*, který nezvládli při poslední návštěvě bojiště roku 2010 navštívit a blíže jej tak poznat. Jak poznamenal granátník Zbyněk Süsser počasí bylo opět typicky belgické, ale i tak si členové jednotky návštěvu místního bojiště, obzvláště v dnech tohoto slavného výročí, které se do svého rozsahu již nikdy nebude opakovat, nadmíru vychutnali.

Bitevní ukázka pod sochou lva opět probíhala ve vzrostlém obilí a na bitevním poli se sešlo na 5 tisíc vojáků v uniformách všech armád, které se v období napoleonských válek střetly na bitevním poli. Pro každého nezapomenutelným a téměř jistě již neopakovatelným se stala účast na *Dernier carré* vytvořeném gardovými pěšími jednotkami z celé Evropy kryjící ústup poražené francouzské armády z bojiště u Waterloo. Pro mnohé granátníky tohoto klubu se tak v tuto chvíli a na tomto místě, v Posledním karé u Waterloo, uzavřela cesta, kterou nastoupili na rekonstrukci dvoustého výročí bitvy u Slavkova 3. prosince 2005.¹⁷⁷

Rokem 2015 a rekonstrukcí bitvy u Waterloo tak skončila dekáda spojená s obdobím dvoustých výročí slavných bitev císaře Napoleona. Logicky se tedy očekával jistý útlum napoleonských akcí spojených s obdobím prvního francouzského císařství a opad zájmu o napoleonskou historii. Opak se ovšem stal pravdou. Napoleonské vzpomínkové akce a rekonstrukce bitev se stále, v České republice i jinde v Evropě, pořádají a napoleonský re-enactment se, i bez velkých vzpomínkových akcí spojených s velkými výročí slavných napoleonských bitev, neustále rozvíjí a směřuje vpřed ve své snaze o co nejdokonalejší

¹⁷⁷ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

rekonstruování fungování armád z období napoleonských válek a připomínání si tak této historie.¹⁷⁸

4.18 Rok 2016

Po skončení série dvoustých výročí válek prvního francouzského císařství nastalo jisté vakuum ve vzpomínkových akcích věnovaných napoleonským válkám. Velké vzpomínkové akce pořádané jako výročí slavných bitev Napoleonských válek se v Evropě, ani v České republice, odhlédneme – li od rekonstrukce bitvy u Slavkova, nepořádaly. Tuto „napoleonskou prázdnotu“ částečně začaly nahrazovat vzpomínkové akce věnované 220. výročí 1. italského tažení generála Napoleona Bonaparte. Jelikož klub *La Garde Impériale d'Austerlitz* rekonstruuje císařskou gardovou pěchotu, těchto vzpomínkových akcí v severní Itálii se neúčastnil.

První akcí roku 2016, jíž se historická jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* společně s ostatními vojáky českého napoleonského re-enactmentu účastnila, byly tradiční jarní manévry CENS v jihomoravských Valticích. Tato akce byla tematicky zaměřená k roku 1796 tj. prvnímu italskému tažení, proto i gardové uniformy členů tohoto spolku musely projít jistou formou „republikanizace“. Tábor vojáků byl umístěn mimo areál zámku ve Valticích, v prostoru zámečku Belveder, před nímž celá francouzská, rakouská i hostující ruská armáda rozložily své stany a v zahradě zámku ve Valticích se věnovaly výcviku. Tato akce je vždy koncipována jako jarní secvičná, jejímž cílem je osvěžení pozapomenutých povelů a jejich provedení, opětovné setkání se po zimním „napoleonském půstu“ s přáteli a v neposlední řadě připomínání si historie.¹⁷⁹

Výjimku v řadě republikánských akcí tvořila opětovná účast členů jednotky na rekonstrukci 202. příjezdu sesazeného císaře Napoleona na ostrov Elba. Program akce byl obdobný, jaký společně členové spolku absolvovali v roce 2014 s výjimkou umístění dobového stanového tábora v pevnosti San Giovanni. Krásné jarní počasí, nádherné prostředí ostrova propojené s napoleonskou historií vytvořily z této vzpomínkové akce nejlepší rekonstrukci, na které se tento klub roku 2016 podílel. V neposlední řadě se opětovně potvrdilo, nejenom v konkurenci s ostatními gardovými jednotkami z Evropy účastníci se

¹⁷⁸ Petr Košťál, Pozořice, 1. prosince 2018

¹⁷⁹ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

této akce, že česká jednotka rekonstruuující granátníky (1.) pluku císařské gardy představuje světovou špičku rekonstruování tohoto vojenského tělesa jak v oblasti výstroje, výzbroje, provádění povelové techniky i ve vojenském vystupování.¹⁸⁰

Tradičně poslední akcí „napoleonského kalendáře“ v každém roce je pro všechny příznivce napoleonské historie rekonstrukce bitvy u Slavkova pořádaná vždy v termínu nejbližšímu výročí této slavné bitvy na slavkovském bojišti. Pro *La Garde Impériale d' Austerlitz*, jakožto jednotku pocházející přímo z tohoto bojiště je účast členů, jak na rekonstrukci bitevní ukázky, tak především na pietním aktu na Mohyle míru kde tato jednotka tvoří čestnou jednotku strážící tuto pietní stavbu, samozřejmostí. Na této akci byl z rukou císaře Napoleona, přímo na bitevním poli, povýšen do hodnosti *Caporal* vynikající granátník a muž mnoha talentů v jedné osobě Zbyněk Süsser.¹⁸¹

4.19 Rok 2017

Po devíti letech od poslední návštěvy severoitalského Sacile jednotkou *La Garde Impériale d' Austerlitz* se jednotka opětovně zúčastnila místních vzpomínkových akcí věnovaných, tentokrát, 220. výročí bitvy u Valvasone. Císařská jednotka opět musela projít jistou formou „republikanizace“, aby splynula s ostatními francouzskými vojáky a svou jednotnou ústrojí nerušila v té době nejednotný vzhled francouzské Italské armády roku 1797. Tato vzpomínková akce byla, stejně jako při poslední návštěvě Sacile jednotkou v roce 2009, spojena s absolutní nekompetentností rakouského velení a hlavně početním, ovšem historicky ospravedlnitelným, nedostatkem rakouských vojáků. I přes všechny tyto místy komické skutečnosti je tato vojensko historická akce mezi všemi vojáky kteří se jí účastnili shledána jako velmi podařená. Velkou roli při tomto faktu shledává nádherné prostředí vily Correr Dolfín v níž je pravidelně umístěn tábor vojáků.¹⁸²

Jako ocenění kvalit, jichž jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* dosahuje, byla i potřetí v řadě pozvána k účasti na vzpomínkové akci nazvané *Troisième jubilé impérial* konající se v městečku Malmaison na předměstí Paříže. Tento rok byl, oproti již dvěma proběhlým ročníkům, vytvořen nový program vzpomínkové akce. Jako námět bylo zvoleno

¹⁸⁰ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁸¹ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

¹⁸² Petr Košťál, Pozořice, 1. prosince 2018

první setkání ruského cara Alexandra a císaře Napoleona na prámu na řece Tylži. Právě rekonstrukce této události byla ústředním motivem celé vzpomínkové akce. Tato vzpomínková akce se opět nesla v duchu spíše civilního re-enactmentu napoleonského období. Oproti dvěma proběhlým ročníkům, při nichž vojáci v napoleonských uniformách tvořili jen pouhé nutné zlo, jim byl v programu této akce věnován mnohem větší prostor. Součástí programu pro vojáky byly ukázky výcviku francouzské císařské pěchoty pro veřejnost, jehož ladně prováděné pohyby sklidily mezi přihlížejícími diváky ohlas. Upřímný zájem všech přihlížejících diváků byl odměnou za snažení všech účastníků této vzpomínkové akce.¹⁸³

4.20 Rok 2018

Při příležitosti 210. výročí bitvy u Chlumce/Přestanova se členové tohoto klubu zúčastnili rekonstrukce této bitvy svedené v roce 1813 mezi francouzským vojskem pod velením generála Vandamma se spojeným rusko prusko rakouskou armádou, která skončila pro francouzské vojáky krvavou porážkou. Tato akce byla na tomto místě pořádána opět po pěti letech, proto byl zájem o rekonstrukci této bitvy mezi místními diváky značný. Pro vojáky byla bitevní ukázka pro veřejnost zpestřena pyrotechnickými efekty, které byly ovšem spíše na škodu než k užítku. Dle ohlasu diváků byla ovšem bitevní ukázka velmi podařená a přítomnými diváky odměněna mohutným potleskem. Po skončení bitevní ukázky následoval pietní akt na ústředním památníku v Chlumci za všechny padlé vojáky bez ohledu na jejich národnost. Je bohužel smutným faktem, že se ho účastnili pouze vojáci v historických uniformách bez jakéhokoliv zájmu veřejnosti. Je velkou škodou, že se této bitvě a tomuto bojišti nevěnuje v českém re-enactmentu taková pozornost, jakou by si dozajista zasloužila.¹⁸⁴

Tradiční vzpomínkové akce věnované 213. výročí bitvy u Slavkova byly oproti obvyklým ročníkům ozvláštněny udělením dalšího kříže Čestné legie vojákově této historické jednotky. Po skončení bitevní ukázky na poli pod Santonem byl z rukou vrchního velitele francouzské armády CENS, před nastoupenými vojáky francouzské armády účastníci se této rekonstrukce, vyznamenán tímto řádem dlouholetý člen jednotky *Sergent Borek Chlup* a rozšířil tak řady nositelů tohoto vyznamenání v řadách této jednotky.¹⁸⁵

¹⁸³ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁸⁴ Dalibor Chlup, Městečko Trnávka, 19. 1. 2019

¹⁸⁵ Michal Modrlák, Olomouc, 2. 3. 2019

5 Využití tématu bitva u Slavkova v pedagogické praxi

Bitevní pole bitvy u Slavkova z 2. prosince 1805, nacházející se východně a jihovýchodně od moravské metropole Brna, v severní části protínané starou „císařskou“ silnicí spojující Brno a Olomouc, tvoří se svojí rozlohou téměř 120 km² jedno z největších a nejzachovalejších napoleonských bojišť v Evropě.¹⁸⁶ Jihozápadně od vrcholku Santonu se mírně vypíná výjimečný bod celého slavkovského bojiště, návrší Žuráň. Z jeho vrcholu, místa, z něž císař Napoleon vedl úvodní část bitvy, lze za dobré viditelnosti přehlédnout celé bitevní pole. Na tomto vrcholu byl v roce 1930 zbudován památník s plastickou mapou slavkovského bojiště. Žuráň tak tvoří jeden z ústředních bodů slavkovského bojiště, kam míří téměř každý návštěvník bojiště. Při pohledu z tohoto návrší každý pochopí, proč si právě toto místo císař Napoleon I. vybral jako svůj velitelský post. Prostoru bojiště dále vévodí další terénní body důležité pro průběh bitevního střetnutí. Kromě návrší Žuráň jsou to kopec Santon,¹⁸⁷ návrší Staré vinohrady tyčící se mezi obcemi Zbýšov, Prace, Blažovice a Křenovice, významnými vesnicemi slavkovského bojiště, které během bitevního střetnutí hrály důležitou roli. Asi největší terénní dominantou celého bojiště je samotné Pratecké návrší, důležité místo rozhodující části bitevního střetu, na němž se v současnosti nachází ústřední památník věnovaný padlým v bitvě u Slavkova i všem padlým ve všech válkách které lidstvo kdy vedlo, i vést bude, Mohyla míru. V tomto prostoru proběhla onoho prosincového dne bitva u Slavkova.¹⁸⁸

Slavkovské bojiště je proto unikátní místo, na kterém se potkává současnost s minulostí. Toto místo nás vybízí k zamyšlení nad osudy všech bojujících vojáků účastnících se této bitvy, obzvláště těch, pro které tato bitva tou poslední v jejich životě a dodnes leží v těchto polích. Hromadné hroby, památníky různého stáří a významu a nejdůležitější místa bojiště jsou z úcty k padlým vojákům všech armád opečovávaná a tedy i neznalým minulosti připomínají, jako pomyslné *memento mori*, tuto významnou událost, jež

¹⁸⁶ Pro svůj mimořádný historicko-společenský význam bylo slavkovské bojiště v roce 1992 vyhlášeno památkovou zónou o rozloze téměř 70 km².

HOCHTEL, Marian a kol. *Bojiště bitvy tří císařů u Slavkova: průvodce po památkové zóně*. Brno, 2010. s. 23.

¹⁸⁷ Původní jméno kopce bylo padělek. Francouzští vojáci si kopec pojmenovali Santon, protože jim připomínal kopec Santon, který znali ze svého egyptského tažení. Tento název mu zůstal až do dnešních dnů.

¹⁸⁸ HOCHTEL. *Bojiště bitvy tří císařů*, 2010. s. 23 -24.

se udála právě na tomto místě.¹⁸⁹ Tyto významné památky připomínají historickou událost, jež právě zde, bitvou u Slavkova, ukončila válku III. protifrancouzské koalice, pomohla nově utvořit politickou mapu Evropy, a která zpřetrhala staré pořádky v tehdejší Evropě. Císař Napoleon I. vždy na bitvu u Slavkova vzpomínal jako na svoje nekrásnější vítězství a název *d' Austerlitz* nese v Paříži i jinde na světě mnoho staveb, památek a ulic.¹⁹⁰

Právě existence slavkovské bojiště, množství památníků připomínající historii tohoto místa a spolupráce základních či středních škol s kluby vojenské historie věnujícími se svojí činností právě připomínání napoleonské historie široké veřejnosti, ať už formou uskutečňování rekonstrukcí historických bitev, pořádáním přednášek nebo výstav zabývajících se tímto historickým obdobím či sběratelskou a badatelskou činností jednotlivých členů, je vynikající způsob, jímž lze, formou historické exkurze s *Re-enactory* věnujícími se ve svém volném čase ztvárňováním vojáků všech tří, tehdy znepřátelených armád, doufejme, žáky více zaujmout pro toto historické období a naučit je, pro ně částečně nevědomky, o tomto významném historickém bitevním střetu, který se udál onoho prosincového dne na polích mezi vesnicemi Tvarožná na severu a Telnice na jihu slavkovského bojiště.

5.1 Návrh historické exkurze po slavkovském bojišti pro žáky 8. a 9. tříd základních škol

Učivo tématu Velká francouzská revoluce a napoleonské války je v Rámcových vzdělávacích programech (RVP) zakotveno v bloku Modernizace společnosti. Jako učivo věnované tomuto obsahu je velmi volně definované jako Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět. Dle tohoto volně nastaveného cíle v RVP je tedy uskutečňována výuka tohoto tématu na základních školách, která dává našim základním školám volné pole působnosti, jakým toto učivo naplní a předá ho žákům. Jako možnou

¹⁸⁹ Na území bojiště se nachází 25 známých hromadných šachtových hrobů a bezpočet dalších, dosud neznámých, míst posledního odpočinku padlých hrdinů bitvy.

¹⁹⁰ Za zmínku stojí jistě *Colonne Vendôme* na *Place Vendôme*, původně nazývaný *Colonne d' Austerlitz* nápadně připomínající Trajánův sloup v Římě na stejnojmenném náměstí. Další významnou stavbou v Paříži nesoucí jméno Slavkova - Austerlitz je *Pont d'Austerlitz* klenoucí se přes řeku Seinu spojující předměstí Saint-Antoine a Jardin des Plantes. Mezi novější stavby nesoucí jméno tohoto moravského města je *Gare d'Austerlitz* nacházející se v pařížském XIII. obvodu na *Place Valhubert* pojmenovaném po další významné osobě spojené s bitvou u Slavkova, brigádním generálem Jean-Marie Mellon Roger Valhubertem, jediným francouzským generálem padlým v bitvě u Slavkova. O počtu ulic nesoucích jméno *Austerlitz* se ani nebudu zmiňovat.

náhradu výuky tématu Napoleonské války, obzvláště pak učiva války třetí koalice a bitvy u Slavkova ve škole, je možno přenést výuku mimo třídu, do prostoru slavkovského bojiště a na tomto místě provést výuku žáků jinou formou, než je tradiční výuka ve třídě. Domnívám se, že je důležité, aby se žáci orientovali v regionálních dějinách místa svého bydliště. Z tohoto důvodu je vytvořen návrh této exkurze nabízející žákům jiný pohled na historii války třetí koalice, bitvy u Slavkova a zároveň prostoru jejich bydliště.

Ve spolupráci s klubem *La Garde Impériale d' Austerlitz* a kolegy z dalších spřátelených klubů vojenské historie věnujících se *re-enactmentu* rakouské a ruské armády lze pro žáky připravit velice zajímavou exkurzi, která jim nevšedním a ojedinělým způsobem nabídne a zprostředkuje historii třetí koaliční války, bitvy u Slavkova a napoleonských válek. Získá znalosti o bitvě u Slavkova, jejím nejdůležitějším momentům a rozhodujících fázích bude žákům zprostředkováno na nejdůležitějších a dějinných místech, na kterých před více než dvěma sty lety přímo probíhaly. Exkurze je zamýšlena jako dvoudenní, při níž žáci na autentických místech poznají historii vzniku třetí protifrancouzské koalice, tažení francouzské armády roku 1805 na Moravu, bitvy u Slavkova a pochopí důsledky, jež tato bitva měla jak pro místní obyvatelstvo, tak pro Rakouský stát, jehož české země byly v této době součástí. Exkurze bude probíhat na dvou místech – Brně a slavkovském bojišti a bude se snažit žákům co nejvíce, pro ně přístupným způsobem, přiblížit historii.

Výstupem z této historické exkurze bude pracovní list a následný rozbor jednotlivých zastavení s žáky po skončení exkurze ve škole. Plnění úkolů v pracovním listu by mělo vést jejich řešitele k zamyšlení se nad historií místa svého bydliště, propojováním minulosti a současnosti a v neposlední řadě jako zamyšlení se nad významem historie jako zdroje ponaučení. Otázky v pracovním listu jsou záměrně zvoleny jako otevřené, aby tato možnost vybudila v žácích možnost samostatně se vyjádřit a uplatnit tak při odpovědích svou kreativitu.

5.2 Zamýšlená osa historické exkurze

Tato historická exkurze je pojata jako dvoudenní poznávací program uskutečněný v Brně a na slavkovském bojišti. Průvodcem po Brně po stopách francouzských vojáků bude plně v kompetenci vedoucího exkurze tj. vyučujícího. Poznání slavkovského bojiště bude žákům nabídnuto interaktivní a zážitkovou formou přímo jednotlivými

vojáky v dobových uniformách jednotlivých armád, kteří na místech, kde se pohybovali jejich předchůdci, žákům vyloží průběh událostí vedoucích k vítězství francouzské armády onoho památného dne 2. prosince 1805.

Na Žuráni žáky přivítá granátník francouzské Císařské gardy. Popíše svoji uniformu, nastíní žákům sled událostí, jež vedly k tomu, že jeho předchůdci stanuli na počátku zimy roku 1805 na polích východně od Brna. Nadále vyloží historii Žuráně a dále bude celou exkurzi, společně s krátkou zastávkou na Santonu, doprovázet.

Na Starých vinohradech se účastníci exkurze setkají s ruským vojákem, příslušníkem Apšeronského mušketýrského pluku, jehož předchůdci právě v těchto místech 2. prosince 1805 bojovali. Jeho část bude seznámit žáky s uniformou ruského vojáka, osudy vojáků ruské armády během tažení roku 1805 a průběhem bitvy u Slavkova z ruského pohledu. I ruský mušketýr bude žáky dále během zbytku exkurze doprovázet.

Na Prateckém návrší doplní exkurzi rakouský fyzilír. Opět popíše svoji uniformu, průběh tažení roku 1805 z rakouského pohledu a vysvětlí žákům historii Prateckého návrší a Mohyly míru. Na tomto místě všichni vojáci exkurzi opustí.

Poslední zastavení exkurze je Slavkov u Brna návštěva zámku, zámecké zahrady a expozice *Austerlitz, malé město velkých dějin*. Průvodce na tomto posledním zastavení bude pro žáky vedoucí exkurze.

Z důvodu velké časové náročnosti, velkému počtu zastávek potřebných k pochopení událostí bitvy u Slavkova a v neposlední řadě, schopností žáků vstřebat veškeré informace bude exkurze koncipována jako dvoudenní. Výstup z exkurze bude samozřejmě tvořit pracovní list, který budou žáci během celé exkurze vyplňovat a bude učiteli sloužit jako zpětná vazba výsledků, kterých bylo tímto způsobem výuky dosaženo.

Po proběhnutí historické exkurze slavkovským bojištěm by následovala opakovací hodina, během které by žáci společně popsali důvody vzniku třetí koalice, průběh válečného tažení a bitvu u Slavkova. Vlastními silami, samozřejmě pod dohledem vyučujícího, by vytvořili o této uskutečněné exkurzi plakát, který by byl umístěn ve třídě jako připomínka proběhlé exkurze. Současně by žáci, společně s vyučujícím, vytvořili článek o proběhlé historické exkurzi do školních novin a obecního občasníku

5.3 Jednotlivá zastavení dvoudenní historické exkurze

Den první – Brnem po stopách francouzské okupace¹⁹¹

Dikasteriální dům (Místodržitelství palác) – barokní budova stojící na Moravském náměstí v Brně. Od roku 1990 zde sídlí Moravská galerie v Brně. V době okupace Brna francouzským vojskem se zde ubytoval císař Napoleon Bonaparte a podnikal odkud výpravy na budoucí bojiště.

Zelný trh – místo, které Francouzi přeměnili na gigantické zásobovací středisko pro potřeby své armády. Divadlo Reduta – místo kde byli po bitvě původně shromážděni Ruští zajatci, francouzskou vojenskou zdravotní službou bylo toto divadlo změněno na nemocnici.¹⁹²

Špilberk – původní gotický hrad byl založen ve druhé polovině 13. století moravským markrabětem (a později českým králem) Přemyslem Otakarem II. Během staletí procházel mnoha výraznými proměnami. Z původního královského hradu, vystavěného v gotickém slohu, byl ve druhé polovině 17. století přestavěn na mohutnou barokní pevnost, oporu Habsburské moci na Moravě. V době Napoleonova tažení na Moravu na podzim roku 1805 měl tvořit Špilberk jeden z hlavních Rakouských opěrných bodů na Moravě. Svoji úlohu ovšem nesplnil a byl Francouzům vydaný, společně s městem Brnem, bez boje.

Trasslerův dům v Brně – Příběh Kajetána Unterweegera pojednávající o utrpení Brňanů během okupace Brna francouzským vojskem.¹⁹³

¹⁹¹ Jako inspirace pro popis situace panující v Brně v době francouzské okupace může sloužit práce Jiřího Vaňka věnující se městu Brnu v tomto období.

¹⁹² Denně muselo město Brna pro potřeby francouzské armády dodávat 26 000 liber masa, 20 000 bochníků chleba. Dalším požadavkem bylo odevzdat francouzské armádě 5 000 párů bot. O chování francouzských vojáků, jejich divokému řádění se věnuje ve svém díle Kajetán Unterweeeger ve svém díle *Moje utrpení v Trasslerově domě v Brně za přítomnosti Francouzů od 15. listopadu 1805 do 20. ledna 1806*

¹⁹³ VANĚK, Jiří. *Brno v době okupace francouzským vojskem 1805/1806* In: KOTULÁN, Jaroslav a UHLÍŘ, Dušan. *Evropa 1805: Sborník prací V. mezinárodního napoleonského kongresu Brno 26. - 28. září 1805*. Brno, 2006, s. 689 – 701.

Den druhý – krajinou bitvy u Slavkova

Žuráň – terénní nerovnost v krajině nacházející se v severozápadním cípu slavkovského bojiště, ve skutečnosti Halštatská mohyla. Napoleonem Bonaparte byl vrcholek Žuráň využit jako jeho velitelské stanoviště v počáteční fázi bitvy u Slavkova. Na vrcholku se nachází bronzová plastická mapa bojiště. Z tohoto místa je za vhodných podmínek panoramatický pohled na téměř celé bitevní pole

Santon – terénní dominanta severozápadní části bojiště, na které se udatně bránil 17. lehký pluk. Kaple sv. Antonína na vrcholu + pomník generála Valhuberta.

Staré vinohrady – jsou návrší s vrcholem o výšce 297 m n. m. Návrší se stalo významným místem v bitvě u Slavkova 2. prosince 1805, kdy zde zrána stálo spojenecké velení, aby bylo během dne vystřídáno Napoleonem. V těchto místech došlo ke krvavému střetnutí francouzské a ruské gardy.

Pratecké návrší – místo nocování koaliční armády a prostor její porážky a obrácení na ústup.

Mohyla míru je první mírový památník věnovaný padlým ve všech válkách zbudovaný v Evropě. Historicky je spojena s bitvou u Slavkova a stojí na Prateckém návrší asi jeden kilometr jižně od obce Prace, v místě rozhodujícího vítězství Francouzů nad Rusy a Rakušany

Nedaleko památníku se nachází objekt Muzea Brněnska s interaktivní expozicí věnovanou Bitvě tří císařů. Za Mohylou se nachází pomník rakouské brigádě generál majora Jirčíka, která se vyznamenala při obraně tohoto návrší během bitvy.¹⁹⁴

Zámek Slavkov u Brna – sídlo hraběte Kaunitz – Rietberga ve kterém nocovali před bitvou oba koaliční monarchové¹⁹⁵ a po bitvě zde byl podepsáno příměří mezi Rakouskem a Francií. Interaktivní výstava Austerlitz – malé město velkých dějin.

¹⁹⁴ HOCHÉL, Marian a kol. *Bojiště bitvy tří císařů u Slavkova: průvodce po památkové zóně*. Brno, 2010. 186 s.

¹⁹⁵ Rakouský císař František I. (II.) a ruský car Alexander I.

5.4 Návrh pracovního listu k exkurzi

Brno v době francouzské okupace od 19. listopadu 1805 do 12. ledna 1806

Dikasteriální dům (Moravské zemské gubernium)

1. *Jak se dříve jmenovalo náměstí, na němž Místodržitelský palác stojí? Náповědou ti je jezdecká socha nacházející se na tomto náměstí?*
2. *Jak mohli Brňané často spatřit císaře Napoleona během jeho pobytu v Brně?*
3. *Co to je slavnostní iluminace?*
4. *Kolik dní celkem pobyl císař Napoleon v Brně?*

Trasslerův dům

1. *Na jaké ulici se tento dům nacházel?*
2. *Jak popisoval Kajetán Unterweegee pobyt francouzských vojsk v Brně?*
3. *Kdy francouzské vojsko opustilo Brno a jak toto vnímalo brněnské obyvatelstvo?*

4. *Jak se jmenoval raněný generál, který byl ubytován na léčení v Trasslerově domě? Jakým způsobem se tento generál léčil.*

Zelný trh

1. *Jakým způsobem se francouzská armáda na svých taženích zásobovala?*
2. *Co zřídili francouzští zásobovači na brněnském Zelném trhu?*
3. *Co zřídili Francouzi po bitvě u Slavkova v divadle Reduta nacházející se na Zelném trhu?*
4. *Co znamená výraz KONTRIBUCE a na koho se vztahovala?*

Denisovy sady

1. *Jak se nazývaly dnešní Denisovy sady v době jejich otevření veřejnosti?*
2. *Jako připomínka čeho je v Denisových sadech umístěn obelisk?*
3. *Jak se jmenoval jediný padlý francouzský generál v bitvě u Slavkova? Kde je pohřben?*

Špilberk

- 1. Zkuste vysvětlit, proč byl Špilberk obávanou pevností?*
- 2. Jakým způsobem se francouzská armáda zmocnila pevnosti Špilberk?*
- 3. Co všechno padlo Francouzům na Špilberku do rukou?*
- 4. Nejtísnější kořisti získanou francouzskými vojáky na Špilberku byly boty. Proč si myslíte, že tomu tak bylo?*

Co Vás při exkurzi Brnem nejvíce zaujalo a proč?

Slavkovské bojiště

Žuráň

1. *Jak se nazývali nejodvážnější vojáci francouzské armády? Čím se odlišovali od ostatních vojáků francouzské armády?*
2. *Vysvětlete, proč není Žuráň přirozeným návrším?*
3. *Proč si myslíte, že si Napoleon Bonaparte vybral toto místo jako svůj velitelský post v úvodu bitvy u Slavkova?*
4. *Dokážeš poznat všechny 4 vlajky, které vlají na stožárech na Žuráni?*

Santon

1. *Jak se jmenuje kaple na vrcholku Santonu?*
2. *Jaký byl původní název tohoto kopce?*
3. *Jaké památky jsou dodnes dochovány na Santonu na bitvu u Slavkova?*
4. *Jaká pověst z bitvy u Slavkova spojuje Santon a Špilberk?*

Staré vinohrady

1. *Jakou uniformu nosil ruský voják v bitvě u Slavkova?*
2. *Které dvě jednotky se na tomto místě střetly po poledni 2. prosince 1805.*
3. *Vysvětli výrok: „Dámy v Petrohradu budou plakat!“*
4. *Jakou nadmořskou výšku má toto návrší? Proč byl tento bod tak strategický pro obě armády?*

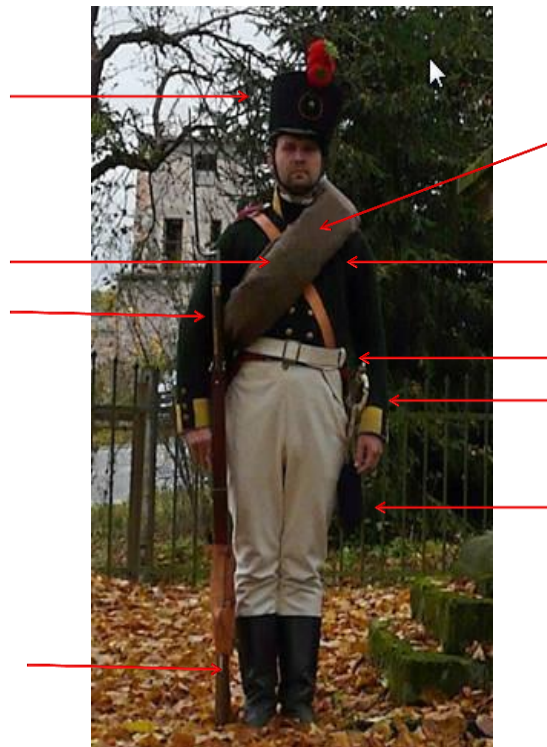
Pratecké návrší

1. *Jak se nazývá kaple na Prateckém návrší? Co dalšího o ní víš?*
2. *Proč bylo právě Pratecké návrší zvoleno jako místo k zbudování tohoto památníku?*
3. *Vyber si jednu část výstavy v muzeu, která tě nejvíc zaujala a blíže ji přiblíž.*
4. *Proč rakouská armáda nosila bílé stejnokroje? Zeptej se vojáka, nebo se zamysli a uveď důvod.*

Slavkov u Brna

1. *Většina světa zná bitvu u Slavkova podle jeho tehdejšího dobového jména? Jak se tedy jmenoval Slavkov u Brna v roce 1805?*
2. *Jaká významná smlouva byla podepsána na zámku v Slavkově u Brna 6. prosince 1805?*
3. *Navštiv expozici **Austerlitz, malé město velkých dějin** a zjisti, jakým modelem pušky byl vyzbrojen francouzský voják v bitvě u Slavkova. Tuto zbraň si můžeš v expozici osahat a vyzkoušet.*
4. *V jakém stylu je zbudovaná zámecká zahrada? Znáš i nějakou jinou, podobně zbudovanou zahradu u nás?*

Popiš uniformu vojáka Apšeronského mušketýrského pluku ¹⁹⁶

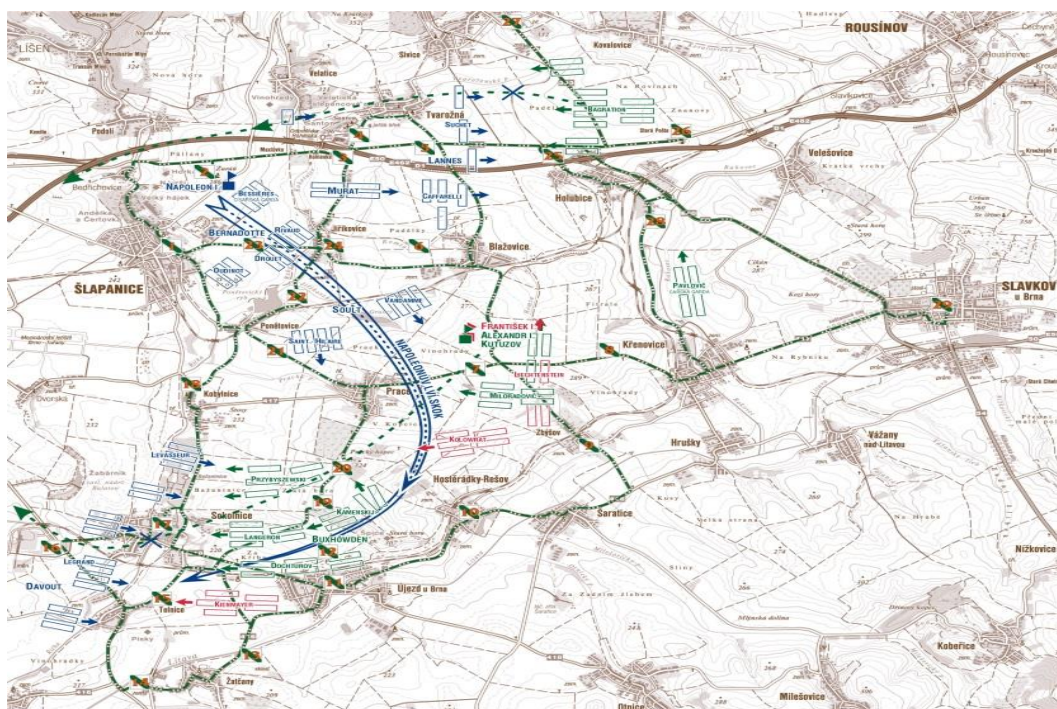

¹⁹⁶Voják rekonstruovaného Apšeronského mušketýrského pluku
<https://www.facebook.com/vhkapseron/photos/a.1188403521172364/1389724894373558/?type=3&theater>

Pojmenuj jednotlivé vladaře účastníci se bitvy u Slavkova¹⁹⁷

Na mapu slavkovského bojiště vyznač místa, které jsme dnes s exkurzí navštívili¹⁹⁸

¹⁹⁷ Císař Napoleon Bonaparte <https://pixabay.com/cs/napoleon-bonaparte-c%C3%ADsa%C5%99-napoleon-j%C3%A1-62860/>

Císař František I. http://www.artnet.com/artists/austrian-school-19/kaiser-franz-i-von-%C3%B6sterreich-1H_WMtgCBQrHkj-CPggQVO2

Císař Alexander I. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alexander_I_of_Russia_by_Jean-Laurent_Mosnier_\(1806,_GIM\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alexander_I_of_Russia_by_Jean-Laurent_Mosnier_(1806,_GIM).jpg)

¹⁹⁸ Mapa naučné stezky bitvou u Slavkova https://www.austerlitz.org/images/stezka/stezka_mapa.jpg

Závěr

Tato práce nastiňuje cestu, která vedla od prvních náznaků připomínání historie slavkovské bitvy vedoucí až k dnešním rekonstrukcím bitvy u Slavkova pod kopcem Santon. Tato cesta byla započatá na konci 19. století činností pátera Aloise Slováka, oživujícího ideu bitvy u Slavkova, muže stojícího rovněž za myšlenkou stavby mírové památníku věnovaného všem padlým vojákům bitvy u Slavkova, Mohylou míru. Dalšími milníky vedoucími k dnešním vzpomínkovým akcím byly Napoleonská výstava a Napoleonské hry ve Slavkově u Brna proběhlé ve třicátých letech dvacátého století. Tento trend, připomínání si bitvy u Slavkova byl ovšem ukončen druhou světovou válkou a poté na dalších téměř 30 let pozapomenut. Novým impulsem vedoucím ke vzniku dnešní formy připomínání bitvy u Slavkova ve formě, jakou ji kluby vojenské historie připomínají dnes, byly návštěvy Norberta Brassinna, Poutníka míru, z belgického Waterloo, který inspiroval zdejší zájemce o napoleonskou historii k připomínání historie tohoto bojiště svým modelem. Svůj model rekonstruování napoleonské historie realizoval formou oblékání replik historických uniforem a připomínáním padlých vojáků na místech jejich posledního odpočinku. Následující příkladu Norberta Brassinna začaly i v Československu v 70. letech vznikat první kluby vojenské historie. Jedním z těchto klubů vojenské historie působícím na slavkovském bojišti je i Císařská slavkovská garda či *La Garde Impériale d' Austerlitz*.

Hlavním záměrem této práce byla snaha o zaznamenání minulosti klubu vojenské historie *La Garde Impériale d' Austerlitz* aktivně působícího při vzpomínkových akcích a rekonstrukcích napoleonských bitev na slavkovském bojišti od roku 1997, jehož kořeny ovšem sahají do hlubší minulosti a účelem této práce bylo tyto dějiny zaznamenat a zachovat je, jak pro členy tohoto spolku, tak pro budoucí generace, které se jednou, možná, budou zabývat moderní historií vzpomínkových akcí věnovaných bitvě u Slavkova, s nimiž je činnost tohoto klubu, nesoucího čestný název *d' Austerlitz*, nesmazatelně spjata.

Prvopočátky vzniku současné jednotky věnující se re-enactmentu (1.) pluku granátníků Císařské gardy jsou spojeny s činností Norberta Brassinna, belgického poutníka míru a otce idey připomínání napoleonské historie na slavkovském bojišti oblékáním replik historických uniforem a uctívání padlých vojáků na místech jejich posledního odpočinku. Pomyslnou jiskru k rekonstruování právě tohoto (1.) pluku granátníků Císařské

gardy v Československu zažehlo setkání Jiřího Ješiny, jednoho z nestorů napoleoniky v České republice právě s Norbertem Brassinnem a jeho přáteli v Jiříkovicích roku 1978. Jiří Ješina se účastní vzpomínkových akcí na bitvu u Slavkova v historické uniformě od roku 1980 do současnosti a svou prací rozvíjel a nadále rozvíjí rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy v České republice

Členská základna vojensko historického klubu *La Garde Impériale d'Austerlitz* prošla před založením vlastního klubu vojenské historie, stejně jako většina nadšenců pro napoleonskou historii po roce 1989, spolkem Klub přátel francouzské revoluce ve kterém působili necelé dva roky. Po necelých dvou letech došlo k osamostatnění členů věnujících se re-enactmentu (1.) pluku granátníků Císařské gardy a založení prvního, ryze českého klubu vojenské historie věnujícího se primárně rekonstruování jednotky pěších gardových granátníků císaře Napoleona s názvem Společnost Napoleona Bonaparte Brno (SNBB). Pro názorové neshody na směřování této jednotky uvnitř klubu došlo v roce 1995 k odchodu poloviny členů z SNBB v čele s Miroslavem Novotným, Vladimírem Zarbochem a Marií Čechovou z této společnosti.

Na jaře roku 1995 stála tato trojice u zrodu nového vojensko historického klubu, opět zaměřeného na rekonstruování (1.) pluku granátníků Císařské gardy. Miroslav Novotný, Vladimír Zarboch a Marie Čechová ve Slavkově u Brna položili základy jednotce *La Garde Impériale d' Austerlitz*, která se od tohoto roku účastní pietních akcí a rekonstrukcí napoleonských bitev po celé Evropě.

Záslouhou společného úsilí všech členů historické jednotky, kteří svou, často nedoceněnou, práci přispěli a stále přispívají k rozvoji tohoto klubu vojenské historie, je jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* nejpočetnějším „francouzským“ klubem vojenské historie aktivně se účastnícím vzpomínkových akcí věnovaných napoleonským válkám v České republice. Za svůj přístup k rekonstruování granátnické jednotky Císařské gardy je rovněž tento klub považován v celoevropském napoleonském re-enactmentu za nejlepší jednotku věnující se ztvárnění (1.) pluku pěších granátníků Císařské gardy císaře Napoleona.

S ohledem k tématu této práce a k mému studovanému oboru, jsem se pokusil o vytvoření návrhu historické exkurze po stopách francouzských vojáků během jejich pobytu na Moravě na sklonku roku 1805 a počátku roku 1806. Vytvořil jsem návrh historické exkurze

po městě Brně a slavkovském bojišti určené pro žáky 8. a 9. tříd základních škol, s jistými úpravami využitelný i pro studenty středních škol. Myslím si, že tato exkurze je uskutečnitelná nejenom pro školy nacházející se v okresech Brno – venkov a Vyškov, ale i pro všechny ostatní základní školy z České republiky. Dle mého názoru je důležité, aby žáci měli znalosti o historii místa svého bydliště. Obzvláště pokud na tomto místě došlo k významným dějinným událostem, kterou bitva u Slavkova rozhodně je.

Použité zdroje

Literatura

DOSTÁL, Tomáš. *Subkultura milovníků napoleonských válek, aktivně se účastnících jejich rekonstrukcí*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PhDr. Karel Altman, CSc. 65 s.

DVOŘÁK, Jan, ed. a ZACHOVAL, Pavel, ed. *Oživlá historie: vojáci napoleonských válek z Čech, Moravy a Slovenska na prahu 21. století*. Brno, Hana Zachovalová, 2000. 153 s.

HANÁK, Jaromír. *Mohyla míru a bitva u Slavkova = The Cairn of Peace and the Battle of Austerlitz*. Brno, 2000. 24 s.

HOCHÉL, Marian a kol. *Bojiště bitvy tří císařů u Slavkova: průvodce po památkové zóně*. Brno, 2010. 186 s.

KOLÁŘOVÁ, Draga, ed. *Santon: příroda a historie*. Tvarožná, 2008. 103 s.

KOPECKÝ, František. *200 let tradic bitvy u Slavkova*. Brno, 2006. 124 s.

KOPECKÝ, František. *Bitva u Slavkova a Morava v letech 1805-1806: kdy její obyvatelé byli sužováni pohyby vojsk, souvisejícími s bitvou u Slavkova, která ovlivnila dějiny tehdejší Evropy*. Brno, 2001. 182 s.

KOPECKÝ, František. *Maršál Franchet d'Espèrey a Žuráň: (dvě maršálové návštěvy a jejich ohlasy v tisku)*. Brno, 2017. 39 s.

KOPECKÝ, František. *Norbert Brassinne - poutník míru: *18.9.1907 +28.9.1988 = Norbert Brassinne - Pélerin de la Paix*. Brno, 2006. 33 s.

KOVAŘÍK, Jiří. *Slavkov 1805: Napoleonův největší triumf*. Třebíč, 2013, 607 s.

PACNER, Karel. *Osudové okamžiky Československa*. 3. vyd., Praha, 2012. 711 s.

PERNES, Jiří, SÁČEK, Karel a KROPÁČKOVÁ, Lubomíra. *Slavkov u Brna = Austerlitz: město nejen se slavnou historií*. Slavkov u Brna, 2007. 317 s.

- PROCHÁZKA, Alois. *Památky z bitvy u Slavkova r. 1805*. Slavkov u Brna, 1931. 49 s.
- PROCHÁZKA, Filip. *Historie českého (československého) reenactingu*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PhDr. Pavel Süke PhD. 276 s.
- RÁJA, Martin. *Napoleonská výstava a hry ve Slavkově u Brna ve 30. letech 20. století*. In: KOTULÁN, Jaroslav a UHLÍŘ, Dušan. *Evropa 1805: Sborník prací V. mezinárodního napoleonského kongresu Brno 26. - 28. září 1805*. Brno, 2006, s. 735 - 740.
- ŘEHA, Václav. *Co si ještě pamatuju o tom, co bylo, když jsme byli, pro ty, co budou, až my nebudem*. Frýdek Místek. 2004.
- SLOVÁK, Alois. *Bitva u Slavkova: (s mapkou bojiště a obrazem tří císařů)*. 2. rozmnožené vyd. Brno, 1898. 154 s.
- STEHLÍK, Pavel. *Já, voják v Afghánistánu: vzpomínky českých veteránů*. Brno 2017. 136 s.
- ŠPATNÝ, Jan. *Tradice bitvy u Slavkova*. In: ŠEDIVÝ, Ivan et al. *Napoleonské války a české země*. Brno, 2001. s. 238 – 258..
- UHLÍŘ, Dušan. *Slunce nad Slavkovem*. 2. vyd., Třebíč, 2000. 468 s.
- VANĀČEK, Michael. *Francouzové a Morava v době Velké francouzské revoluce a koaličních válek*. 1. vyd. Brno, 1965. 134 s.
- VANĚK, Jiří. *Brno v době okupace francouzským vojskem 1805/1806* In: KOTULÁN, Jaroslav a UHLÍŘ, Dušan. *Evropa 1805: Sborník prací V. mezinárodního napoleonského kongresu Brno 26. - 28. září 1805*. Brno, 2006, s. 689 – 701.
- VANĚK, Miroslav. *Around the globe: rethinking oral history with its protagonists*. in English. Prague, 2013. 172 s.
- VANĚK, Miroslav. *O orální historii s jejími zakladateli a protagonisty*. Praha, 2008. 112 s.
- VANĚK, Miroslav. *Orální historie. Metodické a "technické" postupy*. Olomouc, 2003. 78 s.
- WAGNEROVÁ, Alena. *Biografie německých antifašistů ze Sudet mezi individuálním příběhem a historickým dokumentem - neboli možnosti a hranice orálně historické metody jako vědecké disciplíny*. In: JIŘÍ, Petráš. *Příběh je základ-- a lidé příběhy potřebují--*, aneb,

Teoretické a praktické aspekty orální historie: (sborník příspěvků z konference konané v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. České Budějovice, 2010, s. 9 - 19.

Internetové zdroje

Katastrální mapa obce Podolí ukazující vlastnické poměry návrší Žuráň v roce 2019 https://nahlizenidokn.cuzk.cz/ZobrazObjekt.aspx?encrypted=dcppgB1twcsem_vZ7Dp80DsY8LvGPWmmaokEi_jikRbyTFzuzbYz0X475NfRoOfXRRq0TbI5mTNG9nPakQV8Mu7lRc5f_VK2cdeVBdSahqv8Qya1Aq8Itas85yz_SxvYiS2R--tHgl9V8=

Klub přátel francouzské revoluce, zakládací listina <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/rejstrik-firem/DO-02383764-klub-pratel-francouzske-revoluce-34-v-likvidaci-34/>

LANGE, Leona. *Historie KVH Ostrava* [online]. 2004 [cit. 2018-11-15]. Dostupné z: <http://kvh-ostrava.cz/report/histklub.html>

LUKŠÍČEK, Michal. *Napoleonské hry: Napoleonské hry ve Slavkově před 85 lety*. 18 de Ligne, Compagnie de Grenadiers [online]. [cit. 2018-11-06]. Dostupné z: <https://www.18eme.cz/clanky/extra/napoleonske-hry-ve-slavkove-pred-85-lety.html>

Náplň činnosti klubu vojenské historie *La Garde Impériale d' Austerlitz* uvedená v její zakládací listině <https://rejstrik.penize.cz/65841867-cisarska-slavkovska-garda-z-s>

NOVOTNÝ, Miroslav. *Okolnosti založení jednotky La Garde Impériale d' Austerlitz* [online]. 1999 [cit. 2019-2-25]. Dostupné z <http://www.gardeausterlitz.cz/jednotka-historie.htm>

Order of St John of Jerusalem History. Order of St John of Jerusalem, Knights Hospitaller (Malta): Russian grand priory of Malta [online]. [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <https://russianguardpriory.wordpress.com/history-2/history/>.

PILÁT, Jiří. *La Garde Impériale d' Austerlitz, kdo jsme* [online]. [cit. 2019-02-26]. Dostupné z: <http://www.gardeausterlitz.cz/jednotka.htm>

SAMEK, Jakub. *Stručná historie (1.) pluku pěších granátníků Císařské gardy. Projekt Austerlitz* [online]. 4. 4. 2004 [cit. 2019-2-10]. Dostupné z: <https://www.austerlitz.org/cz/strucna-historie-1-pluku-pesich-granatniku-cisarske-gardy/>

SAMEK?, Jakub. Napoleonské dny - historie. *Projekt Austerlitz* [online]. 6. 8. 2004 [cit. 2018-11-20]. Dostupné z: <https://www.austerlitz.org/cz/napoleonske-dny-historie/>

Orální výzkum

ČECHOVÁ Marie, Slavkov u Brna, 10. 7. 2010

GRENNAR Pavel, Olomouc, 2. 2. 2019

CHLUP Dalibor, Městečko Trnávka, 19. leden 2019

JEŠINA Jiří, Brno, 12. leden 2019

KOŠTÁL Petr, Pozořice, 1. prosince 2018

MODRLÁK Michal, Olomouc, 2. 3. 2019

SÜSSER Zbyněk, Pozořice, 1. prosince 2018

ZARBOCH Vladimír, Brno, 12. leden 2019

Prameny

Kronika obce Jiříkovice, SOkA Brno – Venkov se sídlem v Rajhradě

Kronika obce Křenovice, SOkA Přerov

Kronika města Slavkova, SOkA Vyškov se sídlem ve Slavkově u Brna

Zdroje obrázků

Austerlitz 2005 <http://www.gardeausterlitz.cz/gallery-flash/austerlitz2005mohyla-miru.html#3>

Císař Alexander I. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alexander_I_of_Russia_by_Jean-Laurent_Mosnier_\(1806,_GIM\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alexander_I_of_Russia_by_Jean-Laurent_Mosnier_(1806,_GIM).jpg)

Císař František I. http://www.artnet.com/artists/austrian-school-19/kaiser-franz-i-von-%C3%B6sterreich-1H_WMtgCBQrHkj-CPggQVQ2

Císař Napoleon Bonaparte <https://pixabay.com/cs/napoleon-bonaparte-c-%C3%ADsa%C5%99-napoleon-j%C3%A1-62860/>

Členové GIA v Ajacciu, archiv Vladimíra Zarbocha

Fotografie ze slavnostního odhalení památníku na Žuráni za účasti vysokých špiček československé politické scény a armády . https://www.austerlitz.org/images/fotos/zuran_02.jpg

Friantův pochod, archiv Vladimíra Zarbocha

GIA v Lipsku roku 2003, archiv Vladimíra Zarbocha

Granátníci GIA, Jena 2011, Radek Suchánek
https://staragardafrance.rajce.idnes.cz/Jena_14.10_2011#312.jpg

Jednotka GIA Slavkov 2010, Barbora Blažková <http://www.gardeausterlitz.cz/gallery-flash/austerlitz2010.html#3>

Jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* při vzpomínkových akcích věnovaných bitvě u Slavkova, 3. prosince 2017 na Mohyle míru, Jaroslav Švanda
<https://www.austerlitz.org/cz/austerlitz-2017-fotogalerie-jaroslava-svandy/>

Jiří Ješina s chotí a Norbertem Brassinnem, archiv Jiřího Ješiny

Kongres v Erfurtu 2008, Čestmír Karpíšek <http://www.gardeausterlitz.cz/gallery-flash/erfurt2008-02.html#52>

Malmaison 2012 <http://www.rueil-echechs.com/archives/2678>

Mapa naučné stezky bitvou u Slavkova https://www.austerlitz.org/images/stezka/stezka_mapa.jpg

Norbert Brassinne při čestné strážní nad hrobem vojáků padlých v bitvě u Slavkova. Mohyla míru dne 2. prosince 1966. <https://www.austerlitz.org/images/ilustrace/20brassine.jpg>

Předávání praporů, Paříž 2004 <https://www.austerlitz.org/cz/predavani-orlu/>

Překročení Němenu, Kaunas 2012, Alžběta Veselá

https://strednigardafrance.rajce.idnes.cz/Kaunas_Litva_2012_Lithuania_1812/#DSCN1764.jpg

Příjezd císaře Napoleona na Elbu, Elba 2014, Christian Lupi

<https://www.facebook.com/media/set/?set=p.10208582519151938&type=3>

Schallaburg 2009, Čestmír Karpíšek <http://www.gardeausterlitz.cz/gallery-flash/schallaburg2009.html#7>

Voják Apšeronského mušketýrského pluku

<https://www.facebook.com/vhkapseron/photos/a.1188403521172364/1389724894373558/?type=3&theater>

Waterloo 2015, Renné C'est Moi [https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-](https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/12391813_1650468355209928_5629088588933384492_n.jpg?nc_cat=108&nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=865dfc18da75912ea4f17f679f9f2f55&oe=5D45B78E)

[9/12391813_1650468355209928_5629088588933384492_n.jpg?nc_cat=108&nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=865dfc18da75912ea4f17f679f9f2f55&oe=5D45B78E](https://scontent-prg1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/12391813_1650468355209928_5629088588933384492_n.jpg?nc_cat=108&nc_ht=scontent-prg1-1.xx&oh=865dfc18da75912ea4f17f679f9f2f55&oe=5D45B78E)

Přílohy

Nahoře: Odhalení památníku na Žuráni Dole: Norbert Brassinne na Mohyle míru roku 1966

Fotografie z vybraných akcí klubu vojenské historie *La Garde Impériale d'Austerlitz*

Nahoře: Jiří Ješina s chotí a Norbert Brassinne, rok 1978

Dole: Friantův pochod, rok 1991

Nahoře: Členové GIA v Ajacciu roku 1997

Dole: GIA v Lipsku roku 2003

Nahoře: Předávání praporů, 2004 Dole: Členové GIA, rekonstrukce bitvy u Slavkova 2005

Nahoře: Kongres v Erfurtu, 2008

Dole: „Matrix“ v bitevní ukázce Schallaburg, 2009

Nahoře: Jednotka GIA, Slavkov u Brna 2010 Dole: Granátníci GIA, bitevní pole u Jeny 2011

Nahoře: Překročení Němenu, Kaunas 2012

Dole: Malmaison, 2012

Nahoře: Příjezd císaře Napoleona na Elbu, Elba 2014

Dole: Waterloo, 2015

Jednotka *La Garde Impériale d' Austerlitz* při vzpomínkových akcích věnovaných bitvě u Slavkova 3. prosince 2017 na Mohyle míru.

Seznam členů jednotky od jejího založení do roku 2018

Adam Martin	Janůšek Jiří
Andrla Jiří	Jenčo Michal
Buttigová Katrin	Ješina Jiří
Čech Oldřich	Karpíšek Čestmír
Čechová Marie	Karpíšek Jakub
Dokoupil Jan	Karpíšek Jan
Dřínovský Libor	Knapek Jiří
Fajkus Petr	Knapková Lenka
Fiala Marek	Knesl Jerry
Frybort Dušan	Kolář Lukáš
Fukal Jaroslav	Kopeček Ivo
Fukalová Ivana	Kopřiva Borek
Garčar Viliam	Kořínek Štěpán
Grenar Pavel	Kos Jaroslav
Harenčík Jaromír	Košťál Petr
Hašlar Luboš	Kraus Ivo
Horák Josef	Kresa Dan
Hrubala Martin	Křivánek Ivan
Chaloupek Petr	Lange Leona
Chlup Borek	Lisý Ondřej

Machač Jan	Sup Vlastimil
Malach Roman	Susser Zbyněk
Modrlák Michal	Šlahora Michal
Mokrý Michal	Vachala Oldřich
Novotný Miroslav	Vančura Mojmír
Novotný Tomáš	Vaněk Josef
Partyka Luboš	Vašák Karel
Paulus Martin	Vrána Vlastimil
Pelíšek Jiří	Vyhlídal Pavel
Petera Jiří	Vystrčil Ivan
Pilát Jiří	Zarboch Nikola
Pilátová Ludmila	Zarboch Vladimír
Richter Zdenek	Zeman Jan
Rozsypal Jaroslav	

Anotace

Jméno a příjmení	Bc. Michal Modrlák
Katedra	Katedra společenských věd
Vedoucí práce	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby	2019

Název práce	Historie klubu vojenské historie <i>La Garde Impériale d' Austerlitz</i> a didaktické uchopení tématu bitva u Slavkova při výuce na ZŠ
Název v angličtině	History of La Garde Impériale d' Austerlitz Military History Club and Didactic Use of the Battle of Austerlitz in teaching at primary schools
Anotace práce	Práce tvoří popis historie jednoho z nejdéle fungujících klubů vojenské historie zabývajících se rekonstruováním (1.) pluku granátníků císařské gardy. Náplní činnosti tohoto klubu je účast na vzpomínkových akcích a rekonstrukcích bitev z období let 1792 – 1815 se zvláštním přihlédnutím k období prvního francouzského císařství.
Klíčová slova	Re-enactment, bitva u Slavkova, <i>La Garde Impériale d' Austerlitz</i> , Napoleon Bonaparte, francouzská gardová pěchota, rekonstrukce napoleonských bitev, pietní akty, seznam členů jednotky
Anotace v angličtině	The work is a description of the history of one of the longest functioning military history clubs dealing with the reconstruction (1.) of the Imperial Guard Grenadier Regiment. The activities of this club include participation in commemorative events and reconstructions of battles from the period 1792 - 1815 with special regard to the period of the first French Empire.
Klíčová slova v angličtině	Re-enactment, Battle of Austerlitz, La Garde Impériale d' Austerlitz, Napoleon Bonaparte, French Guards Infantry, Napoleonic battles reconstruction, reverent acts, list of the unit members
Přílohy vázané	s. 89 – 100
Rozsah práce	s. 1 – 89
Jazyk práce	český